

SÄKYLÄ, EURA, KOKEMÄKI ja HUITTINEN

Ruotanansuon tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjojen arkeologinen in- ventointi 2024

**Antti Bilund
Jesse Keskinen**

Tilaaaja: Ramboll

Sisältö

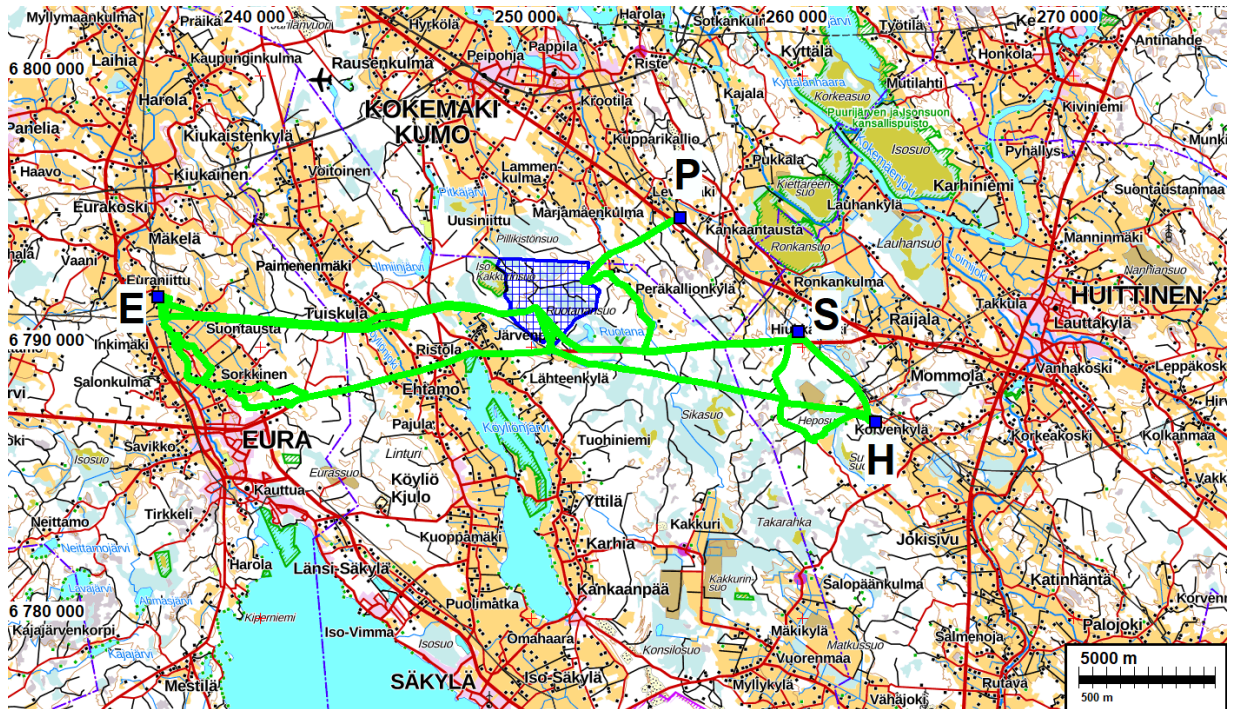
Perustiedot	2
Yleiskartat	3
Kohdeluettelo	5
Inventointi	5
Yleistä	6
Koilliseen suuntautuva linjausvaihtoehto	9
Itään suuntautuvat linjausvaihtoehdot	11
Länteen suuntautuvat linjausvaihtoehdot	14
Tulos	18
Lähteet	19
Muinaisjäännökset	22
1 Kokemäki Piuhojankallio	22
2 Kokemäki Kulmalankallio	25
3 Huittinen, Kokemäki ja Säkylä Halkivahankivi	30
4 Säkylä Tourunkoski	32
5 Säkylä Sarkasuo	34
6 Säkylä ja Eura Kesänselkä	35
7 Eura Teperi	38
Mahdolliset muinaisjäännökset	39
8 Säkylä Ristola 2	39
Löytöpaikat	41
9 Säkylä Syrjäla	41
10 Eura Sorkkisen pelto 2	43

Kansikuva: Tervahauta inventointikohteessa 7 Teperi Eurassa kuvattuna pohjoispuolella olevasta puro-notkosta. Tervahauta on rakennettu korkeaksi kumpareeksi puron äyräälle. Vasemmalla näkyy tervahaudan vallissa notkoon avautuvan halssin paikka. Kuvattu etelään. Kuva: Antti Bilund.

Perustiedot

- Alue:** Säkylän Ruotanansuon tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjat (vaihtoehtoista osa voimajohtolinjoja, osa maakaapeleita), jotka ulottuvat myös Euran, Kokemäen ja Huittisten alueelle (kymmenen linjausvaihtoehtoa).
- Tarkoitus:** Selvitetään sähkönsiirtolinjojen muinaisjäännökset ja muut suojeltavaksi katsottavat arkeologiset kulttuuriperintökohteet. Selvitetään hankkeen vaikutus muinaisjäännöksiin ja muihin arkeologisiin kulttuuriperintökohteisiin. Linjat inventoidaan 200 m leveänä käytävänä.
- Maastotyö:** Syys-, loka- ja marraskuussa 2024
- Tilaaja:** Ramboll
- Tekijä:** Antti Bilund ja Jesse Keskinen
- Tulos:** Sähkönsiirtolinjojen läheisyydessä on kolme aiemmin tunnettua arkeologista kohdetta, jotka ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kahden esihistoriallisen rökkiökohteen (Piuhojankallio ja Kulmalankallio) sijaintitietoihin ja rajauksiin on tehty huomattavia korjauksia. Kolmannelle kohteelle, historialliselle rajamerkillä Halkivahankivi, on määritetty suojelurajaus, joka siltä puuttui. Inventoinnissa löytyi neljä arkeologista kohdetta, jotka ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä (hiilimiilukohteet Tourunkoski ja Sarkasuo, tervahauta Teperi sekä historiallinen rajamerkki Kesänselkä). Näille on määritetty suojelurajaukset. Inventoinnissa tarkastettiin kolme aiemmin tunnettua arkeologista kohdetta, jotka eivät ole suojelukohteita (mahdollinen muinaisjäännös

Ristola 2 sekä löytöpaikat Syrjälä ja Sorkkisen pelto 2). Näistä ei löytynyt suojeltavia arkeologisia jäännöksiä. Inventoinnissa tarkastettujen suojelukohteiden suojelurajaukset eivät ulotu niin lähelle suunniteltuja sähkönsiirtolinjoja, että suunnitelman mukaisella rakentamisella olisi vaikutusta arkeologisiin suojelukohteisiin.

Vuonna 2023 inventoitu hankealue Säkylässä on merkitty tummansinisellä rasterilla ja sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdot vihreällä viivalla. Linjausten päätepisteet on merkitty tummansinisillä neliöillä:

P: Kolsi-Forssa voimajohtolinja Piuhojan kohdalla Kokemäellä

S: Kolsi-Forssa voimajohtolinja Susikallion kohdalla Huittisissa

H: Huittisten sähköasema Huittisissa.

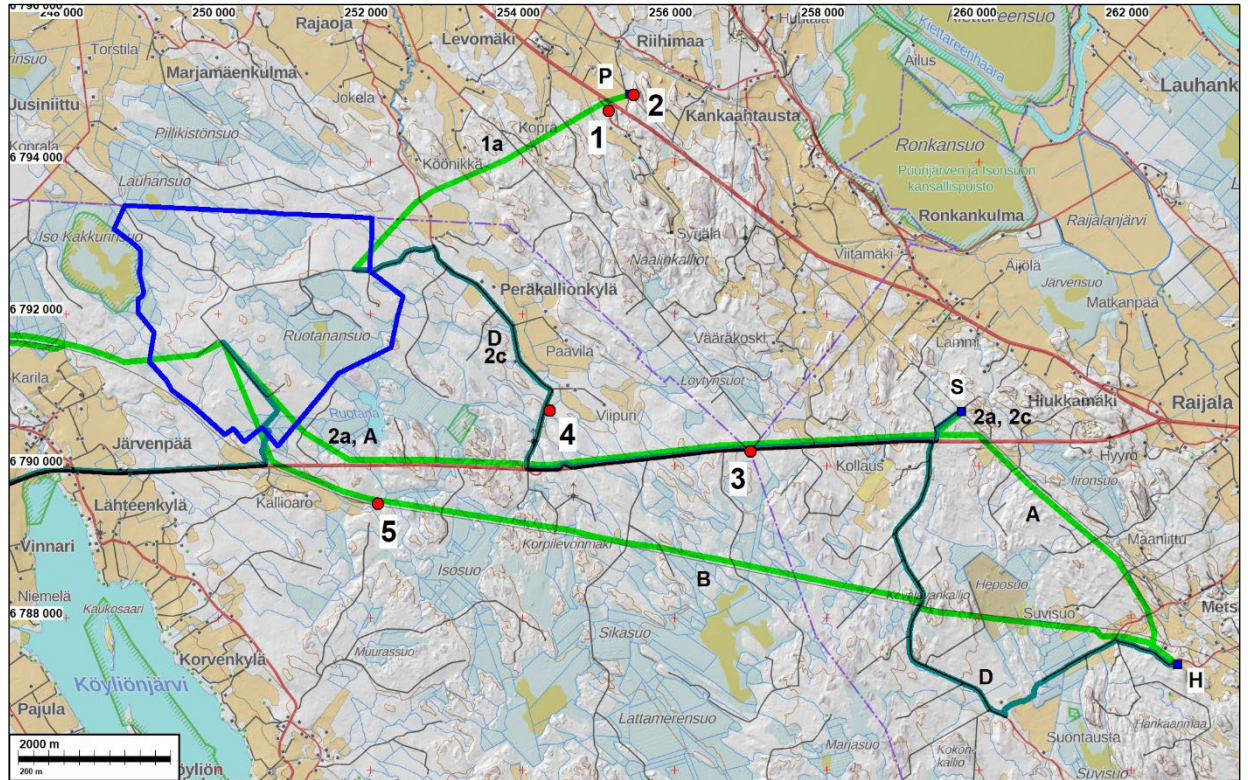
E: Euraniitun sähköasema Eurassa

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 11/2024, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 13.11.2024. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat tallessa Mikroliitti Oy:n palvelimella ja sen varmuuskopioilla.

Huomio: Raportin kohdenumerot ovat vain tätä raporttia varten viitenumeroina – numeroilla ei ole mitään järjestystä eikä muuta merkitystä.

Yleiskartat

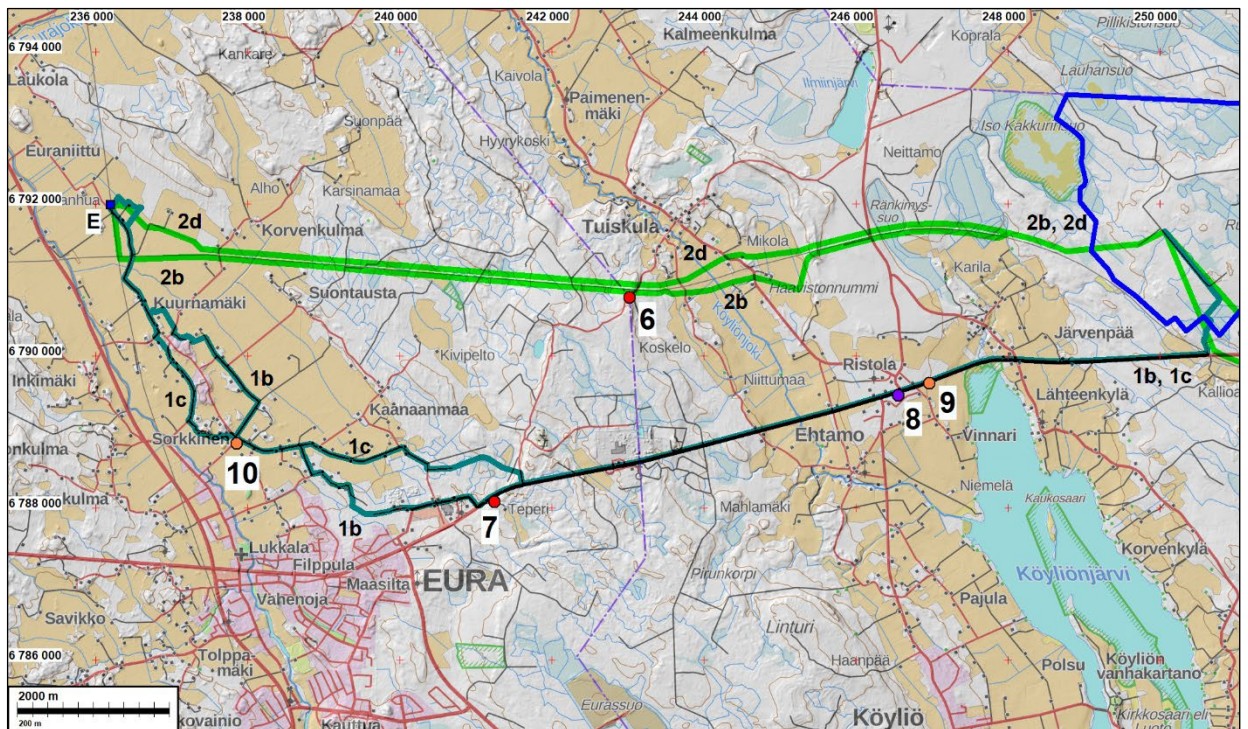
Seuraavilla yleiskartoilla on esitetty yleiskuva sähkönsiirtolinjojen eri linjausvaihtoehtojen suuntautumisesta ja inventointikohteiden sijainnista. Yksityiskohtaisemmat hankealueelta eri suuntiin lähtevien sähkönsiirtolinjojen kulkua, niiden varrella olevia inventointikohteita ja muita havaintoja kuvaavat kartat ovat jäljempänä: [koilliseen Kokemäellä suuntautuva linjaus](#), [itään Huittisiin suuntautuvat linjaukset](#) ja [länteen Euraan suuntautuvat linjaukset](#).

Hankealue Säköylän Ruotanansuolla (inventoitu vuonna 2023) on rajattu kartalle tummansinisellä viivalla. Sähkönsiirtolinjojen päätepisteet on merkitty sinisillä neliöillä, ilmajohtovaihtoehdot vaaleanvihreällä viivalla ja maakaapelivaihtoehdot sinivihreällä viivalla. Inventointikohteet on merkitty palloilla, rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset (kohteet 1–7) punaisilla, mahdollinen muinaisjäännös (kohde 8) violetilla ja löytöpaikat (kohteet 9 ja 10) oransseilla. Yhteenveto inventointikohteista on [kohdeluettelossa](#).

Ylhäällä: Hankealue ja koilliseen tai itään Piihojalle (P), Susikallioon (S) ja Huittisten sähköasemalle (H) suuntautuvat linjaukset 1a, 2a, 2c, A, B ja D.

Alhaalla: Länteen Euran sähköasemalle (E) suuntautuvat linjaukset 1b, 1c, 2b ja 2d.

Kohdeluettelo

Sarakkeet:

NR = kohdenumero raportissa, **N** ja **E** = kohteen koordinaatit, **Nimi** = kohteen kunta ja nimi, **Tunnus** = kohdetunnus muinaisjäännösrekisterissä, **ET** = etäisyys lähimmästä suunnitellusta voimajohtolinjasta tai kaapelilinjasta, **L** = Linjausvaihtoehdot, joihin kohde liittyy.

NR	N	E	NIMI	AJOITUS	LAJI	TUNNUS	ET	L
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET (SUOJELUKOhteita)								
1	6794677	255139	Kokemäki Piuhojankallio	rautakautinen	röykkiöitä, 2 kpl	271010064	100 m	1a
2	6794882	255467	Kokemäki Kulmalankallio	rautakautinen	röykkiöitä, 2 kpl	271010066	40 m	1a
3	6790199	256999	Huittinen, Kokemäki, Säskylä Halkivahankivi	keskiaikainen	rajamerkki	1000013345	40 m	2a, 2c, A, D
4	6790732	254361	Säskylä Tourunkoski	historiallinen	hiilimiilu	uusi kohde	70 m	2c, D
5	6789504	252104	Säskylä Sarkasuo	historiallinen	hiilimiilu	uusi kohde	40 m	B
6	6790768	243028	Säskylä, Eura Kesänselkä	historiallinen	rajamerkki	uusi kohde	60 m	2b, 2d
7	6788075	241249	Eura Teperi	historiallinen	tervahauta	uusi kohde	70 m	1b
MAHDOLLISET MUINAISJÄÄNNÖKSET								
8	6789478	246557	Säskylä Ristola 2	kivikautinen	asuinpaikka	1000032198	55 m	1b, 1c
LÖYTÖPAIKAT								
9	6789637	246968	Säskylä Syrjälä	kivikautinen	asuinpaikka	1000032197	25 m	1b, 1c
10	6788845	237852	Eura Sorkkisen pelto 2	rautakautinen, keskiaikainen	löytöpaikka	1000047445	20 m	1b, 1c

Inventointi

Säskylän koillisosaan, kunnan rajan ja valtatie 12 väliselle alueelle, suunnitellaan tuulivoimapuisto hankealueelle, jonka kaakkoisosassa on Ruotanansuo-niminen suo. Tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjalle on suunnitteilla useita vaihtoehtoisia linjauksia hankealueelta koilliseen tai itään Kokemäen Kolsin voimalaitoksen ja Huittisten Korvenkylän Metsämaassa olevan sähköaseman väliselle voimalinjalle, suoraan Huittisten sähköasemalle tai länteen Euran Euraniityssä olevalle sähköasemalle. Tuulivoimapuiston hankealue ja osa sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdoista inventoitiin vuonna 2023. Ramboll tilasi Mikrolitti Oy:ltä vuonna 2024 suunnitelmiin kuuluvien sähkönsiirtolinjojen arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin maastotyön teki pääasiassa Antti Bilund lokakuussa ja marraskuun alkupuolella 2024 hyvissä olosuhteissa. Syyskuussa 2024 maastotyöhön osallistui myös Jesse Keskinen.

Sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehtoja on kymmenen. Ne alkavat tuulivoimapuiston hankealueelta kahdesta kohdasta, hankealueen lounaisosasta ja hankealueen koillisosasta. Linjaukset päättyvät neljään eri paikkaan: lännessä Euraniityn sähköasemalle Eurassa, idässä Huittisten sähköasemalle sekä koillisessa ja idässä Kolsi-Forssa-voimajohtolinjan varrella kahteen mahdolliseen kohtaan, Huittisten Susikallioon tai Kokemäen Piuhojalle. Linjausvaihtoehdot ovat:

Koilliseen:

- 1a: ilmajohto hankealueen koillisosasta koilliseen Kolsi-Forssa-voimajohtolinjalle Kokemäen Piuhojalle. Pituus noin 4,4 km.

Itään:

- 2a: ilmajohto hankealueen lounaisosasta valtatie vartta itään Kolsi-Forssa-voimajohtolinjalle Huittisten Susikallioon. Pituus noin 10,5 km.

- 2c: maakaapeli hankealueen koillisosasta Peräkalliontien vartta etelään ja edelleen valtatie vartta itään Kolsi-Forssa-voimajohtolinjalle Huittisten Susikallioon. Pituus noin 10,8 km.
- A: ilmajohto hankealueen lounaisosasta valtatie vartta itään Kolsi-Forssa-voimajohtolinjalle ja edelleen sen lounaispuolta Huittisten sähköasemalle. Pituus noin 14,7 km.
- B: ilmajohto hankealueen lounaisosasta itään Rauma-Forssa-voimajohtolinjan eteläpuolta, idempänä pohjoispuolta Huittisten sähköasemalle. Pituus noin 14,1 km.
- D: maakaapeli hankealueen koillisosasta Peräkalliontien, valtatie, Kevalavantien ja Peltohalliontien vartta Huittisten sähköasemalle. Pituus noin 17,6 km.

Länteen:

- 1b: maakaapeli hankealueen lounaisosasta etelään ja valtatie vartta länteen, Fankkeen teollisuusalueen ja Suontaustantien kautta Euraniityn sähköasemalle. Pituus noin 20,9 km.
- 1c: maakaapeli hankealueen lounaisosasta etelään ja valtatie vartta länteen, Korpinii-tyinkaaren ja Ruosteenojantien kautta Euraniityn sähköasemalle. Pituus noin 20,1 km.
- 2b: ilmajohto hankealueen lounaisosasta länteen Rauma-Forssa-voimajohtolinjan eteläpuolta Euraniityn sähköasemalle. Pituus noin 15,0 km.
- 2d: ilmajohto hankealueen lounaisosasta Rauma-Forssa-voimajohtolinjan pohjoispuolta Euraniityn sähköasemalle. Pituus noin 14,3 km.

Inventoitavien linjausten yhteispituus on pienempi kuin linjausten pituuksien summa, koska eri linjaukset kulkevat osan matkaa samoja reittejä.

Syksyllä 2023 inventoitiin tuulivoimapuiston hankealueen inventoinnin (Bilund 2023) yhteydessä kolme voimajohtolinjausta. Nämä vastasivat likimain linjausta 1a Piuhojalle, linjausta 2a Susikallioon ja linjausta A Huittinen sähköasemalle, joskin yksityiskohdissa on eroja esimerkiksi Huittisten sähköaseman lähistöllä.

Yleistä

Kunnissa, joihin inventoivat sähkönsiirtolinjat ulottuvat, on suoritettu arkeologinen perusinventointi, Säkylässä entisen Köyliön kunnan alueella vuonna 1996 (Laukkanen 1996), Kokemäellä vuonna 1998 (Strandberg 1998) ja Huittisissa vuonna 1997 (Lehtinen 1997). Eurassa lähinnä perusinventointia vastaava, mutta ei kuitenkaan kattava inventointi, on vuodelta 2000 (Bilund 2000). Historiallisen ajan muinaisjäännösten osalta ohjeet ja muinaisjäännösten arviointikriteerit ovat muuttuneet eivätkä vanhat inventoinnit ole tältä osin ajan tasalla. Kaikissa edellä mainituissa kunnissa on jo ennen näitä perusinventointeja suoritettu varsin runsaasti arkeologista tutkimusta, kaivauksia, inventointeja (muun muassa Salo 1953, Itkonen 1960) ja yksittäisten arkeologisten kohteiden tarkastuksia. Ne ovat painottuneet Köyliönjärven ympäristöön Säkylässä, Kokemäenjoen varalle Kokemäellä, jokivarsille Huittisissa sekä Eurassa Kirkonkylän ja Kauttuan alueille nyt inventoitavien linjausten eteläpuolelle. Ainoa vanhempi tutkimus, joka perusinventointeihin verrattuna tarjoaa lisätietoa nyt inventoitavien sähkönsiirtolinjojen lähiseuduilla olevista arkeologisista kohteista, on Kokemäen rökkiökohteita käsittelevä tarkastuskertomus vuodelta 1984 (Laukkanen 1984), jossa on ensimmäisen kerran dokumentoitu koilliseen suuntautuvan linjauksen (1a) koillispään lähellä Kokemäellä sijaitsevat inventointikohteet [1 Piuhojankallio](#) ja [2 Kulmalankallio](#). Rajamerkki [3 Halkivahankivi](#), joka on myös nykyisten Säkylän, Kokemäen ja Huittisten yhteinen rajapiste, on dokumentoitu vuonna 2015 tuulivoimapuiston hankealueen inventoinnissa. (Vasko 2015) Sen läheltä kulkee neljä linjausvaihtoehtoa (2a, 2c, A, D). Muita inventoitavien linjausten kannalta relevantteja tutkimuksia käsitellään jäljempänä Kokemäelle, Huittisiin ja Euraan suuntautuvien linjausten yhteydessä.

Maaston korkeustaso inventoitavien sähkönsiirtolinjojen varsilla on välillä 32–85 mmpy (metriä meren pinnan yläpuolella). Maasto on noin tasolla 70 mmpy hankealueella, josta sähkönsiirtolinjat lähtevät. Koilliseen suuntautuvalla sähkönsiirtolinjalla (linjaus 1a) maasto laskee alimmillaan linjan koillispäässä Kokemäen puolella tasolle 43 mmpy. Itään suuntautuvilla linjauksilla maasto on lähes kokonaan korkeustasoilla 55–70 mmpy. Korkeimmillaan maasto nousee Kevalavankalliolla linjauksella B tasolle 85 mmpy ja alimmillaan laskee tason 60 mmpy alapuolelle Peräkallionkylässä (linjaukset 2c ja D), hankealueen eteläpuolella Mustaojan varrella (linjaus B) ja idässä Huittisten sähköaseman lähistöllä. Länteen suuntautuvat linjaukset kulkevat suuren osan matkasta vaihtelevassa kangasmaastossa korkeusvälillä 45–75 mmpy. Linjaukset ylittävät myös alavampaa ja lähes tasaista maastoa useiden kilometrien leveydeltä Köyliönjärven pohjoispäässä ja Köyliönjoen laaksossa (alimmillaan 41 mmpy) sekä Eurajoen varren tasangolla (32–45 mmpy). Rannansiirtymisajoituksen perusteella maasto linjauksilla ja laajalla alueella niiden ympäristössä on paljastunut Itämerestä kivikaudella, ylimmät kohdat jo mesoliittisella ajalla ja alimmat kivikauden lopulla. Tuon aikaisilla rannoilla on lähiseudulla rantasidonnaisia pyyntikulttuurin asuinpaikkoja, eräänä lähimmistä runsaslöytöinen Kraviojankankaan asuinpaikka (muinaisjäännöstunnus 271010050) noin kilometrin Kokemäelle suuntautuvan linjauksen 1a koillispäästä itään. Kraviojankankaan varhaiskampakeraamiset löydöt keskittyvät korkeustasolle 55 mmpy. Rantasidonnaisia kivikautisia asuinpaikkoja tunnetaan myös Köyliönjärven ympäristöstä selvästi järven pinnan yläpuolelta, Köyliönjoen laakson reunoilta Tuiskulasta, runsaat puoli kilometriä linjauksilta 2b ja 2d pohjoiseen, sekä Eurajoen varren tasangon reunoilta. Rantasidonnaisia asuinpaikkoja voi löytyä sähkönsiirtolinjojen varsilta topografialtaan ja maaperältään sopivilta paikoilta. Inventoitavat linjaukset kulkevat suuren osan matkasta loivapiirteisessä moreenikangasmaastossa, jossa alavimmat paikat ovat soistuneet ja korkeimmilla kohdilla on joillakin alueilla avokalliopaljastumia. Moreeni on vaihtelevasti kivistä. Pinta on usein kivikkoiseksi huuhtoutunut, mutta topografialtaan suotuisissa maastonkohdissa saattaa olla rantavoimien lajittamaa vähäkivistä hiekkamaata, joka sopii asuinpaikaksi. Alavimmat alueet Eurajoen laaksossa, Köyliönjoen varrella ja paikoin muuallakin linjausten varrella ovat savimaata, ja yleensä niin tasaisia, etteivät ne sovi rantasidonnaisiksi asuinpaikoiksi. Maaperältään erityisen sopivaa, lajittunutta ja vähäkivistä hiekka- ja hietamaata on laajalti Köyliönjärven pohjoispuolella.

Nuorakeraamisen kulttuurin asuinpaikat, toisin kuin muut kivikautiset asuinpaikat, eivät välttämättä ole rantasidonnaisia. Hyvänä esimerkkinä tästä on edellä mainittu Kraviojankangas, jossa on myös nuorakeraamisen asutuksen jäänteitä, vaikka paikka on silloin jäänyt jo kauas meren rannasta. Nuorakeraamisten asuinpaikkojen kannalta sopivaa maastoa on myös inventoitavien linjojen varsilla siellä missä maaperä on rantasidonnaisille asuinpaikoillekin sopivaa.

Pronssikautiset asutusjäännökset ja röykkiöhaudat seudulla keskittyvät sen aikaisen meren rannan tuntumaan. Lähimmät ovat muinaisen Kiukaistenlahden ympäristössä vajaan viiden kilometrin päässä Euraniityn sähköasemasta ja idempänä noin 15 km päässä inventoitavista sähkönsiirtolinjoista. Sisämaassakin on pronssikautisia röykkiöhautoja muistuttavia kalliomaastossa sijaitsevia kiviröykkiöitä, joista kuitenkin vain muutamia yksittäisiä (lähiseuduilla esimerkiksi kohteet 271010036 Orjapaadenkallio ja 6010009 Isovarenmäki) on voitu tutkimuksissa luotettavasti todeta pronssikautisiksi tai varhaisrautakautisiksi haudoiksi. Yleensä näitä muistuttavat röykkiökohteet, joiden ajoituksesta ja funktiosta ei kaivaustutkimusten puuttumisen vuoksi ole varmaa tietoa, on sisämaassa luokiteltu pronssikautisiksi, rautakautisiksi tai ajoittamattomiksi röykkiöiksi. Inventoitavien linjausten lähellä tällaisia ajoitukseltaan ja funktioltaan epävarmoja röykkiökohteita ovat muinaisjäännösrekisterissä rautakautisiksi ajoitetut inventointikohteet [1 Piuhojankallio](#) ja [2 Kulmalankallio](#).

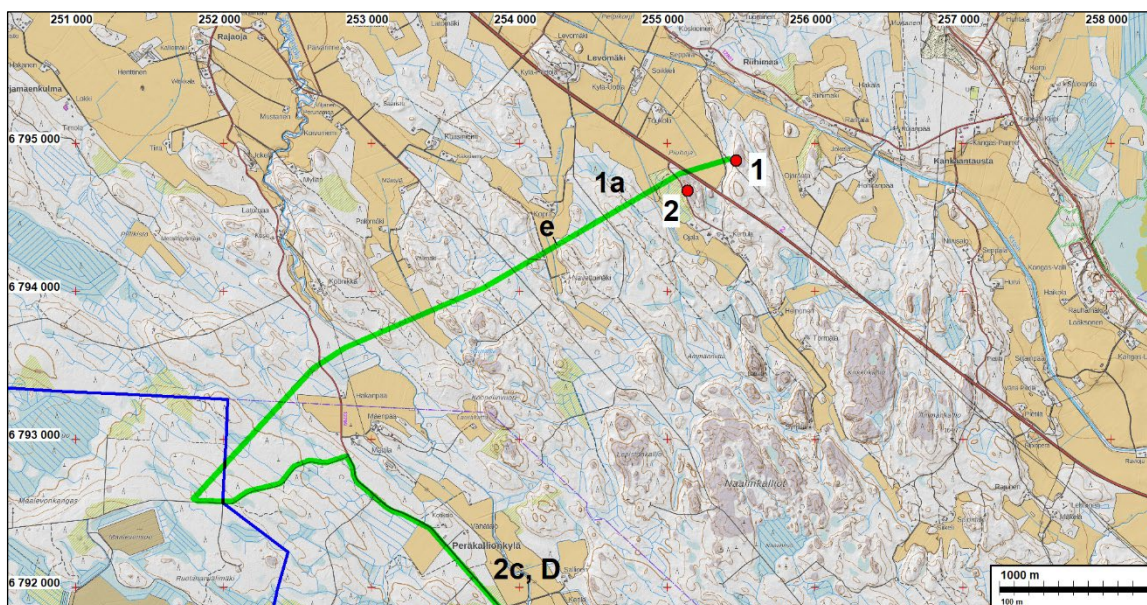
Asutusjäännökset pronssikaudella ja varhaisella rautakaudella ovat sisämaassa harvinaisia. Yksi harvoista tunnetuista paikoista on Euran Luistari (mj-tunnus 50010032), jossa myöhemmin rautakaudella käytössä olleen ruumishautakalmiston lisäksi on röykkiöhautoja ja asuinpaikkajäännöksiä jo pronssikaudelta ja varhaiselta rautakaudelta. Linjaus 1b kulkee lähimmillään noin kolmen kilometrin päässä Luistarista. Maanviljelysasutus sisämaassa on yleensä syntynyt tai ainakin huomattavasti voimistunut keskisellä ja nuoremmalla rautakaudella. Eurassa asutus on löytöjen perusteella arvioiden levinnyt rautakaudella Luistarista Eurajoen vartta alaspäin Sorkkiseen asti. Siellä linjauksien 1b ja 1c lähellä on yksi rautakautisen esineen löytöpaikka (inventointikohde [10 Sorkkisen pelto 2](#)) ja muutaman sadan metrin päässä linjauksilta rautakautisia kalmiskohteita (50010031 Vähäsuonmäki, 50010030 Lauhianmäki). Euran Sorkkisen lisäksi toinen alue, jossa inventoitavat linjaukset kulkevat ilmeisesti rautakaudella asutuilla alueilla, on Köyliönjärven pohjoispään ympäristö. Lähinnä linjauksia 1b ja 1c oleva rautakautinen muinaisjäännös siellä on Tuhkanummen kalmisto (mj-tunnus 319010016) noin puolen kilometrin päässä linjalta. Muuten rautakautiset muinaisjäännökset Köyliössä sijaitsevat etelämpänä järven rannoilla ja varsinkin Kirkkosaaressa. Muuten inventoitavien linjausten lähiseudut ovat olleet rautakautisen maanviljelysasutuksen kannalta syrjäistä takamaata. Lähimmät rautakautiseen asutukseen viittaavat muinaisjäännökset Kokemäellä ja Huittisissa ovat Kokemäenjoen varrella, yli viiden kilometrin päässä linjoilta.

Historiallisella ajalla tunnettu asutus inventoitavien sähkönsiirtolinjojen ympäristössä on 1700-luvun loppuun asti keskittynyt samoille seuduille Eurajoen varren tasangolla sekä Kokemäenjoen, Köyliönjoen ja Köyliönjärven rannoille kuin rautakaudellakin. Ruotanansuon tuulivoimapuiston hankealue ja siltä eri suuntiin lähtevien sähkönsiirtolinjausten alkupäätkä nykyisen Säkylän alueella sijaitsevat kokonaan Köyliönkartanon hallinnassa olleella metsäseudulla, joka on asumatonta isojakokartalle (Ringbom 1797). Koilliseen lähtevä linjaus 1a jatkuu Kokemäen puolelle alueelle, jolla on vain metsää ja joitakin niittyjä Ylistaron jakokunnan vuoden 1783 isojakokartalle (Forselius 1783). Itään suuntautuvat linjaukset ovat Huittisten puolella Mommolan jakokunnan mailla, joilla ei isojakokartassa (Tillberg 1795) ole asutusta eikä viljelyksiä. Valtatien vartta kulkevat linjaukset ohittavat läheltä ikivanhan Köyliön, Kokemäen ja Huittisten rajamerkin, joka on kiinteä muinaisjäännös (inventointikohde [3 Halkivahankivi](#)). Länteen suuntautuvat linjaukset sivuavat läheltä joitakin peltoja isojakokartassa (Ringbom 1797) Köyliönjärven pohjoispuolella, mutta niiden lähellä ei ole asutusta. Eteläiset, valtatie vartta seuraavat linjaukset 1b ja 1c kulkevat Euran puolella aluksi Kirkonkylän jakokunnan maalla, joka isojakokartassa (Forselius 1779a) on metsämaastoa. Linjaukset kaartuvat luoteeseen ennen saapumistaan Eurajoen varren tasangolle. Siellä ne kulkevat vaihtelevasti metsässä ja niityillä Euran sähköasemalle asti. Ainoa kohta isojakokartassa (Forselius 1779b), jossa linjaukset kulkevat läheltä asutusta ja laajaa peltoaluetta, on Sorkkisen kylän kohdalla. Pohjoisemmat Euran sähköasemalle suuntautuvat linjaukset 2b ja 2d kulkevat Eurassa koko matkan Sorkkisen jakokunnan maalla.

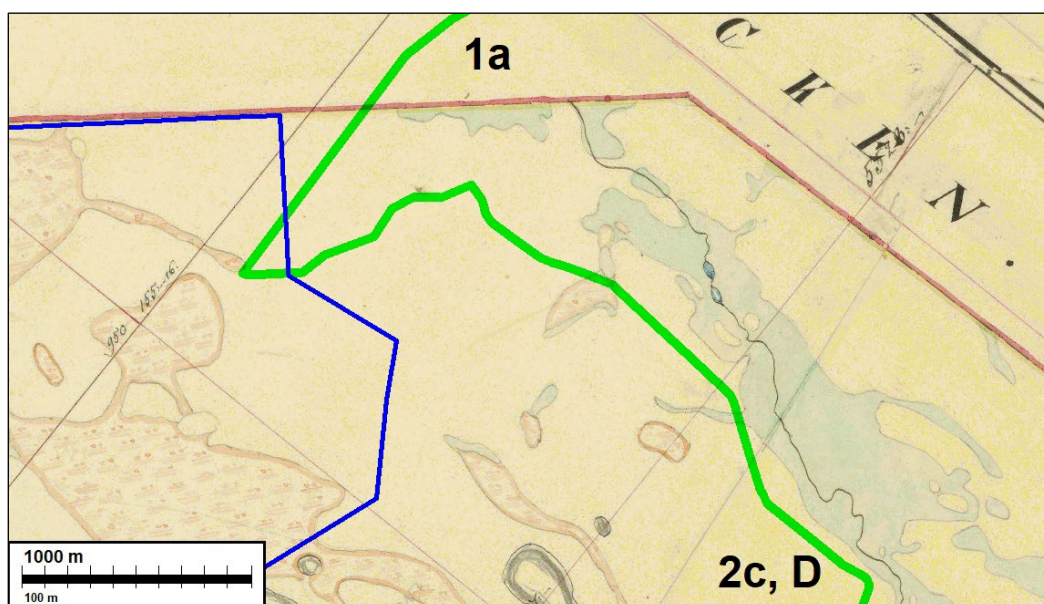
Ennen maastotöitä tarkasteltiin alueen vanhoja karttoja ja Maanmittauslaitoksen tarkasta, niin sanotusta 5p-laserkeilausaineistosta tehtyä maastomallia eli rinnevarjostetta. Näistä tarkastettiin, sijoittuuko inventoitaville linjauksille niissä näkyviä arkeologisesti mahdollisesti mielenkiintoisia ilmiöitä tai kohteita. Kartoista tarkastettiin edellä mainitut isojakokartat 1700-luvun lopulta ja [lähdeluettelossa](#) mainitut muut vanhemmat tiluskartat, joita on joitakin alueilta Köyliöstä ja Eurasta jo 1600-luvun lopulta. Samoin tarkastettiin pitäjänkartat, jotka ovat Eurasta vuodelta 1846, Köyliöstä ja Kokemäeltä vuodelta 1847 sekä Huittisista vuodelta 1895. Uudemmissa kartoista tarkastettiin inventoitaville linjauksille ulottuvat Senaatin kartaston lehdet (vuosilta 1902, 1903 ja 1907) ja peruskarttalehdet (1134 05, 1134 08, 1134 11, 1134 12 ja 2112 02). Havaintoja kartoilla, rinnevarjosteissa ja maastossa käsitellään erikseen koilliseen, itään ja länteen suuntautuvilla linjauksilla.

Koilliseen suuntautuva linjausvaihtoehto

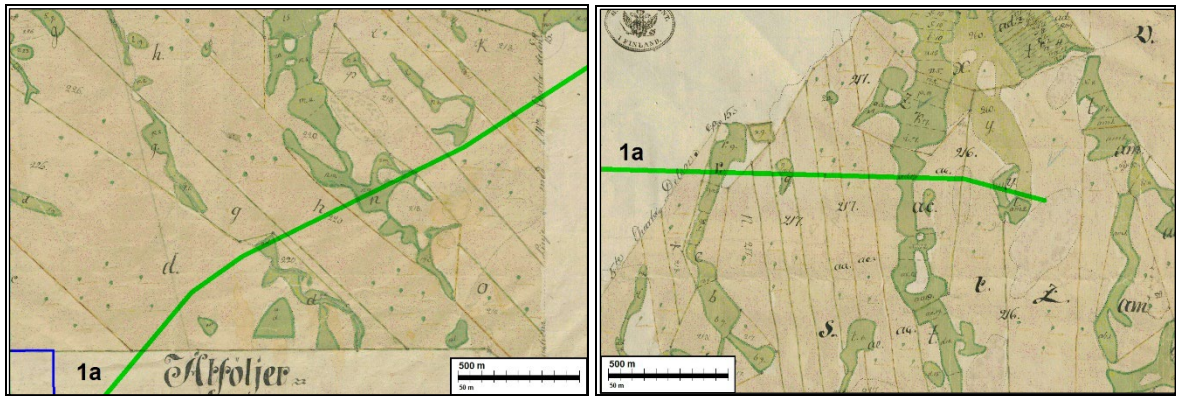
Koilliseen suuntautuvan linjauksen 1a alussa Säkylän puolella maasto on loivapiirteistä moreenikangasta. Kokemäen puolella maasto muodostuu kaakosta luoteeseen suuntautuvista kallioisista, vaihtelevasti moreenipeitteisistä harjanteista, joiden välissä on savipohjaisia notkoja. Paikalliset korkeuserot ovat suurempia kuin hankealueella.

Hankealue Säkylän Ruotanansuolla on rajattu tummansinisellä viivalla. Sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdot on piirretty vihreällä viivalla. Linjaus 1a päättyy Kolsi-Forssa-voimajohtolinjalle. Linjaukset 2c ja D jatkuvat toisella kartalla Huittisten suuntaan. Inventointikohteet on merkitty palloilla ja numeroitu. Kirjaimella e merkittyyn maastonkohtaan viitataan tekstissä. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste.

Sähkönsiirtolinjan Kokemäellä suuntautuvan linjauksen 1a alku piirrettynä vihreällä viivalla pitäjänkartan karttalehdelle 1134 11 Köyliö (Pitäjänkartta 1847). Kartalla näkyy myös Huittisiin menevien linjausten 2c ja D alkuosa. Tuulivoimapuiston hankealueen koillisosa näkyy kartalla vasemmalla sinisellä viivalla rajattuna.

Vasemmalla: Sähkönsiirtolinjan koilliseen suuntautuva linjausvaihtoehto 1a (vihreä viiva) Kokemäen Ylistaron jakokunnan vuoden 1783 isojakokartalle (Forselius 1783). Vasemmalla alhaalla näkyy Köyliön puolella hankealueen koilliskulma sinisellä rajattuna. Linjaus kulkee metsämaastossa ja ylittää joitakin notkoissa olevia pieniä niittyjä. Linjaus jatkuu seuraavalla kartalla oikealla. **Oikealla:** Sähkönsiirtolinjan koilliseen suuntautuvan linjausvaihtoehdon 1a (vihreä viiva) koillispää Kokemäen Ylistaron jakokunnan vuoden 1783 isojakokartalle (Forselius 1783). Pohjoinen on kartassa oikealla ylhäällä. Maasto on samanlaista kuin edellisellä kartalla.

Seudulla ei ole asutusta eikä peltoja vielä Köyliön pitäjänkartassa, jonka sisältö vastaa 1700-luvun lopun isojakokarttoja. Kokemäen puolella pitäjänkartta on huonokuntoinen, joten ohessa on esitetty linjaus Kokemäen puolella isojakokartalla. Aivan linjan lähellä ei ole asutusta vielä 1900-luvun alussakaan (Senaatin kartasto 1907).

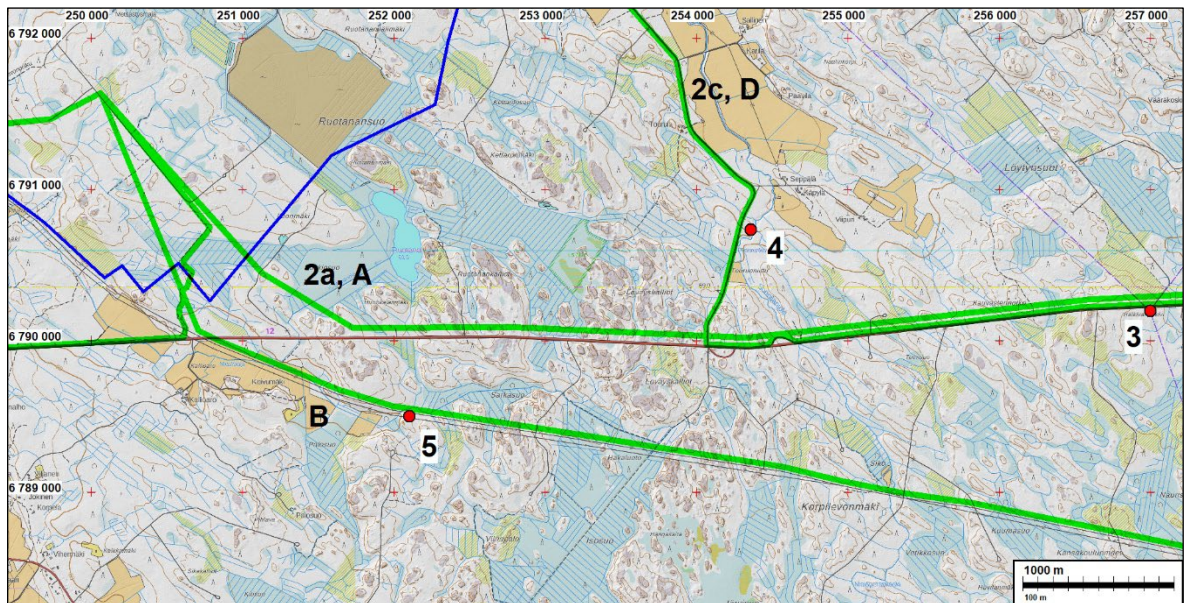
Koilliseen menevän linjauksen 1a koillispään lähellä tarkastettiin aiemmin tunnetut röykkiökohteet [1 Piuhojankallio](#) ja [2 Kulmalankallio](#). Molempien kohteiden paikkatietoihin on tehty tarkastuksen perusteella huomattavia korjauksia. Muuten maastoa tarkastettiin koko pituudelta teiden reunoilla kulkevilla linjauksilla 2c ja D sekä linjauksen 1a varrella valikoiduilla paikoilla, joissa topografia parhaiten sopii rantasidonnoisille asuinpaikoille tai röykkiökohteille. Vanhoilla kartoilla ja rinnevarjosteissa ei linjausten varrella ole arkeologisesti mielenkiintoisia kohteita.

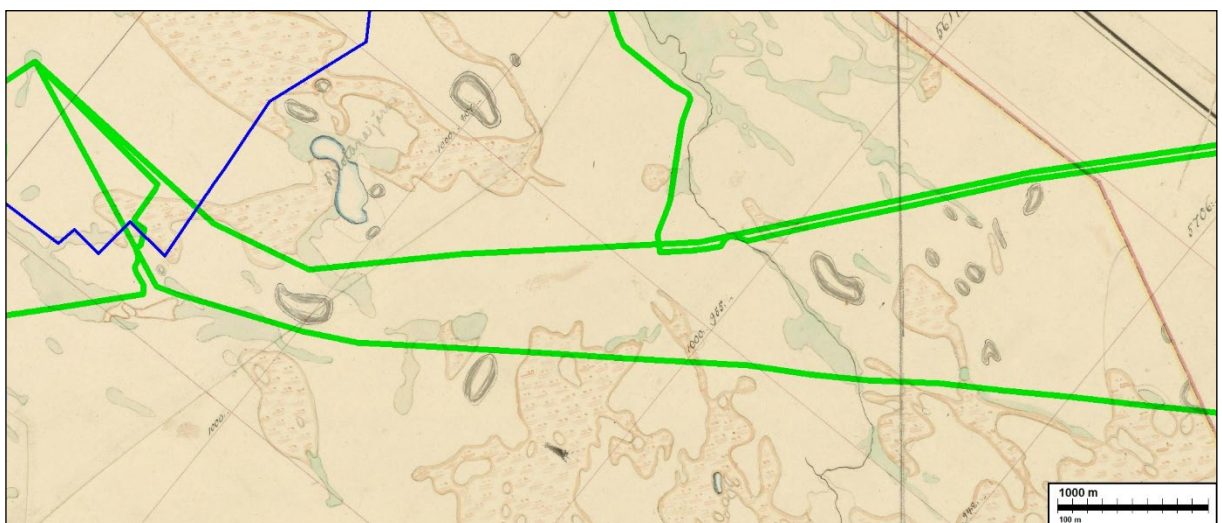
Vasemmalla: Rantasidonnaisten asuinpaikkojen ja monien muidenkin muinaisjäännösten kannalta potentiaalista maastoa linjauksella 1a Navettokankaan pohjoispuolella olevan moreenikankaan luoteiskärjessä (N 6794308 E 254257, kartalla e). Maaperä on vähäkivistä, mutta soraista moreenia. Paikalta ei löytynyt mitään. Kuvattu koilliseen. **Oikealla:** Näkymä edellä kuvatun paikan lounaispuolelta, rinteän juurelta etelälounaaseen. Notkojen pohjat ovat linjauksen varrella tasaista savikkoa, joka on luonnontilassa ollut paikoin soistunutta. Kuvat: Antti Bilund.

Itään suuntautuvat linjausvaihtoehdot

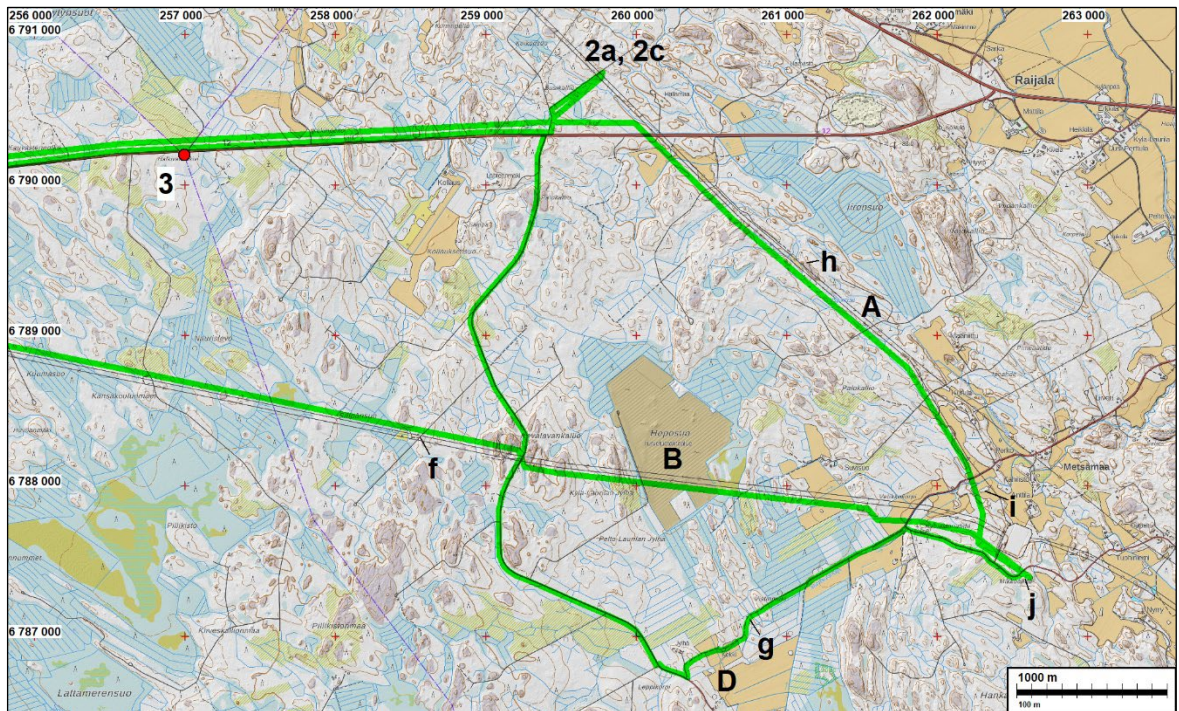
Itään Huittisten puolelle suuntautuvien sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehtojen ympärillä olevia alueita on tällä vuosituhannella inventoitu useissa kohdissa Säkylässä ja Huittisissa muiden maankäyttöhankkeiden vuoksi. Voimajohtolinja, jota linjaus B seuraa, on inventoitu vuonna 2011 (Bilund & Sepänmaa & Jussila 2011). Viime vuosina on useisiin tuuli- ja aurinkovoimahankkeisiin liittyen inventoitu suuri osa itään suuntautuvista linjauksista ja laajalti niiden ympäristöä Säkylän Sarkasuon tasalta itään Huittisten sähköasemalle asti. (Vasko 2015, s. 5; Vasko 2022, s. 3; Vasko 2023a, s. 3; Vasko 2023b, s. 3) Inventoitavien linjausten lähellä on kuitenkin vain yksi aiemmin tunnettu arkeologinen kohde, inventointikohde [3 Halkivahankivi](#).

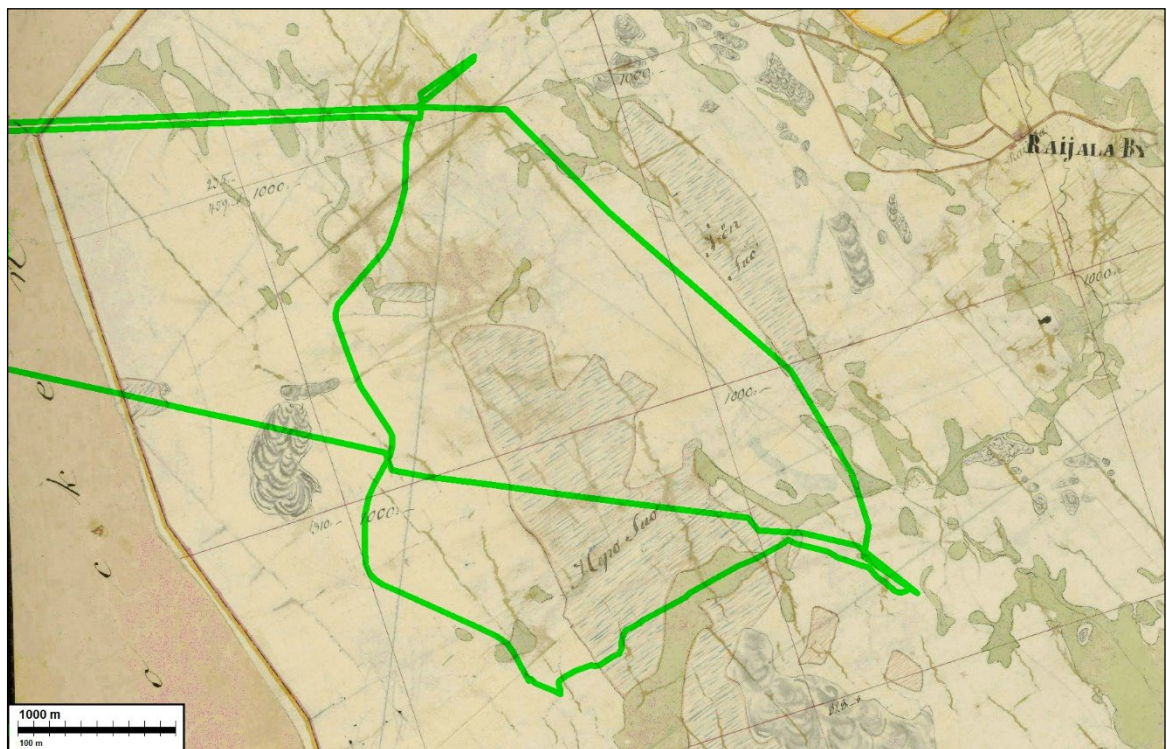
Hankealue Säkylän Ruotanansuolla on rajattu tummansinisellä viivalla. Huittisten suuntaan lähtevät sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdot (2a, A ja B) on piirretty vihreällä viivalla. Linjaukset 2c ja D alkavat hankealueen koillisosasta ja niiden alkuosa näkyy toisella kartalla. Inventointikohteet on merkitty palloilla ja numeroitu. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste.

Sähkönsiirtolinjan Huittisiin suuntautuvien linjausten länsiosa piirrettynä vihreällä viivalla pitäjänkartan karttalehdelle 1134 11 Köyliö (Pitäjänkartta 1847). Tuulivoimapuiston hankealueen kaakkoisosaa näkyy kartalla vasemmalla sinisellä viivalla rajattuna.

Huittisiin suuntautuvat sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdot on piirretty vihreällä viivalla. Inventointikohteet on merkitty palloilla ja numeroitu. Kirjaimilla f - j merkittyihin maastonkohtiin viitataan tekstissä. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste.

Sähkönsiirtolinjan Huittisiin suuntautuvien linjausten itäosa piirrettynä vihreällä viivalla pitäjänkartan karttalehdelle 2112 02+01 Huittinen (Pitäjänkartta 1895).

Huittisiin suuntautuvien sähkönsiirtolinjan linjausten varrella on laajoilla alueilla pienipiirteistä kumparemaastoa, jossa paikalliset korkeuserot ovat pieniä. Maaperä on yleensä melko kivistä moreenia. Topografialtaan sopivilla paikoilla on pieniä alueita, joilla havaittiin rantavoimien lajitamaa hiekkamaata (esimerkiksi kartalla kohta f ja hiilimiilun ympäristö inventointikohteessa 5 Sarkasuo). Kalliota on näkyvillä monin paikoin korkeimmilla maastonkohdilla. Notkojen pohjat ja

laajat tasaiset alangot ovat suota tai soistunutta kangasta. Eteläinen linjaus B ylittää laajoja suo-alueita.

Itään suuntautuvien sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehtojen lähiseudut ovat 1700-luvun lopulla isojakokartoissa Köyliössä (Ringbom 1797), Kokemäellä (Forselius 1783) ja Huittisissa (Tillberg 1795) asumaton metsämaasto, jossa on joitakin pieniä niittyjä kosteissa notkelmissa ja purojen varsilla. 1800-luvun pitäjänkartat alueella vastaavat sisällöltään isojakokarttoja. Huittisten pitäjänkartta on vasta vuodelta 1895, eikä siinä ole asutusta. Pitäjänkartta ei kuitenkaan näytä olevan ajan tasalla, sillä Senaatin kartastossa muutamaa vuotta myöhemmin (Senaatin kartasto 1902) on torppia ja niiden ympärillä pieniä peltöjä useissa paikoissa linjausvaihtoehtojen 2a ja 2c pään lähellä ja Huittisten Metsämaalla sähköaseman luoteispuolella. Tämä torppa-asutus näyttää siis syntyneen 1800-luvulla.

Vanhoissa kartoissa itään suuntautuvien linjausten lähellä ei näy merkintöjä, jotka voisivat viitata muinaisjäänneksi. Rinnevarjosteessa havaittiin kaksi ilmeistä hiilimiilua, jotka tarkastettiin maastossa ja todettiin ehjiksi (inventointikohteet [4 Tourunkoski](#) ja [5 Sarkasuo](#)). Hiilimiilut ovat kiinteitä muinaisjäänneksiä. Miilut ovat melko suuria, varsinkin Sarkasuon miilu. Ne sijaitsevat kaukana ilmeisistä suurista hiilen käyttäjästä (Kauttuan ruukille on matkaa yli 15 km), syrjäisillä paikoilla maalla, joka on ollut vuosisatoja Köyliönkartanon hallinnassa. Syy selvästi kotitarvekäyttöä suurimittakaavaisempaan hiilen valmistukseen saattaa olla se, että Salmisen mukaan eräiden Köyliönkartanon lampuotien vuokraan on kuulunut hiilien toimittaminen (Salminen 1969, s. 36–39). Lähteessä mainitut hiiliä toimineet talot näyttävät nimien perusteella sijainneen Köyliönjärven pohjoispään ympärillä, joten hiilenpolttoon on saattanut olla tarvetta juuri tällä alueella.

Rinnevarjosteessa havaittujen kohteiden lisäksi maastoa linjauksilla tarkastettiin muinaisjäänösten kannalta potentiaalisilla osuuksilla painottaen alueita, joille ei ole viime vuosina kohdistunut muita inventointeja. Arkeologisia kohteita ei löytynyt.

Vasemmalla: Tyypillistä maastoa linjauksella D Vistinmäessä (N 6787097 E 260727, kartalla g). Alava tasamaa on suota tai soistunutta kangasta. Kumpareet ovat kivistä moreenimaata. Kuvattu lounaaseen.
Oikealla: Kallioista kumparemaastoa linjauksella A Ironsuon lounaispuolella. Kuvan keskellä on peruskarttaan metsän keskelle kallion laelle merkitty pyöreä rakenne, oikeasti kuusikulmainen kotamainen rakennus, ilmeisesti metsästysmaja (N 6789476 E 261110, kartalla h). Kuvattu länteen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Kuvan keskellä saarekkeessa on Senaatin kartastossa näkyvä ja ilmeisesti jo 1800-luvulla asutettu torpanpaikka Huittisten metsämaalla (N 6787970 E 262310, kartalla i). Linjaus A kulkee saarekkeen takaa. Paikka on myöhemmin autioitunut. Saarekkeessa on kaivantoja ja pelloilta siirrettyjä kiviä kasoissa. Asutusjäännöksiä ei löytynyt. Etualalla oleva laakea kallio puronotkon reunalla tarkastettiin. Kallioista ei löytynyt kuppeja eikä muita hakkauksia. Kuvattu lounaaseen. **Oikealla:** Huittisten sähköasemalle suuntautuvien linjausten päätepiste (kartalla j) nykyisen sähköaseman kaakkoispuolella Peltokallion tien varrella. Kuvattu itään. Kuvat: Antti Bilund.

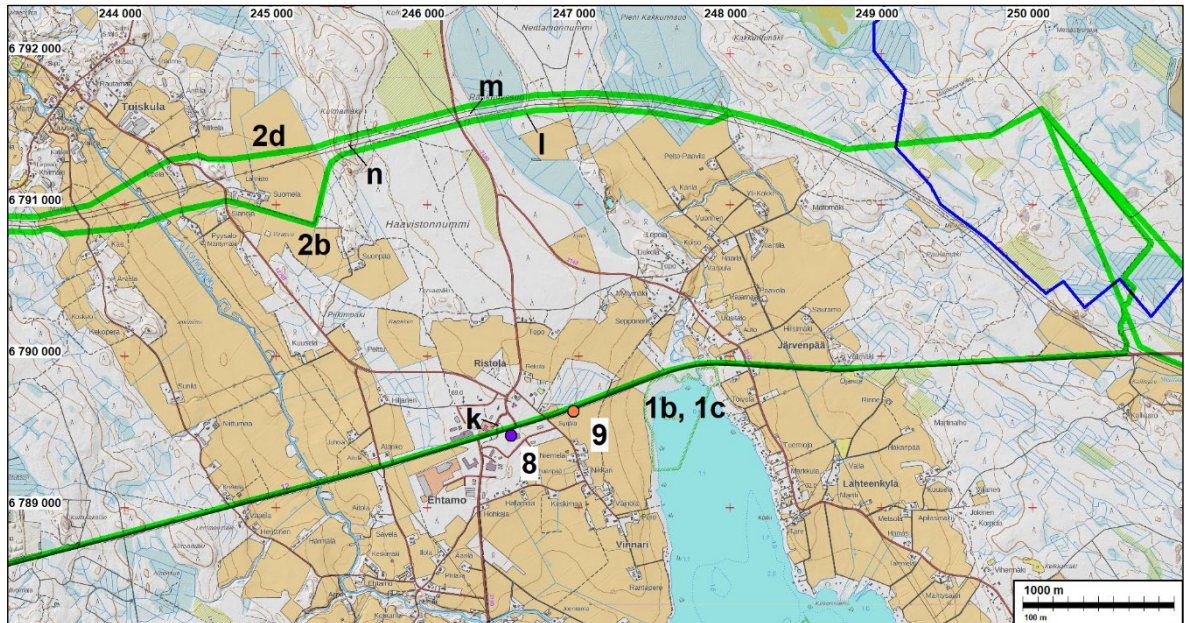
Länteen suuntautuvat linjausvaihtoehdot

Hankealueelta länteen eli Euraan suuntautuvien sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehtojen varrella on tehty muutamia inventointeja ja muita arkeologisia tutkimuksia. Voimajohtolinja, jota linjaukset 2b ja 2d suuren osan matkaa seuraavat, on inventoitu vuonna 2011 (Bilund & Sepänmaa & Jusila 2011). Euraniityn sähköaseman kautta pohjoisesta etelään kulkeva voimajohtolinja, jota linjaus 2b seuraa vajaan kilometrin, on inventoitu vuonna 2020 (Laulumaa 2020). Näissä inventoinneissa ei ole dokumentoitu arkeologisia kohteita linjojen varsilla.

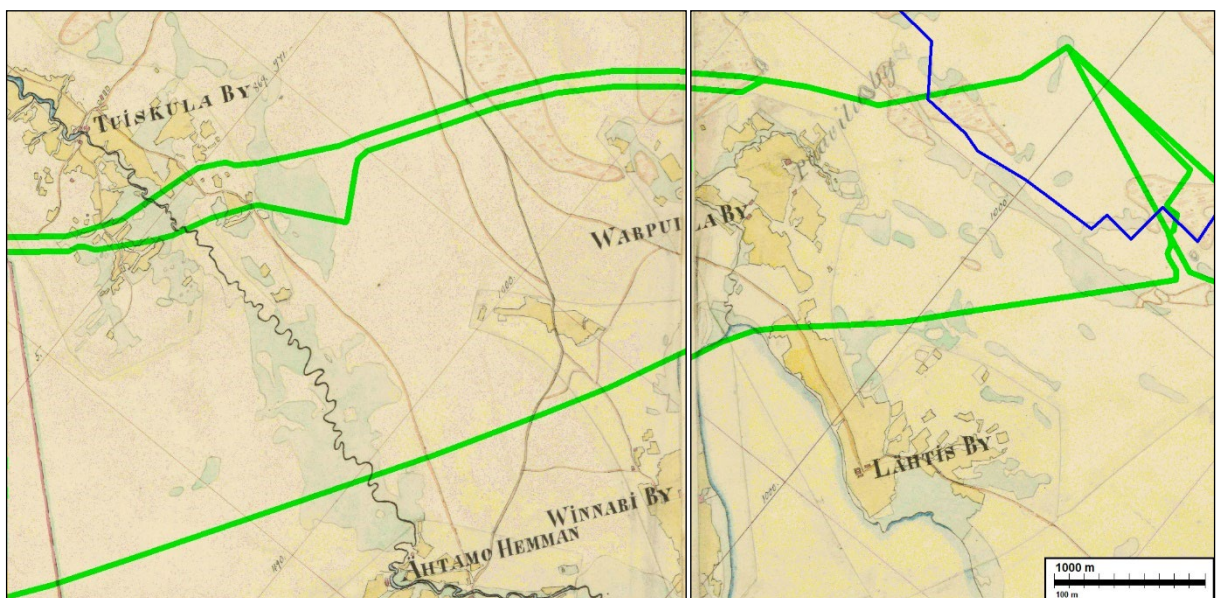
Eteläisemmät linjaukset 1b ja 1c kulkevat valtatie vartta. Siellä on vuonna 2017 inventoitu Ristolan asemakaava-alue Ehtamossa, Köyliönjärven pohjoispään länsipuolella (Pesonen 2017). Inventoinnissa on löytynyt kolme arkeologista kohdetta nyt inventoitavan linjauksen varrelta. Niistä mahdollinen muinaisjäännös (mahdollinen kivikautinen asuinpaikka) [Ristola 2](#) on inventointikohteena 8. Vuoden 2017 inventoinnin perusteella kiinteäksi muinaisjäännökseksi arvioitu kivikautinen asuinpaikka [Syriälä](#) on inventointikohteena 9. Kohdetta tutkittiin koekaivauksin vuonna 2018 valtatie parannushankkeen vuoksi (Laakso & Tiilikkala 2018b). Paikka todettiin hyvin niukkalöytöiseksi, ja nykyisin sen status muinaisjäännösrekisterissä on löytöpaikka. Kolmas vuoden 2017 inventoinnissa löytynyt kohde oli ajoittamaton kuoppakohde Ristola 1 (mjitunnus 1000032196), joka sijaitsi hyvin lähellä inventoitavaa linjausta (N 6789547 E 246472, kartalla k). Se tutkittiin edellä mainittuun tienparannushankkeeseen liittyvän rakennustyön vuoksi vuonna 2018 (Laakso & Tiilikkala 2018a). Nykyisin kohteen statuksena muinaisjäännösrekisterissä on poistettu muinaisjäännös (ei rauhoitettu).

Linjaukset 1b ja 1c sivuavat rautakautisen asutuksen muinaisjäännöksiä sisältävää aluetta Sorkkisen kylän koillispuolella Euran keskustaajaman pohjoisosassa. Euran keskustaajaman osayleiskaava-alueen arkeologisen inventoinnin suunnittelualue kattaa lähes kokonaan linjaukset 1b ja 1c Euran kunnan itärajalta Euraniityn sähköasemalle, mutta inventoidut alueet eivät missään osu linjauksille. Inventointiraportissa on jonkin verran havaintoja kohteista melko läheltä linjauksia, mutta 200 m levyisen käytävän ulkopuolelta Sorkkisten kylässä. (Vasko 2013, s. 6–7, 48, 87–89) Sorkkisessa on suoritettu myös asemakaava-alueen historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi vuonna 2008. Sen tutkimusalue kuitenkin ulottuu vain runsaan sadan metrin

matkalla Pysäkitien varrella linjaukselle 1b. (Helminen 2008, s. 3) Sorkkisesta on viime vuosina saatu museoon metallinilmaisinharrastajien toimittamina runsaasti rautakautisia metallinilmaisintöytöjä. Yksi löytöpaikka, jota ei ole aiemmin tarkastettu, sijaitsee vain muutaman kymmenen metrin päässä linjauksista 1b ja 1c. Se on käsitelty inventointikohteena [10 Sorkkisen pelto 2](#).

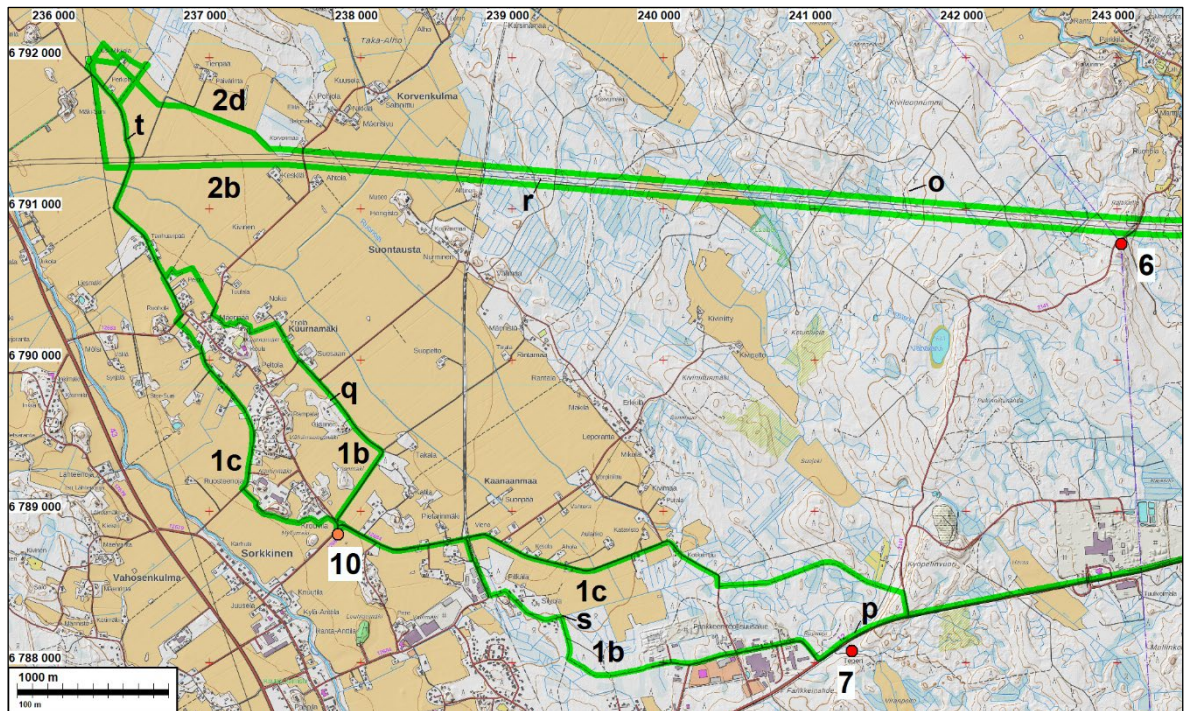

Hankealue Säkylän Ruotanansuolla on rajattu tummansinisellä viivalla. Euran suuntaan lähtevät sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdot (1b, 1c, 2b ja 2d) on piirretty vihreällä viivalla. Inventointikohteet on merkitty palloilla ja numeroitu. Kirjaimilla k - n merkittyihin maastonkohtiin viitataan tekstissä. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste.

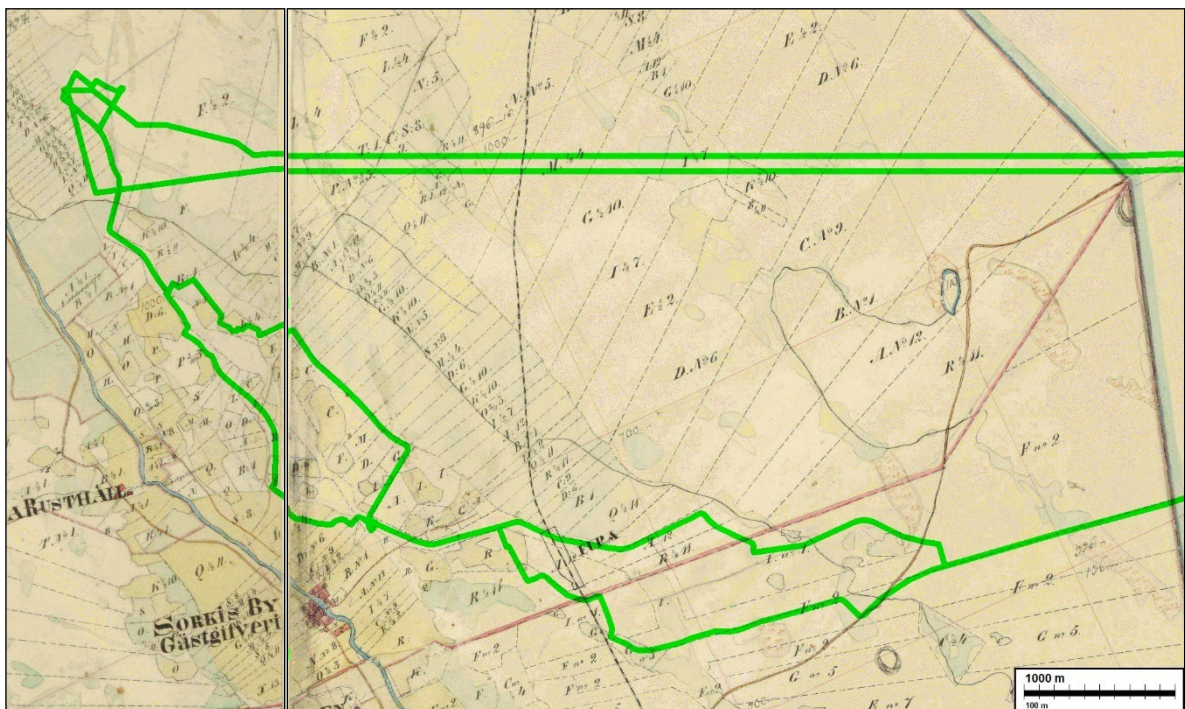

Sähkönsiirtolinjan Euraan suuntautuvien linjausten itäosa piirrettynä vihreällä viivalla pitäjänkartan kahdelle karttalehdelle (Pitäjänkartta 1847). **Vasemmalla:** Lehti 113408 Köyliö. **Oikealla:** Lehti 113411 Köyliö.

Tuulivoimapuiston hankealueen lounaisosa näkyy kartalla oikealla sinisellä viivalla rajattuna.

Euraan suuntautuvat sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdot on piirretty vihreällä viivalla. Inventointikohteet on merkitty palloilla ja numeroitu. Kirjaimilla o - t merkittyihin maastonkohtiin viitataan tekstissä. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste.

Sähkönsiirtolinjan Euraan suuntautuvien linjausten länsiosia piirrettynä vihreällä viivalla pitäjänkartan kahdelle karttalehdelle (Pitäjänkartta 1846). **Vasemmalla:** Lehti 113405+113402 Eura. **Oikealla:** Lehti 113408 Eura.

Euraan suuntautuvien sähkönsiirtolinjan linjausten varrella maasto on kaksijakoista. Ruotanansuon hankealueen ja Köyliönjärven – Köyliönjoen laakson välissä maasto on moreenikangasta, joka on enimmäkseen metsämaata. Toinen moreeni- ja metsävyöhyke on Köyliönjoen laakson ja Eurajoen varren laajan tasangon välissä. Toisaalta Köyliönjärven rannoilla ja Köyliönjoen laaksoissa maaperä on lajittunutta ja hienojakoista, ylempänä hietaa, ja laaksojen pohjilla savea. Eurajoen varren tasanko on tasaista savikkoa. Moreenialueilla maaperä on yleensä melko kivis-

tä, mutta joillakin alueilla, esimerkiksi Fankkeen teollisuusalueen suunnalla Eurassa ja laajemminkin sieltä pohjoiseen Euran tasangon laiteilla lähinnä soramoreenia. Maasto on yleensä hyvin loivapiirteitä. Kalliota on näkyvillä vain harvoissa paikoissa, mutta alueilla, joilla paikalliset korkeuserot ovat suurempia, ne kuvastavat ilmeisesti ohuen moreenikerroksen alla olevan kalliopinnan muotoja. Maasto ei inventoitavilla linjoilla yleensä ole muinaisjäännösten löytämisen kannalta suotuisaa huonon maaperän, piirteettömän topografian tai molempien vuoksi.

Maaperältään erikoinen ja arkeologiselta kannalta kiinnostava on pohjoisesta Köyliönjärven päähän Ehtamoon ulottuva vyöhyke, jossa maaperä on enimmäkseen kivetöntä lajittunutta hiekkaa. Maaperä on hyvin sopivaa kivikautisille asuinpaikoille ja monille muillekin muinaisjäännöksille, mutta maasto on niin tasaista, että alueella on rantavaiheessa ollut vähän asumiseen hyvin sopivia rantoja. Erittäin hyvin rantasidonlaiseksi asuinpaikaksi olisi sopinut Neittamonnummen lounaiskärjessä oleva törmien rajaama niemeke (kartalla l), kun meren pinnan taso on ollut 50 mmpy. Inventoitava linjaus 2b kulkee niemekkeen yli. Paikka on ehjää metsämaastoa. Niemekkeeseen kaivettiin muutaman kymmenen metrin matkalle kymmenen koekuoppaa, mutta mitään muinaisjäännöksiä ei löytynyt. Ympäristöä, jossa on niemekkeen ulkopuolella monin paikoin rikkoutunutta maan pintaa, tarkastettiin melko laajalti, mutta mitään ei löytynyt. Niemekkeen 400 m länteen Ränkimyssuon toisella puolella linjausten 2b ja 2d kohdalla on myös varsin hyvin asuinpaikaksi sopiva törmä samalla korkeustasolla (kartalla m). Maastotöiden aikaan törmän päällä oli hakkuualueella tuoretta laikutusta, joten havaintomahdollisuudet olivat hyvät. Mitään ei löytynyt. Vajaan kilometrin päässä lännessä, tasaisen kankaan takana, on Kulmamäki niminen jyrkkäpiirteinen harjanne (kartalla n). Harjanteen ytimenä on kallio (ilmeisesti diabaasia), ja maaperä harjanteen laella ja rinteillä on suurelta osin kalliosta rapautunutta soraa ja hienompaa ainesta. Alarinteillä on paikoin melko hyvää asuinpaikkamaastoa, jossa maaperä on soran-sekaista hiekkaa. Muinaisjäännöksiä ei täältäkään löytynyt.

Isojakokartoista Köyliön ja Euran puolella (Ringbom 1797, Forselius 1779a, Forselius 1779b) näkyy, että moreenialueet ovat olleet asumattomia, eikä niillä ole ollut peltojakaan. Asutus ja pellot ovat sijainneet lajittuneilla mailla, Köyliönjärven pohjoispään ympärillä osittain pohjoisesta Ehtamoon ulottuvan hiekkakankaan laidoilla hietamailla, osittain savimailla, Eurassa laajan savitasangon keskellä joen rannalla. Tilanne on samanlainen pitäjänkartioissa 1800-luvun puolivälissä. Kaikki pitäjänkartassa Köyliönjärven päään ympärillä olevat kylät, Ehtamo, Vinnari ja Lähteenkylä linjausten 1b ja 1c eteläpuolella, Varpula ja Paavila linjausten välissä sekä Tuiskula linjausten 2b ja 2d pohjoispuolella Köyliönjoen varrella, ovat olleet asuttuja uuden ajan alussa. Ne kaikki ovat olleet Köyliönkartanon hallinnassa, osa jo keskiajalla ja loputkin 1700-luvun puoliväliin mennessä (Salminen 1969, s. 25–28, 36–37). Pitäjänkartassa peltojen laajuus on nykyiseen verrattuna vielä pieni, ja inventoitavien linjausten kohdalle osuu vain muutamia peltotilkkuja, jotka ovat kaukana kylien asutuksesta. Eurassa tilanne on samanlainen ainoassa paikassa, jossa linjaukset (1b ja 1c) tulevat lähelle vanhaa asutusta Sorkkisen koillispuolella. asutus ja pellot ovat molemmilla alueilla laajentuneet huomattavasti 1800-luvun loppuun mennessä, sillä Senaatin kartastossa 1900-luvun alussa asutusta ja pelloja on jo laajoilla alueilla linjausten lähellä.

Länteen suuntautuvilla linjauksilla tarkastettiin linjauksen 2b lähellä vanhoissa kartoissa näkyvä Euran ja Köyliön historiallisella rajalla oleva rajapaikka Kesänselkä. Rajapaikka tunnetaan asiakirjalähteistä jo keskiajan lopulta. Paikalla dokumentoitiin rajamerkki, joka on kiinteä muinaisjäännös (inventointikohde [6 Kesänselkä](#)). Rinnevarjosteessa näkyviä kohteita tarkastettaessa löytyi linjauksen 1b läheltä tervahauta, inventointikohde [7 Teperi](#), joka on kiinteä muinaisjäännös. Kaikki rinnevarjosteessa mielenkiintoiselta näyttäneet kohteet eivät sellaisia olleet tarkastuksen perusteella. Linjauksen 2d lähellä (kartalla o) näytti rinnevarjosteessa olevan vallimaisia rakenteita, joissa oli suorakulmaisia muotoja, ehkä rakennusjäännöksiä. Maastossa ne osoittau-

tuivat hakkuualueen hyvin kivisen maaperän äestyksessä syntyneiksi kivivalleiksi. Kahdessa paikassa (kartalla p ja q) tarkastetut pienet säännöllisen muotoiset kuopat osoittautuivat pieniksi hiekkakuopiksi.

Vasemmalla: Kuvan keskellä näkyy Neittamonnummen lounaiskärjessä oleva törmien rajaama niemeke (kartalla l), joka olisi sopinut erittäin hyvin asuinpaikaksi kivikaudella meren pinnan ollessa tasolla 50 mmpy. Paikalle kaivettiin kymmenen koekuoppaa, mutta mitään muinaisjäännöksiin viittaavaa ei löytynyt. Inventoitava linjaus 2b kulkee niemekkeen yli. Kuvattu törmän alta luoteeseen. **Oikealla:** Maastoa linjauksien 2b ja 2d välissä nykyisellä voimajohtolinjalla Eurassa (N 6791190 E 239196, kartalla r). Maaperä on pinnalta soraista moreenia. Hyvin loivasti laskevalla kankaalla on matalia vallimaisia harjanteita, jotka lienevät rantavoimien muokkaamia de Geer -moreeneja. Pari ajouraan verrattuna poikittaista vallia näkyy kauempana. Kuvattu länteen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Maastoa linjauksella 1b Euran keskustaajaman itälaidalla (N 6788312 E 239332, kartalla s). Paikka on Eurajoen varrella olevan laajan tasangon reunalla. Tasangon savikko muuttuu näillä tienoin nopeasti mutta ilman jyrkkää rajaa tasaiseksi moreenikankaaksi. Kuvattu eteläkaakkoon. **Oikealla:** Euran savitasankoa linjausten päätepisteenä olevan sähköaseman eteläpuolella (N 6791442 E 236458, kartalla t). linjaukset 1b ja 1c kulkevat tienlaitaa etualalla, linjaukset 2b ja 2d nykyisen voimajohtolinjan molemmilla puolilla. Kuvattu kaakkoon. Kuvat: Antti Bilund.

Tulos

Sähkönsiirtolinjojen läheisyydessä on kolme aiemmin tunnettua arkeologista kohdetta, jotka ovat kiinteitä muinaisjäänöksiä. Kahden esihistoriallisen röykkiökohteen ([Piuhojankallio](#) ja [Kulmalan-kallio](#)) sijaintitietoihin ja rajauksiin on tehty huomattavia korjauksia. Kolmannelle kohteelle, historialliselle rajamerkille [Halkivahankivi](#), on määritetty suojelurajaus, joka siltä puuttui. Inventoinnissa löytyi neljä arkeologista kohdetta, jotka ovat kiinteitä muinaisjäänöksiä (hiilimiilukohteet [Tou-runkoski](#) ja [Sarkasuo](#), tervahauta [Teperi](#) sekä historiallinen rajamerkki [Kesänselkä](#)). Näille on

määritetty suojelurajaukset. Inventoinnissa tarkastettiin kolme aiemmin tunnettua arkeologista kohdetta, jotka eivät ole suojelukohteita (mahdollinen muinaisjäänös [Ristola 2](#) sekä löytöpaikat [Syrjälä](#) ja [Sorkkisen pelto 2](#)). Näistä ei löytynyt suojeltavia arkeologisia jäännöksiä. Inventoinnissa tarkastettujen suojelukohteiden suojelurajaukset eivät ulotu niin lähelle suunniteltuja sähkönsiirtolinjoja, että suunnitelman mukaisella rakentamisella olisi vaikutusta arkeologisiin suojelukohteisiin.

2.1.2025

Antti Bilund
Mikroliitti Oy

Lähteet

- Bilund, A. 2000. *Euran kunnan arkeologinen inventointi*. Satakunnan Museo.
- Bilund, A. & Sepänmaa, T. & Jussila, T. 2011. *Rauma–Forssa voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi*. Mikroliitti Oy.
- Forselius, J. 1779a. *Chartan öfver Eura Kyrkioby Samfällighetens Ägor af Eura Sokn, Nedre Satagunda Härad och Björneborgs Höfdingedöme*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A7:3/5-10. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2512355197.
- Forselius, J. 1779b. *Chartan öfver Sorckis Samfällighetens Skog och Ägor uti Eura Sockn Nedre Satagunda Härad och Björneborgs Höfdinge döme*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A7:8/6-26. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2512426900.
- Forselius, J. 1783. *Chartan öfver Ylistaro Fjerdung af Cumo Socken Nedre Satagunda Härad och Åbo Län*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A41:62/1-20. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2520953600.
- Helminen, M. 2008. *Euran Sorkkisten asemakaava-alueen historiallisen ajan muinaisjäännösten inventointi*. Satakunnan Museo, Museovirasto.
- Itkonen, K. 1960. *Huittisten kiinteät muinaisjäännökset*. Museovirasto.
- Koivisto, O. 1966. *Euran, Honkilahden ja Kiukaisten historia I*. Kuntien ja seurakuntien asettama historiatoimikunta.
- Laakso, V. & Tiilikkala, J. 2018a. *Säkylä Ristola 1. Ajoittamattoman kuoppakohteen arkeologinen koetutkimus 2018*. Maanala Oy.
- Laakso, V. & Tiilikkala, J. 2018b. *Säkylä Syrjälä. Kivikautisen asuinpaikan arkeologinen koetutkimus 2018*. Maanala Oy.
- Laukkanen, E. 1984. *Kokemäki, Ylistaro ja Vallila. Röykkiöiden tarkastus 1984*. Turun yliopisto.
- Laukkanen, E. 1996. *Köyliön esihistorialliset ja keskiaikaiset muinaisjäännökset*. Satakunnan Museo.
- Laulumaa, V. 2020. *Harjavalta–Kauttua, 110 kV voimajohtoreitin arkeologinen inventointi 19.-20.10 ja 28.10.2020*. Museovirasto.
- Lehtinen, S. 1997. *Huittisten kaupungin muinaisjäännökset*. Satakunnan Museo.

- Mört, O. 1688a. *Geometrisch Afrijtningh Öfwer Puolimatka och Echtamoi Byar, Belägne uthi Nedre Sattagunda Häradh, Eufra Sochn och Kiulo Cappellgielddh...* Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. MHA A 1b 30. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2510429352.
- Mört, O. 1688b. *Geometrisch Affrijtningh Öfwer Tuiskula By Beläget Uthi Nedre Sattagunda Häradh Eufra Sochn och Kiulo Cappellgielddh...* Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. MHA A 1b 31. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2510429490.
- Mört, O. 1688c. *Geometrisch Affrijtningh Öfwer Pafwila Och Järfwenpä...* Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. MHA A 1b 33. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2510435943.
- Mört, O. 1688d. *Geometrisch Affrijtning öfwer Kiulå Gårdh, Medh dess Underliggiande Råå och Röörs Hemman, Belägne uthi Nedre Sattagunda Häradh, Eufra Sochn, och Kiulo Capellgielddh...* Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. MHA A 1b 36. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2510444505.
- Mört, O. 1688e. *Geometrisch Affrijtningh Öfwer Ett Stycke Landh, Som Påålsw Boar I Kiuho Capellgielddh, och Nedre Sattagunda Häradh, hafwa skolat afstådt till Biskop Magnus I Åbo...* Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. MHA A 1b 37. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2510446964.
- Mört, O. 1699a. *Eufra Kyrckeby med Soupas Hemmanet i Eufra Sochn Nedersattagunda Heradh och Björneborg Lähn Belägne...* Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A7:3/1-2. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2512354911.
- Mört, O. 1699b. *Sorckis By med Hemmanet Lähdenoja...* Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A7:8/1-2. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2512421788.
- Pesonen, P. 2017. *Säkylä Ristola. Asemakaava-alueen arkeologinen inventointi 21.-22.6.2017.* Museovirasto.
- Pitäjänskartta 1846. *Lehdet 1134 05+02 la.* -/- - Eura, 1134 08 la.* -/- - Eura.* Kansallisarkisto. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2383480519, https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2383488154.
- Pitäjänskartta 1847. *Lehdet 1134 11 la.* -/- - Köyliö, 1134 12+2112 03 la.* -/- - 1 Kokemäki, Harjavalta.* Kansallisarkisto. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2383495609, https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2383498126.
- Pitäjänskartta 1895. *Lehti 2112 02+01 la.* -/- - Huittinen.* Kansallisarkisto. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2384494351.
- Ringbom, A. 1797. *Charta öfwer Kiuloholms Gods belägit uti Åbo Och Björneborgs Län Nedre Satagunda Härad Och Kiulo Sokn.* Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A48:6/3-51. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2521213664.
- Salminen, V. 1969 (1. painos 1907). *Köyliön pitäjän historia.* SKS.
- Salo, U. 1953. *Köyliön pitäjän kiinteät muinaisjäännökset.*
- Senaatin kartasto 1902. *Lehdet XVI 16 [Köyliö], XVI 17 [Köyliö], Lehti XVI 18 [Huittinen].* Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2388531960, https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2388549922, https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2388568288.

- Senaatin kartasto 1903. *Lehti XVI 15 [Eura]*. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto. Verkossa:
https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2388512886.
- Senaatin kartasto 1907. *Lehti XVII-XVIII 16-17 [Kokemäki]*. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto. Verkossa:
https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2388940752.
- Strandberg, N. 1998. *Kokemäki perusinventointi 1998*. Satakunnan Museo.
- Tillberg, J. 1795. *Charta öfver Mommola Samfällighets Ägor uti Åbo och Björneborgs Län Öfre Satakunda Nedredels Härad och Hvittis Socken*. Maanmittaushallituksen uudistus-arkisto. Kansallisarkisto. A16:22/1-20. Verkossa:
https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2514888776.
- Vasko, T. 2013. *Euran keskustan osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2013*. Satakunnan Museo.
- Vasko, T. 2015. *Köyliön Korpilevonmäen tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi 2015*. Ahlman Group Oy.
- Vasko, T. 2022. *Huittisten Sun 2 aurinkovoimapuiston arkeologinen inventointi 2022*. Ahlman Group Oy.
- Vasko, T. 2023a. *Huittisten Sun 2 aurinkovoimapuiston osan 2 arkeologinen inventointi 2023*. Ahlman Group Oy.
- Vasko, T. 2023b. *Säkylän Aurinkoketun aurinkovoimapuiston sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi 2023*. Ahlman Group Oy.

Muinaisjäännökset

1 Kokemäki Piuhojankallio

Mj-tunnus: 271010064

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: rautakautinen

Laji: röykkiö, 2 kpl

Koordin: N 6794677 E 255139 Z 52 keskikoordinaatit

Tutkijat: Turun yliopisto/Laukkanen, E. inventointi 1984
Strandberg inventointi 1998
Bilund inventointi 2023
Bilund inventointi 2024

Vaikutus hankkeeseen: Syksyllä 2024 muinaisjäännösrekisterin kartassa olleen suojelurajauksen mukaisesti kohde sijaitsee noin 50 m päässä sähkönsiirtolinjan ilmajohtovaihtoehdosta 1a. Inventoinnissa nyt korjatun kohteen sijainnin ja rajausehdotuksen perusteella kohteen etäisyys vaihtoehdosta 1a on noin sata metriä.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Röykkiöt sijaitsevat valtatie 2:n eteläpuolella avokalliolla, luoteis-kaakkoissuuntaisen kallioharjanteen luoteisrinteellä.

Röykkiöt ovat pyöreitä, liuskemaisista kivistä kasattuja latomuksia. Ne ovat metrin etäisyydellä toisistaan. Niiden koot ovat 4,6 x 3,3 m ja 3,6 x 2 m. Röykkiöitä on haotettu.

Bilund 2024: Kohde tarkastettiin inventoinnissa syksyllä 2023 eikä tilanne paikalla ollut muuttunut syksyllä 2024. Seuraava kuvaus on vuoden 2023 raportista.

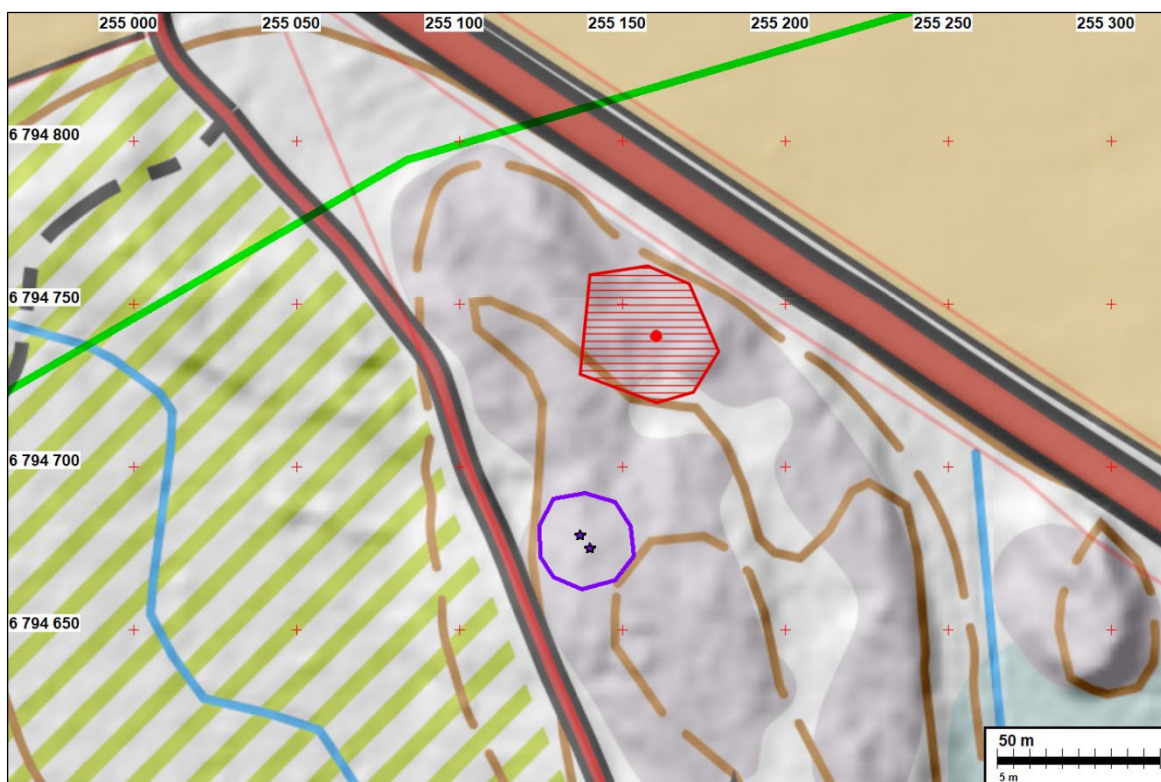
Vuonna 1984 röykkiöt on tarkastettu röykkiöistä ilmoittaneen paikkakuntalaisen opastuksella. Röykkiöiden sijainneiksi on silloin määritetty N 6794727 E 255155 (sijainti ilmoitettu peruskoordinaatteina x = 6789 90, y = 577 60) ja N 6794737 E 255156 (ilmoitettu peruskoordinaatteina x = 6789 91, y = 577 60). (Laukkanen 1984) Röykkiöiden välinen etäisyys on siis 10 m, ja ensin mainitun röykkiön sijainti on jälkimmäisestä etelään. Tarkastuskertomuksessa ei ole sijaintitietojen ja valokuvien lisäksi röykkiöistä muita tietoja. Kertomuksen mukaan muut tiedot on tallennettu Turun yliopiston arkeologian oppiaineen hautaraunioiden rekisteröintilomakkeille.

Vuoden 1998 inventoinnissa kohteen koordinaatit ovat samat kuin eteläisemmän röykkiön koordinaatit vuoden 1984 tarkastuksessa. Kuvauksen mukaan luoteinen röykkiö on halkaisijaltaan 4 m ja korkeus on 20 cm, kaakkoinen röykkiö on halkaisijaltaan 3,4 m ja korkeudeltaan 20 cm. Röykkiöt sijaitsevat peräkkäin luodekaakko suunnassa vain noin metrin etäisyydellä toisistaan. Niiden päällä oli jäkälää, kanervaa ja katajia. (Strandberg 1998, muinaisjäännösluettelo s. 13, ja kohdekuvaus s. 100)

Muinaisjäännösrekisterissä oleva kohteen sijainti (N 6794740 E 255160) osuu muutaman metrin päähän vuoden 1984 tarkastuksessa ilmoitetusta pohjoisemman

röykkiön sijainnista. Muinaisjäännösrekisterin karttaan merkitty muinaisjäännösrajaus sisältää vuonna molempien röykkiöiden vuonna 1984 ilmoitetut sijainnit ja niiden lähiympäristön. Muinaisjäännösrekisteissä olevat röykkiöiden mitat eivät ole Laukkasen vuoden 1984 tarkastuskertomuksesta eivätkö vuoden 1998 inventointiraportista, joten ne ovat todennäköisesti peräisin Laukkasen tarkastuskertomuksessa mainituista Turun yliopiston arkeologian oppiaineen hautaraunioiden rekisteröintilomakkeista tai jostakin niiden perusteella tehdystä julkaisusta.

Syksyllä 2023 muinaisjäännösrekisterissä ilmoitetusta koordinaattipisteestä ja muinaisjäännösrekisterin karttaan merkityn suojelurajauksen sisältä ei löytynyt röykkiöitä. Myöskään maasto ei vastaa sijainnin sanallista kuvausta vuoden 1998 inventointikertomuksessa. Kallio- ja maastoa valtatie lounaispuolella tarkastettiin ilmoitetusta koordinaattipisteestä laajalti luoteeseen, kaakkoon ja lounaaseen. Vuoden 1998 inventointikertomuksen kuvausta vastaavat röykkiöt löytyivät ilmoitetusta paikasta yli 50 m etelälounaaseen. Kohteen keskipisteen sijainniksi kahden vierekkäisen röykkiön välissä saatiin GPS-mittauksella N 6794677 E 255139, mikä sopii rinnevarjosteessa näkyviin kalliopinnan maastonmuotoihin. Pisteen etäisyys lounaassa olevaan Ojalantiehen on askelmittauksen perusteella oikea. Ojalantie on rakennettu nykyiselle paikalleen valtatie liittymäjärjestelyjen vuoksi vuoden 1998 inventoinnin jälkeen, joten sitä ei mainita aiemmissa tiedoissa. Tässä ilmoitetun sijainnin tarkkuus on arviolta viisi metriä. Muita röykkiöitä ei löytynyt. Kohteen koordinaatit ja raja-alue on korjattu uuden paikannuksen mukaisiksi.

Piihojankallion muinaisjäännökset aiempien tietojen mukaan ja inventointihavainnot syksyllä 2024. Kohteen 271010064 Piihojankallio sijainti syksyllä 2024 muinaisjäännösrekisterin mukaan on merkitty punaisella pallolla ja raja-alue muinaisjäännösrekisterin karttan mukaan punaisella viivarasterilla. Sijainti on sama, joka kahdella vierekkäin, korkeintaan noin kymmenen metrin päässä toisistaan olevalle röykkiölle on ilmoitettu tarkastuksessa 1984 (Laukkanen 1984) ja inventoinnissa 1998 (Strandberg 1998). Maastossa syksyllä 2024 havaitut kaksi röykkiötä on merkitty violeteilla tähdillä ja ehdotettu muinaisjäännösrajaus violetilla viivalla. Suunniteltu sähkönsiirtolinja (vaihtoehto 1a) on merkitty vihreällä viivalla. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Maastossa syksyllä 2023 havaitut röykkiöt vastaavat mitoiltaan ja keskinäiseltä sijainniltaan muinaisjäännösrekisterissä ja vuoden 1998 inventointikertomuksessa olevia tietoja. Röykkiöiden välissä on selvästi havaittavissa kuvauksissa mainittu noin metrin levyinen kivetön kaistale jäkäläpeitteistä silokalliopintaa. Röykkiöiden ympäristö oli syksyllä 2023 tuoretta hakkuu-aluetta, jossa oli runsaasti metsäkooneen ajouria. Yksi ajoura sivuaa kaakkoisen röykkiön itäreunaa. Röykkiön kiveys ei näytä tässä yhteydessä vaurioituneen, vaikka turpeita ja niiden mukana irronnut kanto onkin jonkin verran siirtynyt. Luoteinen röykkiö on lähes kokonaan jäkälän ja sammalturpeen peittämä. Se näyttää ehjältä. Ympäristössä silokalliolla on jonkin verran irtokiviä, jotka on ehkä joskus purettu röykkiöistä.

Vasemmalla: Piuhojankallion kaakkoinen röykkiö on kuvan keskellä olevan irrallisen kannon alla ja vasemmalla puolella. Etualalla metsätraktorin ajoura, joka sivuaa röykkiötä. Luoteinen röykkiö on kannon oikealla puolella olevan risukasan takana kuvan oikeassa reunassa. Röykkiöiden välissä oleva kapea kivetön välikko on juuri risukasan alla. Taustalla näkyy Ojalantie runsaan 20 m päässä röykkiöistä. Kuvattu länsilounaaseen. **Oikealla:** Kaakkoinen röykkiö on kuvassa etualalla ja toinen röykkiö kuvan keskellä olevan risukasan takana, vinossa olevan näreen vasemmalla puolella. Vasemmalla näkyy Ojalantie, joka liittyy taustalla, metsikön takana, peltoaukean ylittävään valtatiehen. Kuvattu luoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Piuhojankallion luoteinen röykkiö on kuvassa etualalla. Kaakkoinen röykkiö on taustalla risukasan ja oikealla olevan vaalean jäkälä peittämän kalliopinnan takana. Kuvattu eteläkaakkoon. **Oikealla:** Kohteen vuoden 1984 tarkastuksessa määritetty sijainti, joka oli muinaisjäännösrekisterissä vielä syksyllä 2024, on kuvan keskellä, korkeita mäntyjä kasvavan kumpareen lounaisrinteen alaosassa. Paikalla ei ole röykkiöitä eikä vaalean jäkälän peittämiä kallioita, joita näkyy röykkiöistä aiemmin otetuissa valokuvis-
sa (Laukkanen 1984, s. 10, Strandberg 1998, s. 156). Taustalla näkyy valtatie kumpareen takana. Kuvattu kallioharjanteen laelta vanhan ja uuden sijainnin puolivälistä pohjoiseen. Kuvat: Antti Bilund.

2 Kokemäki Kulmalankallio

Mj-tunnus: 271010066

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: rautakautinen

Laji: röykkiö, 2 kpl

Koordin: N 6794882 E 255467 Z 57 röykkiön 2 koordinaatit

Tutkijat: Turun yliopisto/Laukkanen, E. inventointi 1984

Strandberg inventointi 1998

Bilund inventointi 2023

Vaikutus hankkeeseen: Syksyllä 2024 muinaisjäännösrekisterin kartassa olleen suojelurajauksen mukaisesti kohde sijaitsi noin 70 m päässä sähkönsiirtolinjan ilmajohtovaihtoehtoon 1a päästä. Inventoinnissa nyt korjatun kohteen sijainnin ja rajausehdotuksen perusteella kohteen etäisyys linjausvaihtoehtoon 1a päästä on noin 40 m.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Röykkiöt sijaitsevat Kraviojan eteläpuolella avokalliolla. Röykkiöt ovat huonosti ympäristöstään erottuvia, matalia ja reunakivet on vieritetty ympäristöön. Röykkiöiden koot ovat vuoden 1984 tarkastuksen mukaan 3,3 x 1,7 m ja 5,5 x 5 m.

Vuoden 1998 inventoinnissa todettiin seuraavaa: Ensin mainittu röykkiö on epämääräismuotoinen, pienistä liuskeisista kivistä kasattu, noin 2 m halkaisijaltaan oleva kiveys. Mahdollisesti röykkiön keskellä on ollut pieni arkkumainen, 0,5 x 0,5 m:n kokoinen rakennelma. Toisesta röykkiöstä on parhaiten säilynyt keskusta. Sen koko on 1,2 x 1,3 m.

Röykkiöiden eteläpuolella, metsässä on kaksi muuta muodoltaan pyöreää, korkeahkoa röykkiötä. Toisen koko on 6 x 5 x 0,6 m ja toisen halkaisija on 5 m ja korkeus 0,7 m. Röykkiöt ovat sammaleen peittämiä.

Bilund 2023: Vuonna 1984 röykkiöt on tarkastettu röykkiöistä ilmoittaneen paikkakuntalaisen opastuksella. Röykkiöiden sijainneiksi on määritetty N 6794936 E 255496 (sijainti ilmoitettu peruskoordinaatteina $x = 6790\ 14$, $y = 577\ 92$) ja N 6794920 E 255454 (ilmoitettu peruskoordinaatteina $x = 6790\ 12$, $y = 577\ 88$). (Laukkanen 1984) Röykkiöiden välinen etäisyys on siis yli 40 m, ja ensin mainitun röykkiön sijainti on jälkimmäisestä itäkoilliseen. Tarkastuskertomuksessa ei ole sijaintitietojen ja valokuvien lisäksi röykkiöistä muita tietoja. Kertomuksen mukaan muut tiedot on tallennettu Turun yliopiston arkeologian oppiaineen hautaraunioiden rekisteröintilomakkeille.

Vuoden 1998 inventoinnissa Kulmalankalliolla on tarkastettu kaksi röykkiötä, joiden koordinaatit on ilmoitettu inventointiraportissa samoiksi kuin vuonna 1984. Koillisesta röykkiöstä käytetään nimitystä röykkiö 1 ja lounaisesta nimitystä röykkiö 2. "Em. röykkiöitten eteläpuolella kalliopaljastuman alapuolella voimalinjan koillispuolella metsässä" on lisäksi havaittu muinaisjäännösrekisterin kuvaustekstin viimeisessä kappaleessa mainitut kaksi röykkiötä. Niiden sijainniksi on ilmoitettu peruskoordinaatteina " $x = 6790\ 06$, $y = 1577\ 07$, $z = n. 40$ ". (Strandberg 1998, muinaisjäännösluettelo s. 13, ja kohdekuvaus s. 103–104) Koordinaattipiste osuu lähes kilometrin kohteesta länteen, joten koordinaateissa on virhe. Mahdollisesti y-

koordinaatin on ollut tarkoitus olla 1577 87. Silloin tarkoitettu sijainti olisi ollut N 6794861 E 255439. Tämän pisteen sijainti vastaa varsin hyvin edellä olevaa sanalista kuvausta, sillä se osuu kallioiden alle voimalinjalle. Pisteiden kohdalla voimalinjan alla ei ole metsää, mutta kymmenisen metriä siitä koilliseen, voimalinjan ja kallioiden juuren välissä on metsäkaistale. Röykkiöiden vuonna 1998 havaitut mitat ovat poikenneet aiemmin määritetyistä, kuten muinaisjäännösrekisterin kuvaustekstiin on kirjattu. Röykkiöiden mittoja ”vuoden 1984 tarkastuksen mukaan” ei ole annettu Laukkasen vuoden 1984 tarkastuskertomuksessa, joten ne ovat todennäköisesti peräisin tarkastuskertomuksessa mainituista Turun yliopiston arkeologian oppiaineen hautaraunioiden rekisteröintilomakkeista tai jostakin niiden perusteella tehdystä julkaisusta.

Muinaisjäännösrekisterin kohdekuvauksen tiedot on yhdistelty vuoden 1984 tarkastuskertomuksen (Laukkanen 1984) ja vuoden 1998 inventointikertomuksen (Strandberg 1998) tiedoista. Kohteen sijainti muinaisjäännösrekisterissä (N 6794950 E 255501) ei ole peräisin kummastakaan lähteestä, vaikka sen koordinaattiselitteenä on ”toisen röykkiön koordinaatit”. Se on lähteissä ilmoitettujen röykkiöiden sijaintien pohjoispuolella. Muinaisjäännösrekisterin karttaan merkitty muinaisjäännösrajaus sisältää vuonna 1984 ilmoitetun koillisemmän röykkiön sijainnin ja sen lähiympäristön, mutta ei lounaisen röykkiön sijaintia.

Syksyllä 2023 maastossa muinaisjäännösrekisterissä ilmoitetusta koordinaattipisteestä ja muinaisjäännösrekisterin karttaan merkityn suojelurajauksen sisältä ei löytynyt röykkiöitä. Alue on kallioista metsämaastoa ja havaintomahdollisuudet hyvät, eikä maastossa näkynyt mitään mikä viittaisi siihen, että siellä olisi röykkiöitä koskaan ollutkaan. Röykkiöitä ei löytynyt myöskään suojelurajauksen ulkopuolelta vuonna 1984 ilmoitetun lounaisen röykkiön koordinaattipisteen kohdalta tai ympäristöstä.

Aiemmin dokumentoiduista kivirakenteista varmimmin paikallistettavissa ovat vuoden 1998 inventoinnissa kuvatut pienet kiveykset. Inventointiraportin valokuvissa 61 ja 62 (Strandberg 1998, s. 157) näkyvät kiveykset sijaitsevat useita kymmeniä metrejä etelään vuonna 1984 ilmoitetuista röykkiöiden koordinaattipisteistä. Myöskään kiveyksien keskinäinen sijainti ei vastaa vuonna 1984 ilmoitettujen koordinaattipisteiden keskinäistä sijaintia. Pohjoisempi kiveys eli Strandbergin röykkiö 1, jonka keskellä on ”pieni arkkumainen, 0,5 x 0,5 m:n kokoinen rakennelma” sijaitsee vain noin viisi metriä pohjoiseen eteläisemmästä kiveyksestä eli Strandbergin röykkiöstä 2, kun vuoden 1984 kuvauksen mukaan röykkiö 1 sijaitsee yli 40 m itäkoilliseen röykkiöstä 2. Strandbergin dokumentoimien röykkiöiden sijainti lähellä toisiaan näkyy myös hänen ottamastaan valokuvasta (Strandberg 1998, s. 157, kuva 60). Strandbergin dokumentoimien röykkiöiden keskinäinen etäisyys poikkeaa niin paljon Laukkasen ilmoittamasta röykkiöiden etäisyydestä, että selvästi ainakin toinen Laukkasen röykkiöistä on jossain muualla.

Strandbergin dokumentoimat röykkiöt sijaitsevat Kulmalankallion lakialueen länsireunalla olevalla silokallioharjanteella (GPS-mittaus noin 5 m päässä toisistaan olevien kiveysten välistä N 6794882 E 255467). Harjanteen laki laskee hyvin loivasti pohjoiseen, pohjoisempaan jyrkemmin. Lännessä kallionpinta kaartuu jyrkäksi kalliorinteeksi, jonka alla noin 10 m alempana on kivistä moreenimaata. Idässä, Kulmalankallion lakialueella, maasto on kalliokumpareikkoja suunnilleen samalla tasolla kuin harjanteen laki.

Vasemmalla: Vuoden 1998 inventointiraportin kuva 62, jossa kuvatekstin mukaan näkyy pohjoisen röykkiön keskiosa pohjoisesta kuvattuna. (Strandberg 1998, s. 157) Tämä neliömäinen kiviasetelma on selvästi kohteen kuvaustekstissä mainittu "pieni arkkumainen, 0,5 x 0,5 m:n kokoinen rakennelma". **Oikealla:** Sama kiviasetelma kuvattuna syksyllä 2023. Kuvattu etelään. Kuva: Antti Bilund.

Vasemmalla: Vuoden 1998 inventointiraportin kuva 61, jossa kuvatekstin mukaan näkyy eteläinen röykkiö pohjoisesta kuvattuna. (Strandberg 1998, s. 157) **Oikealla:** Sama röykkiö kuvattuna syksyllä 2023. Kuvattu etelään. Kuva: Antti Bilund.

Vasemmalla: Strandbergin vuonna 1998 dokumentoimat pienet röykkiöt kallioharjanteella. Strandbergin röykkiö 1 on kuvan keskellä tumman korkean mättään oikealla puolella ja Strandbergin röykkiö 2 kuvan taustalla oikealla. Etualalla on muutamia irrallisia kiviä, jotka ovat ehkä peräisin röykkiöistä. Kuvattu itään. **Oikealla:** Strandbergin vuonna 1998 dokumentoimat pienet röykkiöt kallioharjanteella. Strandbergin röykkiö 2 on etualalla ja Strandbergin röykkiö 1 kuvan keskipisteen oikealla puolella, tummana näkyvän mättään edessä. Vasemmalla kallion laki taittuu jyrkäksi kalliorinteen. Kuvattu länsiluoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

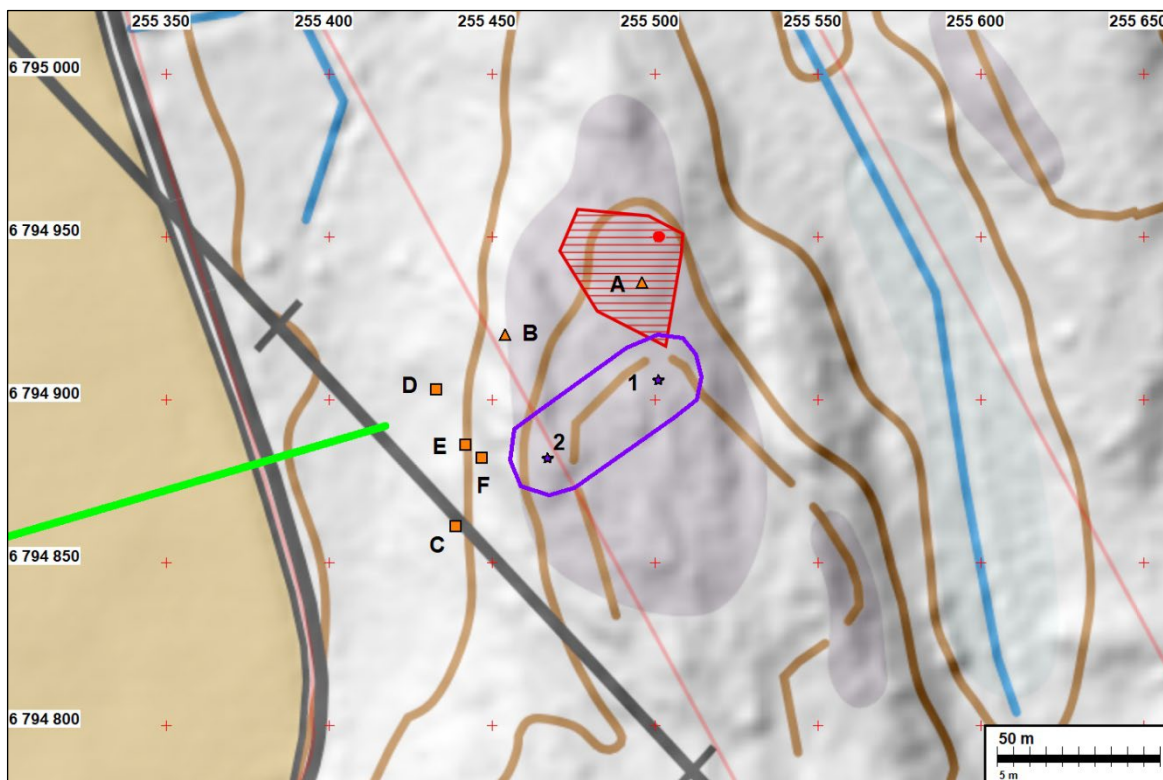
Syksyllä 2023 Kulmalankallion lakialueelta löytyi Strandbergin kuvaamien pienten kiveysten lisäksi vain yksi mahdollinen rökkiö. Se sijaitsee lakialueen keskiosasta pohjoiseen työntyvän avokallioharjanteen kärjessä, osittain harjanteen päällä, osittain siltä laskevalla viistolla pinnalla (sijainti GPS-mittauksen mukaan N 6794906 E 255501). Se vaikuttaa ihmisen kokoamalta rökkiöltä varsin tasakokoisen ja ainakin monin paikoin irtaimelta tuntuvan kiveyksensä vuoksi. Arviointia vaikuttaa se, että kiveys on hyvin matala ja kokonaan sammalturpeen peittämä. Kiveystä ei turpeen alta näy kuin niillä kohdilla, joissa kiveyksen yli äskettäin ajanut metsäkone on rikkonut pintakerrosta. Turvepeitteen ja toisaalta metsäkoneen jälkien vuoksi kiveyksen mittoja on vaikea arvioida tarkasti, mutta se on laajuudeltaan vähintään vuonna 1984 rökkiölle 1 ilmoitettujen mittojen ($3,3 \times 1,7 \times 0,2$ m", Strandberg 1998, s. 103) mukainen. Kiveys on myös mittojen mukaisesti pitkänomainen, lähinnä suunnassa pohjoisesta etelään. Rökkiöstä 1 on valokuva Laukkasen tarkastuskertomuksessa (Laukkanen 1984, s. 8). Pdf-muotoisessa tarkastuskertomuksessa kuva on laadultaan huono, eikä sen perusteella kohdetta voi varmasti tunnistaa. Kuvatekstin mukaan koillisesta otetussa kuvassa maaston muoto, erityisesti rinteeseen nousu etualalta taustan suuntaan on kuitenkin samanlainen kuin tässä kohteessa samasta suunnasta katsottuna. Pidän todennäköisenä, että tämä on Laukkasen vuonna 1984 tarkastama rökkiö 1, vaikka sen nyt määritetty sijainti on noin 30 m etelään Laukkasen ilmoittamasta koordinaattipisteestä.

Vasemmalla: Syksyllä 2023 Kulmalankallioiden lakialueen pohjoispäässä havaittu mahdollinen rökkiö avokallioharjanteen kärjessä ja rinteellä. Se vastaa kooltaan varsin hyvin muinaisjäännösrekisterissä ilmoitettuja koillisen rökkiön (Laukkasen rökkiön 1) mittoja, mutta sijaitsee 30 m etelään Laukkasen sille 1984 ilmoittamasta koordinaattipisteestä. Kuvattu eteläkaakkoon. **Oikealla:** Sama mahdollinen rökkiö kuvattu na ylärinteen puolelta. Rökkiön yli on ajettu metsäkoneella, mikä on paljastanut kiveystä, mutta myös muokannut sitä niin, että rökkiön mittojen arviointi on vaikeaa. Kuvattu pohjoisluoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

Laukkasen ilmoittamien koordinaattien mukaan hänen 1984 tarkastamistaan rökkiöistä numero 2 oli runsaat 40 m länsilounaaseen rökkiöstä numero 1. Rökkiöiden välisen etäisyyden ja suunnan (kompassisuunnan) tarkka määrittäminen on tuohon aikaan ollut helpompaa kuin rökkiöiden tarkka paikantaminen peruskartalle pitkällä matkalla loivasti pohjoiseen laskevalla rinteellä. Syksyllä 2023 kohdassa N 6794906 E 255501 havaittu rökkiö voi hyvin olla sama Laukkasen rökkiö 1, vaikka se sijaitsee noin 30 m etelään Laukkasen ilmoittamasta koordinaattipisteestä. Jos näin on, pitäisi myös Laukkasen rökkiön 2 sijaita likimain saman verran etelään Laukkasen sille ilmoittamasta koordinaattipisteestä eli vain noin 10 m pohjoiseen Strandbergin rökkiöistä 1 ja 2. Ero on niin pieni, että on hyvin mahdollista, että Strandbergin rökkiöt 1 ja 2 tai toinen niistä ovat sama kohde kuin Laukkasen

röykkiö 2. Vuoden 1984 tarkastuskertomuksessa ei ole röykkiöstä 2 valokuvaa, jonka perusteella sitä voisi verrata Strandbergin kuvaamiin kiveyksiin. Tässä röykkiöt on nimetty samoin kuin Laukkasen tarkastuskertomuksessa eli röykkiön 1 sijainti on N 6794906 E 255501 ja röykkiön 2 (Strandbergin röykkiöt 1 ja/tai 2) sijainti N 6794882 E 255467.

Kulmalankallion muinaisjäännökset aiempien tietojen mukaan ja inventointihavainnot syksyllä 2023. Kohteen 271010066 Kulmalankallio sijainti syksyllä 2024 muinaisjäännösrekisterin mukaan on merkitty punaisella pallolla ja rajausta muinaisjäännösrekisterin kartan mukaan punaisella viivarasterilla. Maastossa syksyllä 2023 havaitut röykkiöt on merkitty violeteilla tähdillä ja ehdotettu muinaisjäännösrajaus violetilla viivalla.

1: Röykkiö 1 (todennäköisesti sama kuin Laukkasen röykkiö 1 tarkastuksessa 1984)

2: Röykkiö 2 (Strandbergin röykkiöt 1 ja 2 inventoinnissa 1998, sijaitsevat noin 5 m päässä toisistaan, mahdollisesti sama kuin Laukkasen röykkiö 2 tarkastuksessa 1984).

Laukkasen vuonna 1984 ilmoittamat röykkiöiden sijainnit on merkitty oransseilla kolmioilla.

A: Laukkasen röykkiö 1

B: Laukkasen röykkiö 2.

Strandbergin vuonna 1998 ilmoittamat uudet röykkiöt ja niihin liittyvät havainnot on merkitty oransseilla neliöillä.

C: Strandbergin mahdollisesti tarkoittama röykkiöiden (2 kpl) sijainti "kalliopaljastuman alapuolella" (koordinaatit korjattu vastaamaan sanallista sijainnin kuvausta), ei havaintoa röykkiöistä syksyllä 2023

D: 2023 havaittu kivikkoa metsässä, luontaista

E: 2023 havaittu kivikkoa rinteiden alla, röykkiömäinen kohta, luontainen

F: 2023 havaittu kivikkoa rinteiden alaosassa, kallion päällä, röykkiömäinen kohta, luontainen.

Suunniteltu sähkönsiirtolinja (vaihtoehto 1a vuonna 2024), jonka koillispuolella on nykyisellä voimajohtolinjalla, on merkitty vihreällä viivalla.

Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Strandbergin 1998 raportoimia röykkiöitä "kalliopaljastuman alapuolella voimalinjan koillispuolella metsässä" etsittiin kallioiden alta niiden juuren ja voimalinjan välissä olevasta pensaikosta ja pohjoisempaan voimalinja-aukean reunan ja kallioiden vä-

lissä olevasta kuusimetsästä. Etelämpänä kallioiden alla on luoteeseen laskevaa kivistä moreenimaata. Aivan kallioiden juurella, osittain moreenilla, osittain kallion alareunan päällä on rantavaiheessa esiin huuhtoutunutta ja osittain varmaan myös ylempää kalliosta lohjenneista kivistä muodostunutta luontaista kivikkoa, jossa on joitakin korkeampia kivikasaumia. Pohjoisempänä kuusikossa on pinnaltaan vaihtelevasti kivistä ja epätasaista maastoa. Strandbergin kuvailemia rökkiöitä tai muitakaan ihmisen kokoamia kivrakenteita kallioiden alta ei löytynyt.

Kohteen koordinaateiksi on korjattu rökkiön 2 uusi sijainti. Kohteen rajausta on määritetty siten, että se sisältää rökkiöiden 1 ja 2 uudet sijainnit ja niiden välittömän lähiympäristön.

Vasemmalla: Kulmalankallio nähtynä rinteen alta voimalinjalta. Strandbergin rökkiöt 1 ja 2 (mahdollisesti sama kuin Laukkasen rökkiö 2) ovat kallioharjanteen laella, kohdalla, jossa ylimpänä näkyy vaalean jäkälän peittämää kalliota. Kallioiden alla on luontaista kivikkoa. Kuvan keskeltä vasemmalle kivikossa on joitakin kumparemaisista kivikasaumia, mutta ne eivät näytä ihmisen kokoamilta rökkiöiltä. Kuvan vasemmasta laidasta vasemmalle voimalinja-aukean ja kallioiden välissä on kuusimetsää. Kuvattu itään. **Oikealla:** Kivistä moreenimaata kuusikossa kallioiden alla, niiden ja voimalinjan välissä. Maan pinta on epätasainen, mutta rökkiöitä tai muita kivrakenteita ei löytynyt. Kuvattu koilliseen. Kuvat: Antti Bilund.

3 Huittinen, Kokemäki ja Säskylä Halkivahankivi

Mj-tunnus: 1000013345
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: keskiaikainen
Laji: rajamerkki

Koordin: N 6790199 E 256999 Z 67

Tutkijat: Vasko, T. inventointi 2015
 Väisänen, T. tarkastus 2019
 Bilund, A. inventointi 2023
 Bilund, A. inventointi 2024

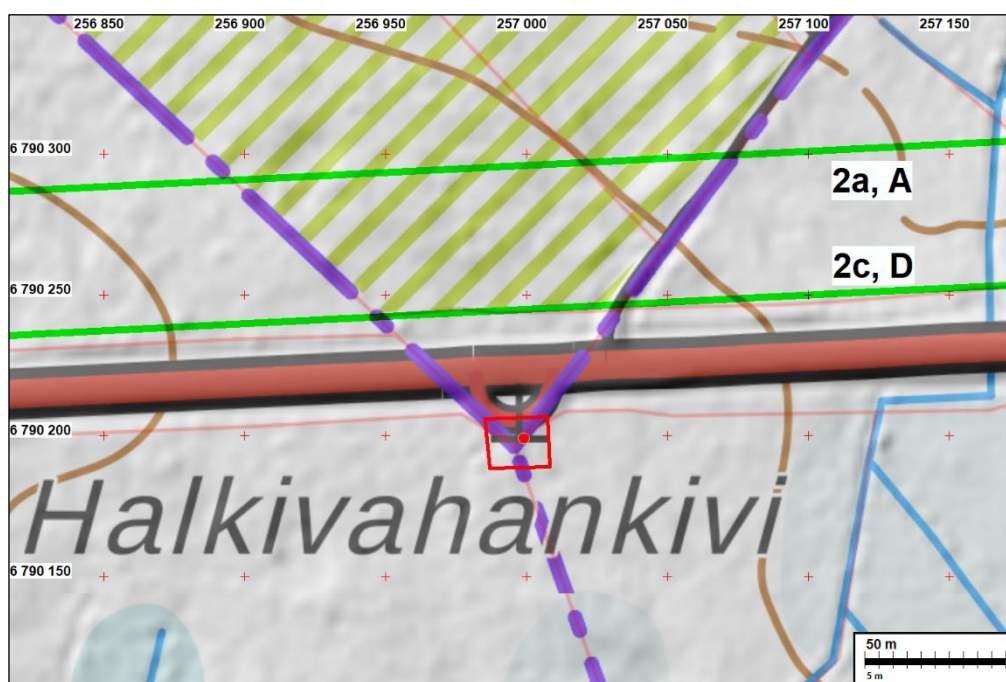
Vaikutus hankkeeseen: Ehdotetun suojelurajauksen mukaisesti kohde sijaitsee noin 35 m päässä sähkönsiirtolinjan maakaapelivaihtoehdoista 2c ja D ja noin 85 m päässä ilmajohtolinjauksista 2a ja A.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Huittisten, Köyliön (nyk. Säkylän) ja Kokemäen yhteinen rajakivi Valtatie 12:n varrella. Tämä Köyliön Halkivahana mainittu siirtokivilohkare on mainittu ensimmäisen kerran asiakirjoissa jo vuonna 1486.

Bilund 2024: Kohde tarkastettiin inventoinnissa syksyllä 2023 eikä tilanne paikalla ollut muuttunut syksyllä 2024. Seuraava kuvaus on vuoden 2023 raportista.

Rajakivi on useiden metrien läpimittainen luontainen siirtolohkare. Valtatien puoleinen pohjoissivu on pystysuora. Siihen on kiinnitetty kiven historiasta kertova pronssilaatta. Kiven pohjoissivulla on myös suuria graffiteja. Internetistä löytyvien valokuvien ([Wikimedia Commons](#)) perusteella ne on maalattu aikavälillä 21.4.2019 – 3.7.2022. Kiven ja valtatie reunan välissä on asfaltoitu levike, joka ulottuu aivan kiven viereen. Levikkeen laidalla on myös Huittisten kaupungin suuri opastaulu. Kohteelle ei ole muinaisjäännösrekisterin kartassa määritetty rajausta. Kohteen luonteen perusteella rajauksen ei ole tarpeen ulottua muutamaa metriä kauemmas kivistä. Rajausehdotus on muodostettu tämän mukaisesti.

Kohteen läheltä kulkee neljä syksyllä 2024 inventoitua sähkönsiirtolinjan vaihtoehtoa eli Kolsi-Forssa voimajohtolinjalle Susikallioon menevät linjaukset 2a ja 2c sekä Huittisten sähköasemalle menevät linjaukset A ja D. Maakaapelilinjaukset 2c ja D kulkevat valtatie pohjoispuolella lähellä tien reunaa lähimmillään noin 35 m päässä kohteesta. Ilmajohdot 2a ja A kulkevat kauempana pohjoisessa lähimmillään noin 85 m päässä kohteesta.

Kohteen 3 Halkivahankivi sijainti muinaisjäännösrekisterin mukaisesti on merkitty punaisella pallolla ja ehdotettu muinaisjäännösrajaus punaisella viivalla. Suunnitellut sähkönsiirtolinjan vaihtoehdot on merkitty vihreällä viivalla (ilmajohtot 2a ja A, maakaapelit 2c ja D). Maakaapelilinjaus on lähimmillään noin 35 m päässä muinaisjäännöksestä, ilmajohdot noin 85 m etäisyydellä. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Vasemmalla: Halkivahankivi valtatie laidalla olevan levikkeen reunassa. Kiven vasemmalla puolella on Huittisten kaupungin opastaulu. Kuvattu kaakkoon. **Oikealla:** Kiven pohjoissivulla on pronssilaatta, jossa kerrotaan kiven historiasta. Samalle pinnalle on maalattu graffiteja joskus huhtikuun 2019 ja heinäkuun 2022 välisenä aikana. Kuvattu etelään. Kuvat: Antti Bilund.

4 Säkylä Tourunkoski

Mj-tunnus: uusi kohde
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: hiilimiilu

Koordin: N 6790732 E 254361 Z 58

Tutkijat: Bilund, A. inventointi 2024

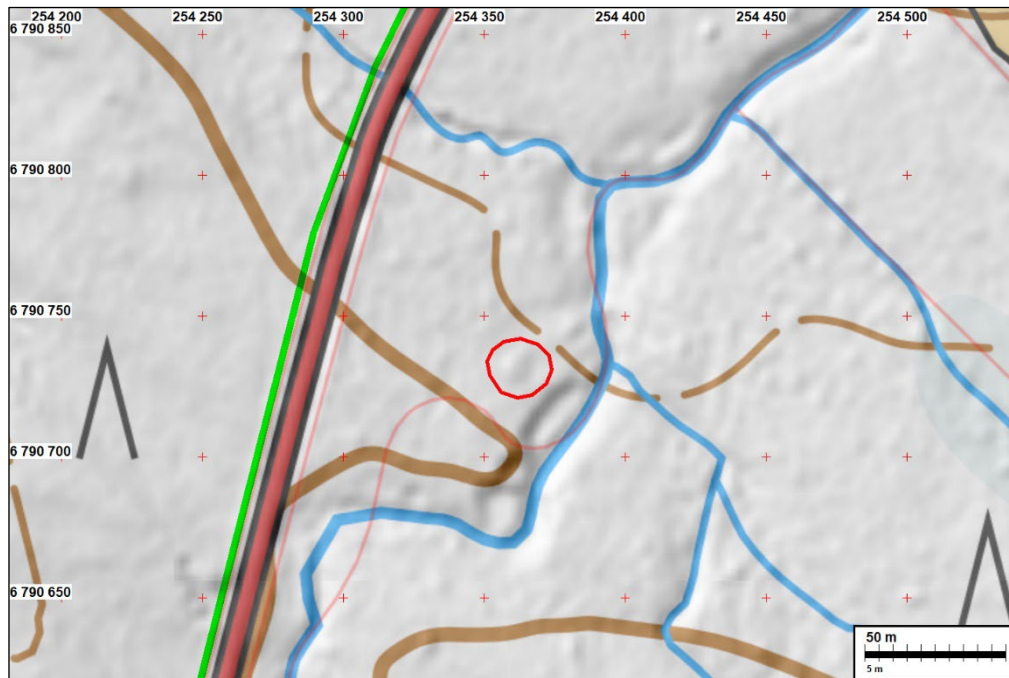
Vaikutus hankkeeseen: Ehdotetun suojelurajauksen mukaisesti kohde sijaitsee noin 70 m päässä suunnitellusta sähkönsiirtolinjasta (maakaapelivaihtoehdot 2c ja D).

Huomiot: **Bilund 2024:** Hiilimiilu sijaitsee lähes tasaisella moreenikankaalla metsämaastossa. Miilun lähiympäristössä maan pinta viettää hyvin loivasti itään tai koilliseen, sillä paikka on matalan drumliiniharjanteen kaakkoiskärjessä. Sonnilanjoen uoma on noin 20 m päässä idässä, ja joen rannalle laskevan törmän reuna alle 10 m päässä miilusta. Muutaman metrin levyinen joki virtaa paikalla vilkkaasti, ja jonkin matkaa ylävirtaan onkin peruskartalla maastonimi Tourunkoski. Peräkalliontie (tie numero 12799) on runsaan 50 m päässä lännessä.

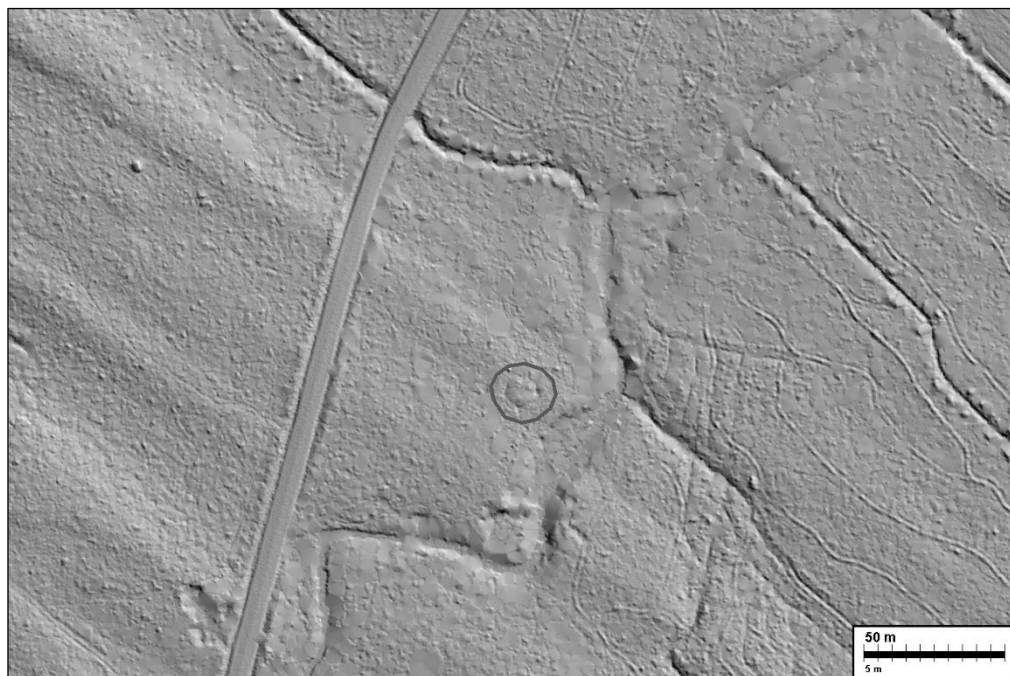
Miilun pohja on hieman koholla verrattuna ympäröivään maan pintaan. Sen reunalla on matala valli, jonka halkaisija ulkoreunalta on noin kahdeksan metriä. Keskustassa on matala, laakea painanne. Miilun pohjassa on kantoja ja turvemättäitä, joten pinnan muodot erottuvat huonosti. Kairauksessa miilun keskellä havaittiin 15–20 cm paksuinen kerros pelkkää hiiltä pieninä muruina ja vallin kohdalla 30–35 cm. Hiilikerroksen alla oli tiivis, tummanruskea hieta- tai hiesukerros, ja sen alla sorais- ta moreenia ja kiviä.

Miilun pohjan ympärillä on kaivanto, josta on otettu maa-ainesta miilun rakenteisiin. Siinä on muutamia suurempia, parin metrin pituisia kuoppia ja niiden väleissä lähes yhtenäinen, noin puoli metriä leveä ja syvä ojamainen kaivanto. Kaivanto mukaan

lukien miilun kokonaisläpimitta on noin 13 m. Maaperä miilun ympäristössä on pinalta melko runsaskivistä hiekkamoreenia.

Kohteen 4 Tourunkoski ehdotettu suojelurajaus on merkitty punaisella viivalla. Suunniteltu sähkönsiirtolin- ja on merkitty vihreällä viivalla (maakaapelivaihtoehdot 2c ja D). Maakaapelilinjaus on lähimmillään noin 70 m päässä muinaisjäänneksestä. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Kohteen 4 Tourunkoski ehdotettu suojelurajaus piirrettynä harmaalla viivalla 5p-laserkeilausaineistosta muodostettuun rinnevarjosteeseen. Hiilimiilun pohjaa kiertävä oja ja muutamat siinä olevat suuremmat kuopat näkyvät selvästi.

Vasemmalla: Hiilimiilu kuvattuna ulkopuolelta. Maaperä on melko kivistä ja korkea aluskasvillisuus vaikeuttaa miilun havaitsemista. Miilua ympäröivä kuoppakehä ulottuu vasemmalla olevan näreen vasemmalta puolelta keskellä olevan kiven taakse ja edelleen lähelle kuvan oikeaa laitaa. Miilun pohja on kehän sisällä ja hieman ympäristöstään koholla. Sen keskikohta on tiheän puurykelmän kohdalla. Taustalla Sonnilanjoki on tiheän metsän laidassa. Kuvattu koilliseen. **Oikealla:** Lähikuva miilun pohjan keskiosasta, jossa on painanne etualalla olevan luoteisen vallin ja keskellä koivun takana olevien kuusien kohdalla olevan kaakkoisen vallin välissä. Kuvattu itäkaakkoon. Kuvat: Antti Bilund.

5 Säkylä Sarkasuo

Mj-tunnus: uusi kohde
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: hiilimiilu

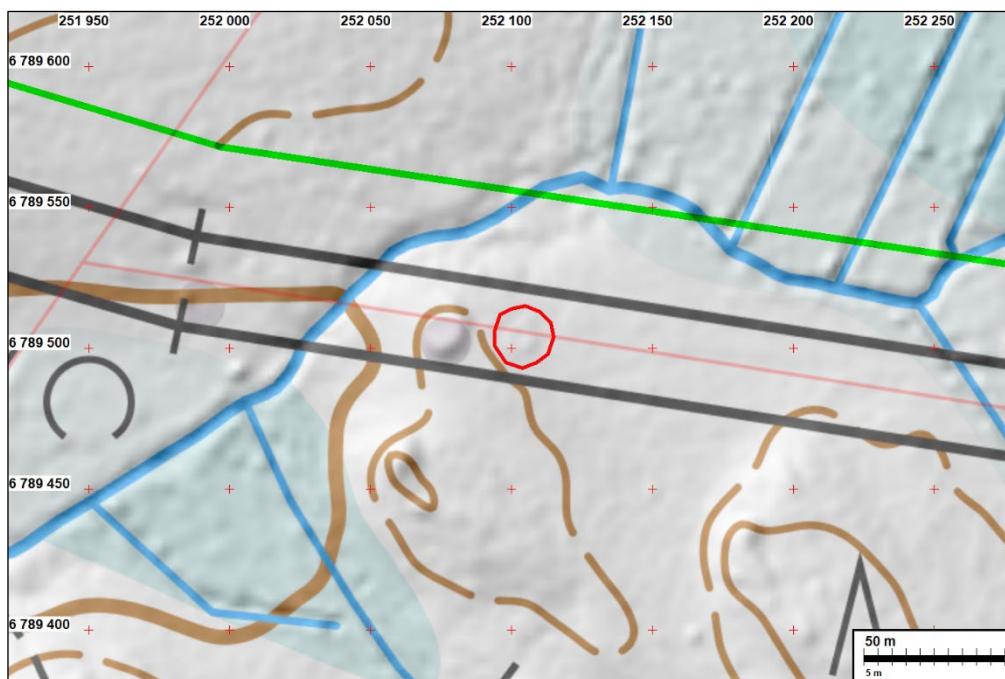
Koordin: N 6789504 E 252104 Z 62

Tutkijat: Bilund, A. inventointi 2024

Vaikutus hankkeeseen: Ehdotetun suojelurajauksen mukaisesti kohde sijaitsee noin 40 m päässä suunnitellusta sähkönsiirtolinjasta (ilmajohtovaihtoehto B).

Huomiot: **Bilund 2024:** Hiilimiilu sijaitsee loivasti koilliseen laskevalla rinteellä. Maaperä paikalla on hiekkamoreenia. Lännessä kumpareen laella on laaja avokallio, joka ulottuu noin kymmenen metrin päähän miilusta, joten maakerros kallion päällä on miilunkin kohdalla todennäköisesti ohut. Koillisessa ja idässä maasto muuttuu alempana rinteellä soistuneeksi. Noin 30 m päässä luoteessa Mustaoja virtaa idässä olevalta Sarkasuolta kumpareen länsipuolella olevalle Palosuolle. Miilu sijaitsee keskellä voimajohtoaukeaa, kahden voimajohtolinjan välissä.

Miilu erottuu maastossa ja rinnevarjosteessa rengasmaisena tai kulmistaan pyörityneen neliön muotoisena vallina. Vallin halkaisija ulkoreunalta mitattuna on noin 15 m. Vallin leveys on 2–3 m ja korkeus noin puoli metriä. Vallin sisällä miilun pohja on likimain ympäröivän maan pinnan tasolla. Kairauksessa vallien kohdalla havaittiin 50–60 cm paksuinen kerros pelkkää hiiltä pieninä muruina ja miilun keskellä 10–15 cm. Hiilikerroksen alla oli soransekaista hiekkaa. Miilun pohjan ympärillä on alarinteen puolella joitakin muodoltaan epämääräisiä kuoppia, joista on ilmeisesti otettu maa-ainesta miilun rakenteisiin.

Kohteen 5 Sarkasuo ehdotettu suojelurajaus on merkitty punaisella viivalla. Suunniteltu sähkönsiirtolinja on merkitty vihreällä viivalla (ilmajohtovaihtoehto B). Linjaus on lähimmillään noin 40 m päässä muinaisjäännöksestä. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmmeä punainen viiva).

Vasemmalla: Hiilimiilu kuvattuna voimalinjan suunnassa itäkaakkoon. Etualalla, oikealla olevan katajapensaas vasemmalla puolella, näkyy tummana vallin ulkopuolella olevia kuoppia ja niiden takana miilun pohjaa kiertävä valli, joka ulottuu vasemmalla lähelle kuvan vasenta reunaa. **Oikealla:** Vallia miilun lounaisreunalla. Valli kaartaa etualalta kuvan keskustan kautta taustalle oikealle. Kauempana taustalla, vasemmalla nousevalla rinteellä maa muuttuu kiviseksi ja ylempänä näkyy avokalliota. Kuvattu länsiluoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

6 Säköylä ja Eura Kesänselkä

Mj-tunnus: uusi kohde
Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: rajamerkki

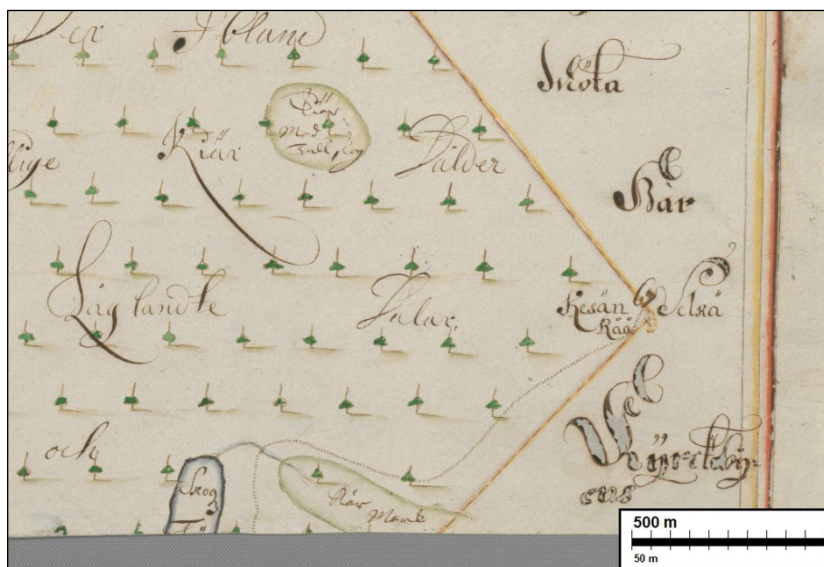
Koordin: N 6790768 E 243028 Z 67

Tutkijat: Bilund, A. inventointi 2024

Vaikutus hankkeeseen: Ehdotetun suojelurajauksen mukaisesti kohde sijaitsee noin 60 m päässä lähimmästä suunnitellusta sähkönsiirtolinjasta (ilmajohtovaihtoehto 2b). Etäisyys nykyisen voimajohtolinjan pohjoispuolella olevaan linjaukseen (ilmajohtovaihtoehto 2d) on noin 160 m.

Huomiot: **Bilund 2024:** Kohde on historiallinen rajamerkki, joka sijaitsee jo keskiajalta asti tunnetulla Euran ja Köyliön pitäjien rajapaikalla. Pitäjien vanha raja, joka on nyt osa Euran ja Säkylän kuntien rajaa, tulee paikalle luoteesta ja jatkuu etelään. Paikka on metsämaastossa kallioharjanteella, jonka itäpuolella rinne laskee melko jyrkkänä. Lännessä on tasaisempaa kangasmaastoa. Tuiskulantie kulkee rajamerkin ohi luoteessa noin 25 m päässä.

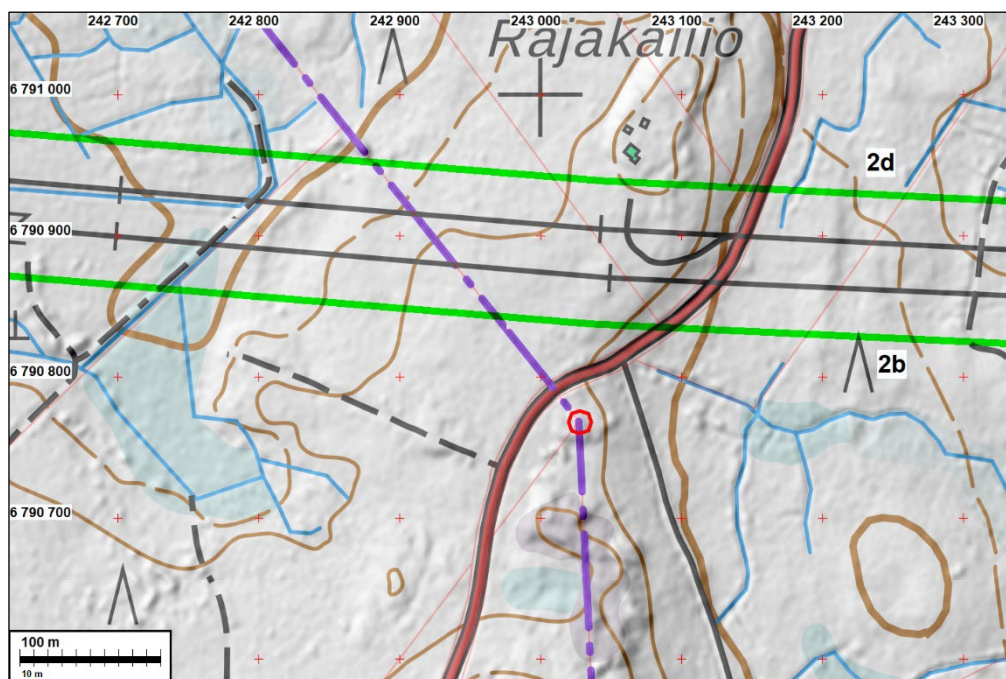
Köyliö on ollut keskiajalla Euran kappeliseurakunta. Euran ja Köyliön rajan kulusta ei ole säilynyt rajakirjettä keskiajalta. Rajapisteeet tältä rajan osuudelta on kuitenkin lueteltu vuodelta 1511 olevassa rajaluettelossa, joka kuvaa Sorkkisen kylän ympärysrajoja. Siinä tämän rajapaikan nimenä on Kesän Selkä Nummi. (Koivisto 1966, s. 52–53, 61) Sorkkisten kylänraja tulee luoteesta ja lähtee pisteestä lounaaseen kohti noin 2,3 km päässä olevaa Puolivälinkiveä (mj-tunnus 1000003181, kiinteä muinaisjäänös). Vuoden 1699 Sorkkisen kylän tiluskartassa (Mört 1699b) rajapisteen nimenä Kesänselkä ("Kesän Selkä Rää").

Kesänselän rajapaikka ("Kesän Selkä Rää") vuonna 1699 piirrettyssä Sorkkisen kylän tiluskartassa (Mört 1699b). Luoteesta tuleva raja on osa Euran ja Köyliön pitäjänrajaa, jonka etelään lähtevää osuutta ei ole piirretty. Lounaaseen lähtevä raja on kylien välinen raja. Rajapiste on merkitty varta vasten Sorkkisen rajan ulkopuolelle piirretyn kallion pohjoiskärkeen. Kartalle on merkitty myös rajapisteen luoteispuolelta ohittava tie, joka tulee Vähäjärven (kartassa nimenä "Skog Träsk") suunnasta ja jatkuu koilliseen Köyliön puolelle, kuten nykyinen Tuiskulantie (tie numero 2141).

Tarkastuksessa paikalta löytyi kivistä rakennetun hajonneen rajamerkin jäänteet kuperan sammalturpeen peittämän avokallioharjanteen päältä. Rajamerkki on ilmeisesti ollut rakenteeltaan tavallinen, luonnonkivistä rakennettu latomus, jonka keskellä on ollut pystykivi. Noin metrin pituinen, 30–40 cm leveä, litteä pystykivi on kaatuneena rajamerkin keskeltä itään. Sen ylöspäin olevalta pinnalta ei löytynyt sammalen alta merkintöjä. Pystykiven alla ja ympärillä, osittain turpeen ja eteläreunalla tiheän katajapensaikon peittämänä, on muita ilmeisesti rajamerkkiin kuuluneita

ta kiviä hajallaan ja irrallaan, pari jopa useiden metrien päässä pohjoisessa. Vain rajamerkin länsilaidalla on muutamia kiviä, jotka selvästi näyttävät olevan alkuperäisellä paikallaan. Rajamerkistä lähteviä rajalinjoja tarkastettiin muutaman kymmenen metrin pituudelta, mutta niillä ei näkynyt viisarikiviä.

Kohteen 6 Kesänselkä ehdotettu suojelurajaus on merkitty punaisella viivalla. Suunnitellut sähkönsiirtolinjan vaihtoehdot on merkitty vihreällä viivalla (ilmajohtovaihtoehdot 2b ja 2d). Linjaus 2b on lähimmillään noin 60 m päässä muinaisjäännöksestä, linjaus 2d noin 160 m etäisyydellä. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Vasemmalla: Kesänselän rajapiste sijaitsee poikkileikkaukseltaan kuperan kallioharjanteen päällä, harjanteen laen pohjoispäässä. Luonnonkivistä rakennettuun rajamerkkiin ilmeisesti kuuluvia kiviä on kuvan keskellä hajallaan kalliolla. Rajamerkin kaatunut pystykivi näkyy koivun tyven vasemmalla puolella. Koivun oikealla puolella näkyvät kaksi korkeaa kiveä saattavat olla alkuperäisillä paikoillaan rajamerkkilatomuksen länsireunalla. Niiden ja pystykiven välissä sammalturpeen alla on muita kiviä, jotka ovat todennäköisesti kuuluneet rajamerkkiin. Kuvattu eteläkaakkoon. **Oikealla:** Rajamerkin kivien pohjoispuolella, parin metrin päässä niistä on kallioon upotettu rautatanko, todennäköisesti toinen rajamerkki, joka on luoteeseen lähtevällä rajalinjalla (kiinteistörekisterikartan rajamerkki numero 400, rajojen risteyksessä oleva rajamerkki on numero 67). Kuvassa taustalla näkyy saman koivun tyvi kuin vasemmanpuoleisessa kuvassa, sekä rajamerkin kiviä sen vasemmalla puolella. Kuvattu eteläkaakkoon. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Kesäselän rajamerkin kaatunut pystykivi päällimmäisenä sekä sen alla ja ympärillä muita rajamerkkiin kuuluvia kiviä, jotka eivät nekään näytä olevan alkuperäisillä paikoillaan. Kuvattu länteen.

Oikealla: Etualalla rajamerkin hajallaan olevia kiviä, koivun takana korkea kivi rajamerkin länsilaidalla. Kuvattu lounaaseen, rajamerkistä lounaaseen lähtevän, metsään hakatun rajalinjan suunnassa. Kuvat:

Antti Bilund.

7 Eura Teperi

Mj-tunnus: uusi kohde
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: historiallinen
Laji: tervahauta

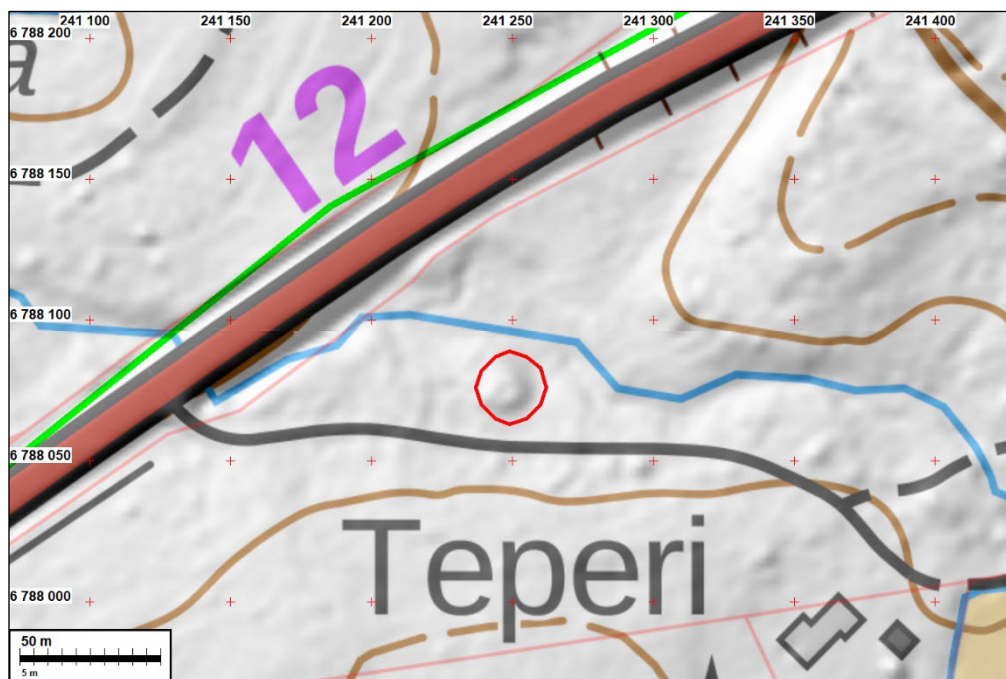
Koordin: N 6788075 E 241249 Z 54

Tutkijat: Bilund, A. inventointi 2024

Vaikutus hankkeeseen: Ehdotetun suojelurajauksen mukaisesti kohde sijaitsee noin 70 m päässä suunnitellusta sähkönsiirtolinjasta (maakaapelivaihtoehto 1b).

Huomiot: **Bilund 2024:** Tervahauta sijaitsee lähes tasaisessa kangasmaastossa, puronotkon reunalla. Sen pohjoispuolitse virtaa Ruonoja pari metriä syvässä ja 20–30 m leveässä, tasa- ja kosteapohjaisessa notkossa. Maaperä puronotkon äyräällä on vähäkivistä hiekkamaata. Paikalla ja ympäristössä kasvaa kuusivaltaista sekametsää. Teperin taloon menevä tie on noin kymmenen metrin päässä etelässä ja valtatie 12 noin 50 m päässä luoteessa.

Tervahauta erottuu maastossa ylärinteen puoleltakin yli metrin korkuisena kumpareena. Vallin halkaisija ulkoreunalta mitattuna on noin 19 m. Vallin laki on lähes tasainen useiden metrien leveydeltä. Tervahaudan kuoppa on matalan suppilomainen, halkaisijaltaan 8–9 m. Keskellä on jyrkempi kuoppa, halkaisijaltaan 1,5 m. Sen pohja on arviolta vähän yli metrin vallin harjaa alempana. Kairauksessa suppilomaisen kuopan rinteessä havaittiin turpeen alla vain pari senttimetriä nokimaata ja sen alla kova kerros, johon kaira ei upponnut. Vallin harjalla hiiltä ja hiilipitoista hiekkaa oli huomattavasti paksumpi kerros, ja sen alla puhdasta hiekkaa. Halssi suuntautuu itäkoilliseen. Sen kohdalla vallissa on painauma. Halssi avautuu suoraan puronotkon pohjalle. Tervahauta on ehjä.

Kohteen 7 Teperi ehdotettu suojelurajaus on merkitty punaisella viivalla. Suunniteltu sähkönsiirtolinja on merkitty vihreällä viivalla (maakaapelivaihtoehto 1b). Maakaapelilinjaus on lähimmillään noin 70 m päässä muinaisjäännöksestä. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Vasemmalla: Tervahaudan keskiosa ja pohjoislaitaa kuvattuna vallilta tervahaudan itäreunalta. Kuvassa näkyy tervahaudan kuopan mataluus. Kuvan keskellä näkyy tummana loivan suppilomaisen tervahaudan pohjan keskellä oleva läpimitaltaan noin puolitoistametrinen jyrkkäreunaisempi kuoppa. Kuvattu länsiluoteeseen. **Oikealla:** Tervahauta kuvattuna puronotkon pohjalta koillisesta. Keskellä ylhäällä näkyy tervahaudan vallissa halssin kohdalla oleva painauma. Etualalla on rinteiden alaosassa halssin kohdalla oleva kaivanto, johon terva on ilmeisesti halssin kautta johdettu. Kuvattu lounaaseen. Kuvat: Antti Bilund.

Mahdolliset muinaisjäännökset

8 Säkölä Ristola 2

Mj-tunnus: 1000032198
Status: mahdollinen muinaisjäännös
Ajoitus: kivikautinen
Laji: asuinpaikka

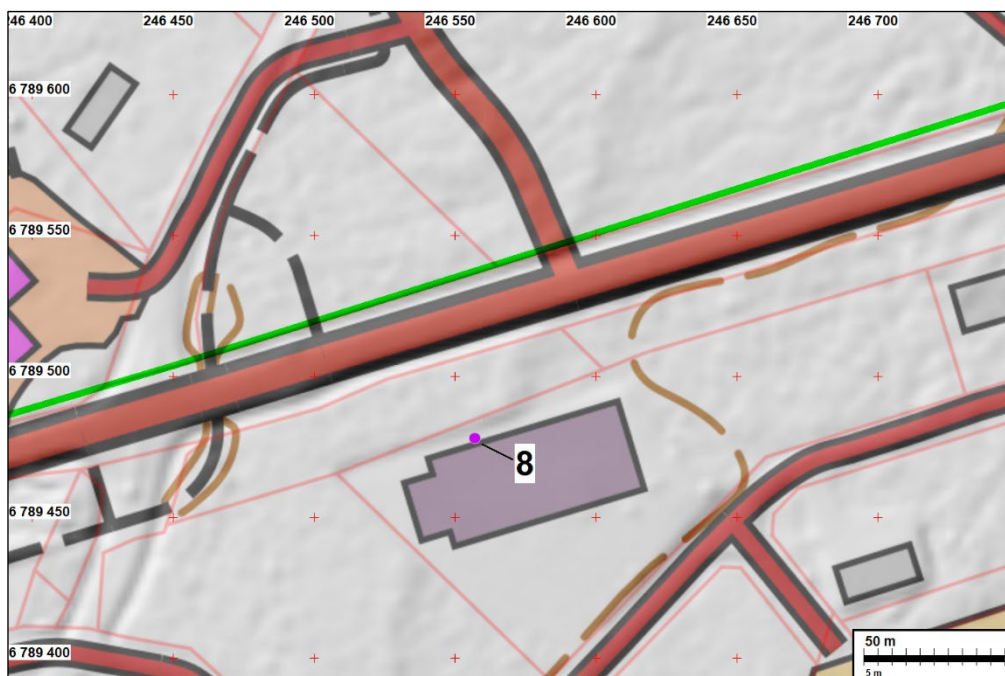
Koordin: N 6789478 E 246557 Z 52–53

Tutkijat: Pesonen, P. inventointi 2017
Bilund, A. inventointi 2024

Vaikutus hankkeeseen: Kohde sijaitsee noin 55 m päässä suunnitellusta sähkönsiirtolinjasta (maakaapelivaihtoehdot 1b ja 1c).

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Kohde tarkastettiin Säkylän Ristolan asemakaava-alueen arkeologisen inventoinnin yhteydessä 21.-22.6.2017. Kantatie 12:n eteläpuolelle on rakennettu uusi varastohalli ja sitä varten mäntykangasta on leikattu ½-1 metrin syvyyteen. Hallin pohjoispuolen maaleikkauksessa oli joukko lohjenneita, todennäköisesti palaneita kiviä, jollaisia ei muualla kankaan leikkauksissa juurikaan nähty. Kivet ovat luultavasti palaneita ja kenties peräisin kivikautisesta asuinpaikasta tai jostain muusta toiminnasta. Ympäristössä oli näkyvissä paljonkin avointa hiekkamaata, mutta mitään muuta ei havaittu, ei myöskään koepistoissa. Kivet ovat loivan, kankaalla erottuvan törmän kohdalla, joten paikkaa on syytä pitää potentiaalisena löydöistä huoli-matta. Maaperä on alueelle tyypillistä punaista hiekkaa. Vinalovalvarjostekartoilla juuri tällä paikalla näkyy halkaisijaltaan kahdeksan metriä oleva kuoppa. Hyvin mahdollisesti kivet ja kuoppa liittyvät toisiinsa. Itse kuoppa on hävinnyt varaston rakentamisen yhteydessä.

Bilund 2024: Syksyllä 2024 maaleikkaus, josta mahdolliseen muinaisjäännökseen viittaavat havainnot oli vuonna 2017 tehty, oli edelleen suurelta osin paljaana. Valtatien eteläpuolella oli myös työkonoiden rikkomaa maan pintaa paikoitellen valtatie ojan eteläreunalla. Mitään muinaisjäännökseen viittaavaa näistä ei löytynyt.

Kohteen 8 Ristola 2 sijainti muinaisjäännösrekisterin mukaisesti on merkitty violetilla pallolla. Kohde on mahdollinen muinaisjäännös, eikä maastotarkastuksessa saatu siitä uutta tietoa. Suunnitellut sähkönsiirtolinjan vaihtoehdot on merkitty vihreällä viivalla (maakaapelit 1b ja 1c). Maakaapelilinjaus on lähimmillään noin 70 m päässä kohteesta. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Valtatien pohjoispuolella, missä suunniteltu sähkönsiirtolinja kulkee, koko alue Kokemäentien risteyksestä (kohteesta 70 m koilliseen) länteen valtatie alitse kulkevaan

kevyenliikenteen väylään asti (kohteesta 90 m länsiluoteeseen) oli noin 50 m leveydeltä valtatieltä pohjoiseen hiekkakenttänä, josta pintaturve on poistettu, mutta maa on luontaista hiekkamaata. Havaintomahdollisuudet olivat tällä alueella hyvät, mutta mitään muinaisjäännöksiin viittaavaa valtatie pohjoispuolelta ei löytynyt. Inventointihavaintojen perusteella valtatie pohjoispuolella ei ole muinaisjäännöksiä. Suunniteltu maakaapeli, joka kulkee tiealueen rajalla valtatie pohjoislaidalla, ei siis aiheuta vaaraa muinaisjäännöksille. Valtatie eteläpuolella olevasta mahdollisesta muinaisjäännöksestä ei saatu inventoinnissa uutta tietoa.

Vasemmalla: Kohde Ristola 2 sijaitsee kuvan keskellä, rakennuksen vasemman seinän läheisyydessä. Vasemmalla näkyy kapean metsäkaistaleen takana valtatie 12. Suunniteltu sähkönsiirtolinja kulkee tien vartta tien toisella puolella. Kuvattu itäkoilliseen. **Oikealla:** Kohde sijaitsee lähes tasaisella kankaalla olevalla muinaisella rantavallilla. Rakennustyössä syntynyt rantavallin poikkileikkaus näkyy kuvan keskellä. Leikkauksessa ei tarkastuksessa syksyllä 2024 havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Kuvattu likimain rantavallin suunnassa pohjoiskoilliseen. Kuvat: Antti Bilund.

Löytöpaikat

9 Säkylä Syrjälä

Mj-tunnus: 1000032197

Status: löytöpaikka

Ajoitus: kivikautinen

Laji: asuinpaikka

Koordin: N 6789637 E 246968 Z 50

Tutkijat: Pesonen, P. inventointi 2017
Laakso, V. & Tiilikkala, J. koekaivaus 2018
Bilund, A. inventointi 2024

Vaikutus hankkeeseen: Kohde sijaitsee noin 25 m päässä suunnitellusta sähkönsiirtolinjasta (maakaapelivaihtoehdot 1b ja 1c).

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Kohde tarkastettiin Säkylän Ristolan asemakaava-alueen arkeologisen inventoinnin yhteydessä. Kantatie 12:n eteläpuolella olevalta hiekkapelloilta löytyi kaksi kvartsi-iskosta läheltä toisiaan. Pelto oli tarkastushetkellä kynnetty. Pelto on aivan tasaista, hienoa hiekkaa. Pellossa ei näy sepeliä ja muutoinkin kantatie on asfalttitie, josta ei oletettavasti kantaudun kiviä pellolle. Toden-

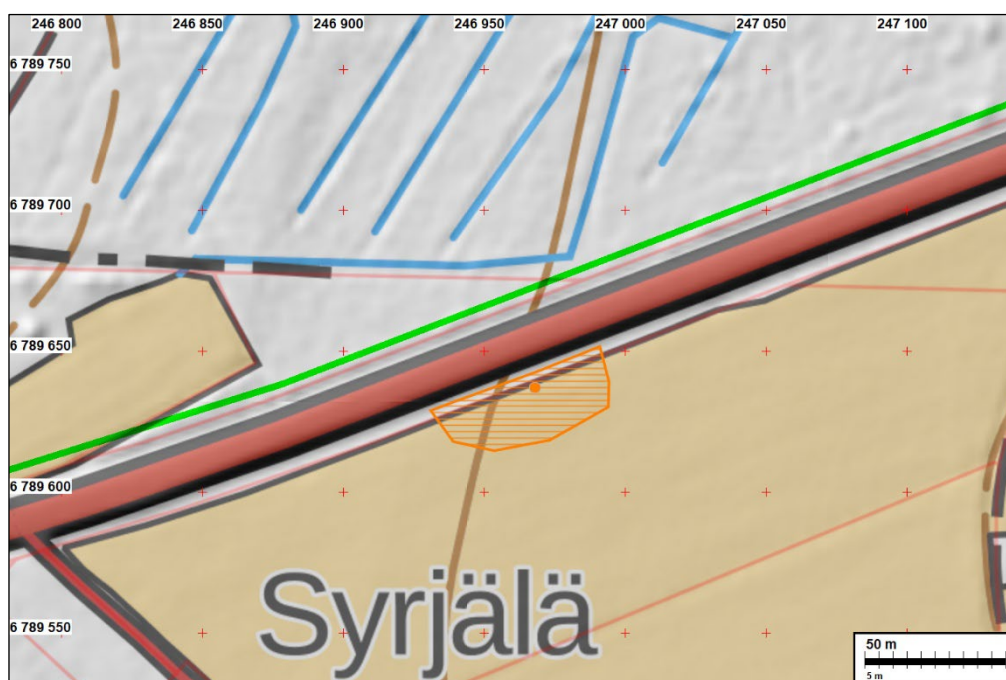
näköisesti kyseessä on kivikautinen asuinpaikka, jonka laajuudeksi arvioitiin inventoinnissa noin 30 x 60 metriä. Arvio perustuu kuitenkin vain intuitioon.

Koska kohde oli jäämässä VT12 parantamisen aikana osittain tiealueelle, asuinpaikkaa tutkittiin koetutkimuksin keväällä 2018. Tutkimuksissa ei löydetty rakenteita eikä kulttuurikerroksia. Löydöt jäivät muutamaa kvartsi-iskokseen. Ilmeisesti kysymyksessä on tilapäinen oleskelu- tai kvartsiesineiden valmistuspaikka eikä valtatiealueen suunnitellun levennyksen alle jää kulttuurikerroksia.

Bilund 2024: Kohde on löytynyt inventoinnissa vuonna 2017, ja se on sen jälkeen ollut muinaisjäännösrekisterissä kiinteänä muinaisjäännöksenä. Sille on tällöin määritetty myös raja-alue. (Laakso & Tiilikkala 2018b, s. 3–4) Vuoden 2018 koekaivauksessa tien eteläpuolelta muinaisjäännökseksi rajatulta alueelta ja sen ympäristöstä ei ole löytynyt asuinpaikkaan liittyviä rakenteita tai kulttuurikerroksia, ja talteen saatujen löytöjen määräkin on ollut hyvin vähäinen. Kohteen status muinaisjäännösrekisterissä on koekaivauksen jälkeen muutettu löytöpaikaksi.

Vuoden 2018 koekaivauksessa kaivettiin koekuoppia myös kohteen kohdalle valtatiealueen pohjoispuolelle jonnekin lähelle tiealueen reunaa eli juuri sille linjalle, jota suunniteltu maakaapeli kulkee. Koekuopista ei löytynyt mitään muinaisjäännöksiin viittaavaa. (Laakso & Tiilikkala 2018b, s. 4–7) Tämän tutkimuksen perusteella valtatiealueen pohjoispuolella ei siis ole muinaisjäännöstä, jota suunnitelman mukaisen maakaapelin rakentaminen voisi vahingoittaa.

Maastotyön aikaan syksyllä 2024 havaintomahdollisuudet sokerijuurikaspellon reunalla valtatiealueen eteläpuolella olivat hyvät. Mitään muinaisjäännöksiin viittaavaa ei löytynyt. Valtatiealueen pohjoispuolella metsässä havaintomahdollisuudet olivat huonot, eikä aluetta tutkittu tarkemmin.

Kohteen 9 Syrjälä sijainti on merkitty oranssilla pallolla ja raja-alue oranssilla viivarasterilla muinaisjäännösrekisterin kartan mukaisesti. Kohde on löytöpaikka, eikä maastotarkastuksessa saatu siitä uutta tietoa. Suunnitellut sähkönsiirtolinjat on merkitty vihreällä viivalla (maakaapelit 1b ja 1c). Maakaapelilinjan läheisyys on lähimmillään noin 25 m päässä kohteesta. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Vasemmalla: Syrjälän löytöpaikka sijaitsee lähes tasaisella maalla lähellä pellon reunaa kuvan keskellä.

Vasemmalla on valtatie 12, ja taustalla oikealla näkyy Köyliönjärvi. Kuvattu kohteen länsipuolelta itään.

Oikealla: Löytöpaikka sijaitsee kuvassa vasemmalla pellolla. Kaikki vuosien 2017 ja 2018 löydöt on otettu talteen alle kymmenen metrin päästä pellon ja tien välisen ojan reunasta. Suunniteltu sähkönsiirtolinja kulkee tien oikealla puolella. Kuvattu kohteen itäpuolelta lounaaseen. Kuvat: Antti Bilund.

10 Eura Sorkkisen pelto 2

Mj-tunnus: 1000047445

Status: löytöpaikka

Ajoitus: rautakautinen, keskiaikainen

Laji: löytöpaikka

Koordin: N 6788575 E 237397 Z 32–34

Tutkijat: Bilund, A. inventointi 2024

Vaikutus hankkeeseen: Kohde sijaitsee noin 20 m päässä lähimmästä suunnitellusta sähkönsiirtolinjasta, joka on maakaapelivaihtoehto 1c. Etäisyys maakaapelivaihtoehtoon 1b on noin 70 m.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Sorkkisen historiallisen kylänpaikan pohjoispuolisesta pellosta on toukokuussa 2023 saatu metallinilmais löytöinä mm. myöhäisrautakauden kuulamainen punnus ja hihnan koristelehela sekä keskiaikainen Golgatasormus. Ilppari ILM26293, 27442. Ilmoittajien mukaan pellolla on aikaisempina vuosina käynyt metallinetsijöitä, jotka eivät ole tehneet löytöilmoituksia.

Alakohteet:

A-tyypin soikea kupurasolki

Tyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: rautakautinen, viikinkiaika

Ajoitus: rautakautinen, ristiretkiaika

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6788492 I: 237589

Kuvaus: ILM28298

hihnanhela

Tyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: rautakautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6788519 I: 237515

karhunhammasriipus

Tyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: rautakautinen, viikinkiaika

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6788845 I: 237852

karhunhammasriipus (katkelma)

Tyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: rautakautinen, viikinkiaika

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6788623 I: 237321

Kuvaus: ILM26288

kulkunen

Tyyppi: löytöpaikat

Ajoitus: rautakautinen

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6788738 I: 237529

Kuvaus: ILM26280

putkilukko

Tyyppi: löytöpaikat

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6788692 I: 237537

Kuvaus: ILM26264

viikinkiajan tasavarsisolki

Tyyppi: löytöpaikat

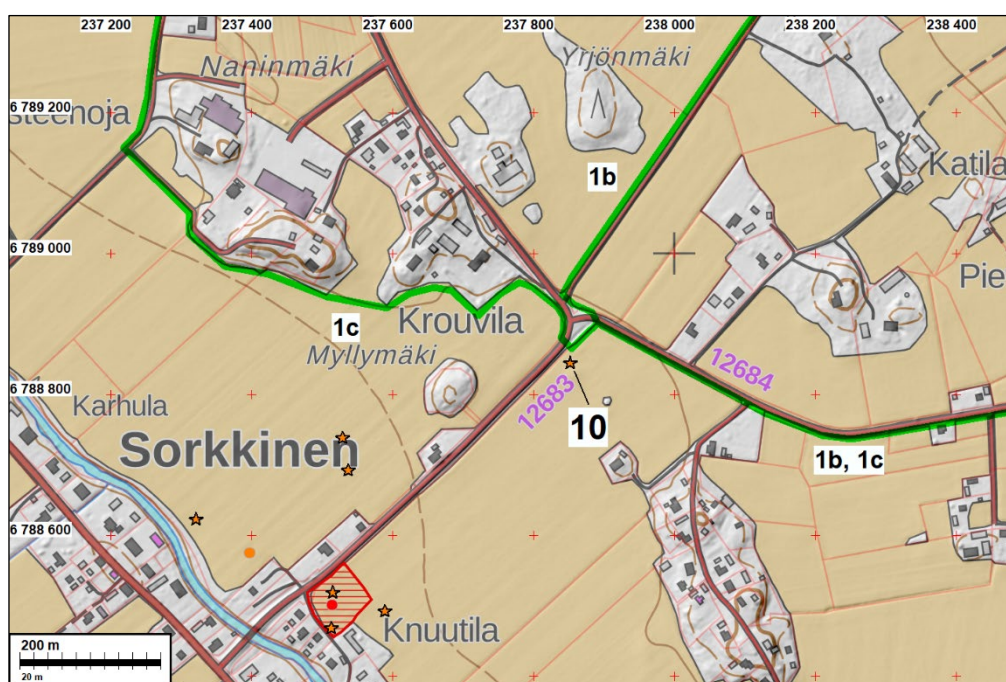
Ajoitus: rautakautinen, merovingiaika

Koordinaatit ETRS-TM35FIN P: 6788468 I: 237513

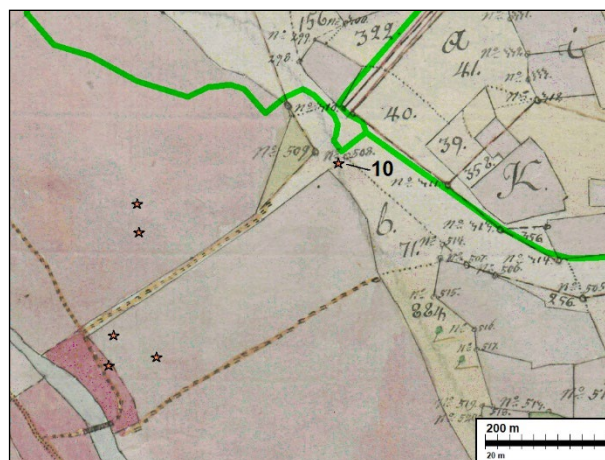
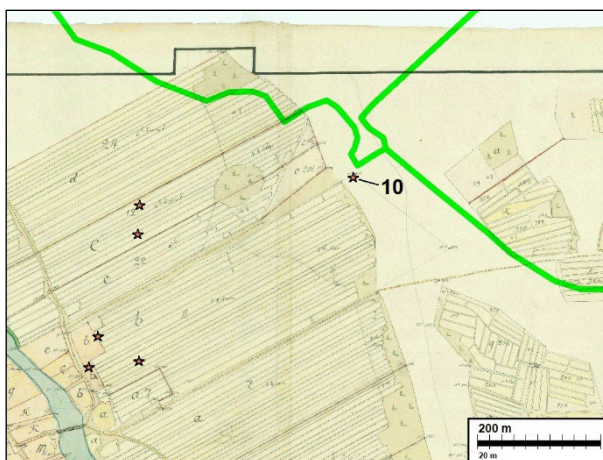
Bilund 2024: Kohteeseen on muinaisjäännösrekisterissä koottu alakohteiksi löytöpaikkoja, joista metallinilmaisinharrastajat ovat viime vuosina löytäneet yksittäisiä rautakautisia ja keskiaikaisia metalliesineitä Sorkkisen kylän pohjoispuoliselta laajalta peltoaukealta. Lähellä inventoitavia sähkönsiirtolinjoja (maakaapelivaihtoehdot 1b ja 1c) näistä löytöpaikoista on vain alakohde, jonka nimenä on ”karhunhammasriipus”. Etäisyys linjaukseen 1c on 20 m ja linjaukseen 1b 70 m. Muut löytöpaikat ovat 200–400 m päässä lounaassa, lähempänä Sorkkisen vanhaa kylätonttia.

Alakohde ”karhunhammasriipus” sijaitsee paikalla, jonka ympäristö on useiden kymmenien metrien säteellä tasaista savikkoa. Kuurnamäentien (tie numero 12683) kulkee noin 20 m päässä paikan luoteispuolella lounaasta koilliseen. Pysäköintien (tie numero 12684) kääntyy Kuurnamäentieltä itäkaakkoon ja on lähimmillään noin 70 m päässä alakohteen koillispuolella. Alakohteen ympäristö on nykyisin teitä ja risteysaluetta lukuun ottamatta kokonaan peltoa. Isojakokartan (Forselius 1779b) mukaan pelto ei ole ulottunut paikalle vielä 1700-luvun lopulla. Kauempana koillisessa on ollut joitakin pienempiä peltotilkkuja. Vanhemmassa tiluskartassa (Mört 1699b) pellon reuna on muutaman kymmenen metrin päässä kylän puolella, ja pellon ulkopuolella on vain metsää. Maaston ja historiallisen maankäytön perusteella paikalla ei ole erityistä syytä olettaa olevan kiinteää muinaisjäännöstä. Karhunhammasriipukset ovat tyyppillisesti löytöjä, joita esiintyy satunnaisilla paikoilla rautakautisen asutuksen lähialueilla, mutta ilman selvää yhteyttä kiinteään muinaisjäännökseen.

Maastotyön aikaan pelto alakohteen "karhunhammasriipus" ympäristössä oli kasvillisuuden peitossa. Kasvillisuus oli kuitenkin melko harvaa, ja paljasta savimaata oli näkyvissä niin paljon, että havaintomahdollisuudet olivat kohtalaiset. Peltoa tarkastettiin silmämääräisesti muutaman kymmenen metrin säteellä alakohteesta ja maakaapelilinjauksella 1c alakohteen pohjoispuolelta koilliseen Pysäkintielle asti. Pellossa havaittiin vähän tiilen paloja ja muita tyypillisiä historiallisen ajan asutukseen liittyviä peltolöytöjä, mutta ei mitään rautakautiseen tai muuhun esihistorialliseen muinaisjäännökseen viittaavaa.

Kohteen 10 Sorkkisen pelto 2 sijainti muinaisjäännösrekisterin mukaisesti on merkitty oranssilla pallolla ja alakohteina olevien löytöpaikkojen sijainnit oransseilla tähdillä (alakohteessa "karhunhammasriipus" numero 10). Suunnitellut sähkönsiirtolinjan vaihtoehdot on piirretty vihreällä viivalla (maakaapelit 1b ja 1c). Maakaapelilinjaus 1c on lähimmillään noin 20 m päässä löytöpaikasta, toinen maakaapelilinjaus 1b noin 70 m etäisyydellä. Muut kohteeseen Sorkkisen pelto 2 liittyvät löytöpaikat sijaitsevat noin 200–400 m päässä lounaassa, lähempänä Sorkkisen vanhaa kyläonttia. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Suunnitellut maakaapelilinjat (vaihtoehdot 1b ja 1c) piirrettynä vihreällä viivalla ja kohteen 10 Sorkkisen pelto alakohteet merkittyinä oransseilla tähdillä (alakohteessa "karhunhammasriipus" numero 10) Sorkkisen isojakokartalle, joka on mitattu vuosina 1778 ja 1779 (Forselius 1779b). **Vasemmalla:** Peltokartta sarkajakoisista kylän pelloista. Alakohde on pellon ulkopuolella. **Oikealla:** Kartta muista alueista.

Suunnitellut maakaapeliliinat (vaihtoehdot 1b ja 1c) piirrettyinä vihreällä viivalla ja kohteen 10 Sorkkisen pelto alakohde merkittyinä oransseilla tähdillä (alakohde "karhunhammasriipus" numero 10) Sorkkisen tiluskartalle, joka kuvaa tilannetta 1700-luvun alussa (Mört 1699b). Kylän talojen tontit ovat alhaalla joen molemmilla rannoilla lähellä siltaa. Pellot sijaitsevat lähes kokonaan kylätontin ympärillä. Alakohde "karhunhammasriipus" on pellon ulkopuolella. Pelloalueen ulkopuolella on vain metsämaata. Useiden satojen metrien päässä koillisessa on suoniittyä.

Vasemmalla: Suunniteltu maakaapeliliina (vaihtoehdot 1b ja 1c) kulkee etualalla Pysäkitien (tie numero 12684) vasenta reunaa. Mutkassa vaihtoehto 1b siirtyy tien oikealle puolelle ja jatkuu pohjoiseen (oikealle) Suontaustantien reunassa. Vaihtoehto 1c kääntyy mutkasta pellon laitaa vasemmalle ja kuvan keskeltä edelleen vasemmalle menevän Kuurnamäentien (tie numero 12683) ali länteen. Kohteen 10 Sorkkisen pelto alakohde, jonka nimenä muinaisjäännösrekisterissä on "karhunhammasriipus", on pellolla kuvan keskeltä vähän vasemmalle. Taustalla vasemmalla pellon takana näkyy Sorkkisen kylän asutusta Eurajoen varrella. Kuvattu länsilounaaseen. **Oikealla:** Kohteen 10 Sorkkisen pelto alakohde, jonka nimenä muinaisjäännösrekisterissä on "karhunhammasriipus", on pellolla kuvan keskellä, noin 20 m päässä kuvanotopaikasta. Kuvattu lähinnä alakohdetta olevasta linjauksen 1c mutkasta etelään. Kuvat: Antti Bilund.

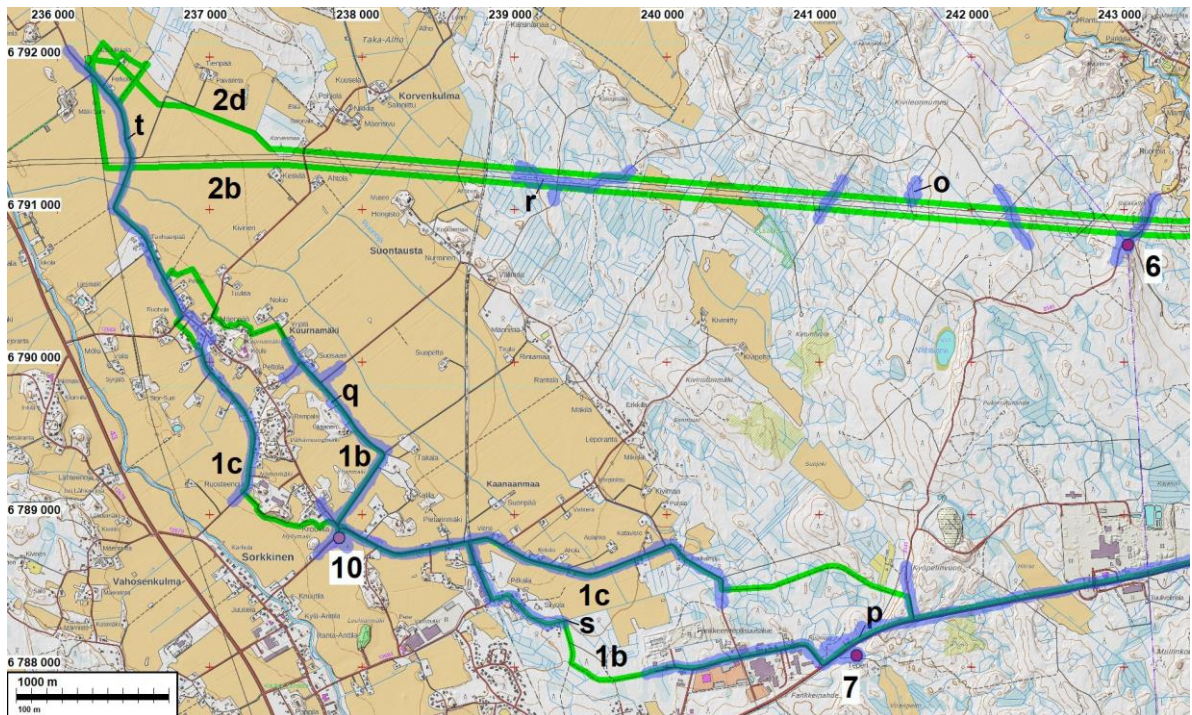
Liite raporttiin: Säkylä, Eura, Kokemäki ja Huittinen. Ruotanansuon tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjojen arkeologinen inventointi 2024

Maastossa katsotut (tarkastetut) alueet

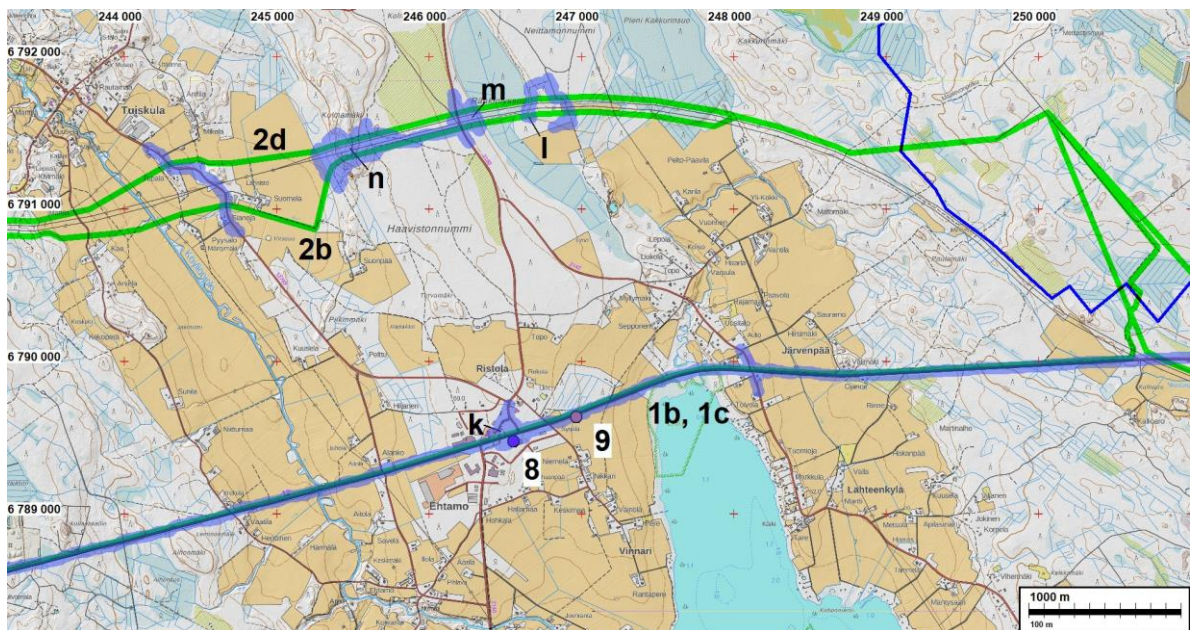
Sinisellä on merkitty ne alueet mitkä voi tulkita katsotuksi eli tarkastetuksi (riippuen termin määritelmästä – termillä ei ole yleistä eikä standardoitua määritystä, joten ”tarkastettu alue” käsite on subjektiivinen). Paikoin katse on voinut osua kauemmaksi ja haravoida maastoa tarkemmin, paikoin lähemmäksi ja epätarkemmin, pahimmissa maastoissa vain enimmän ajan jalkojen juureen. Paikoin aikaa käytettiin jollain maastonkohdalla ja taipaleella enemmän, paikoin kuljettiin ripeästi maastoa katsellen. Joissain maastonkohdissa tehtiin koekuoppia tai kairanpistoja ja intensiivistä silmänvaraista havainnointia, ja joissain paikoin, kuten tiheissä vesakoissa ja louhikoissa, keskityttiin etenemiseen, laajemman havainnoinnin ollessa mahdotonta. Karttaa on siis tulkittava suuripiirteisesti. Sitä ei voi tulkita niin, että kaikki tarkastetuksi merkittyjen alueiden jäännökset on havaittu. Kartta on tehty museoviranomaisten vaatimuksesta, heidän hallinnolliseen käyttöönsä eikä sitä saa julkaista ilman tekijän lupaa.

Koko alue on tarkastettu laserkeilausaineiston, maastokarttojen ja ilmakuvien avulla. Maastossa on katsottu tunnettujen kohteiden lisäksi ne kohdat ja alueet, joista on arvioitu mahdolliseksi joltain arkeologisesti mielenkiintoista löydettävän, sekä maastot matkalla sellaisille kohdille ja sellaisia maastoja etsittäessä.

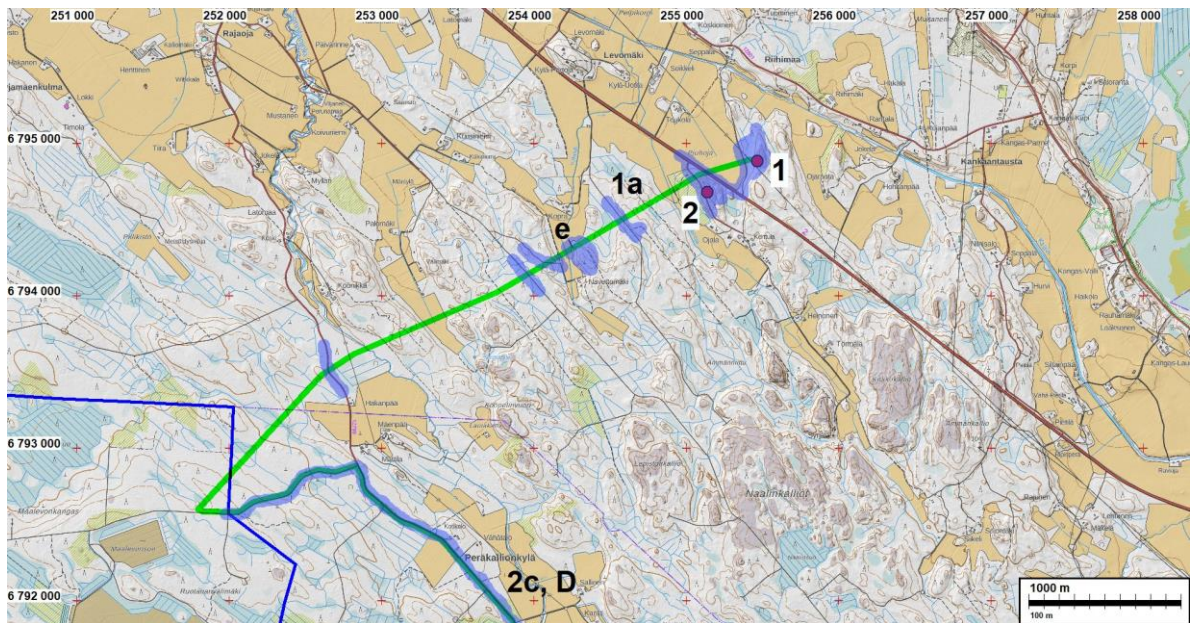
Seuraavissa kartoissa on esitetty sähkönsiirtolinjat lännestä alkaen piirrettynä vihreällä. Tuulivoimapuiston alue on rajattu sinisellä viivalla. Se on inventoitu vuonna 2023 ja käsitelty erillisessä inventointiraportissa.

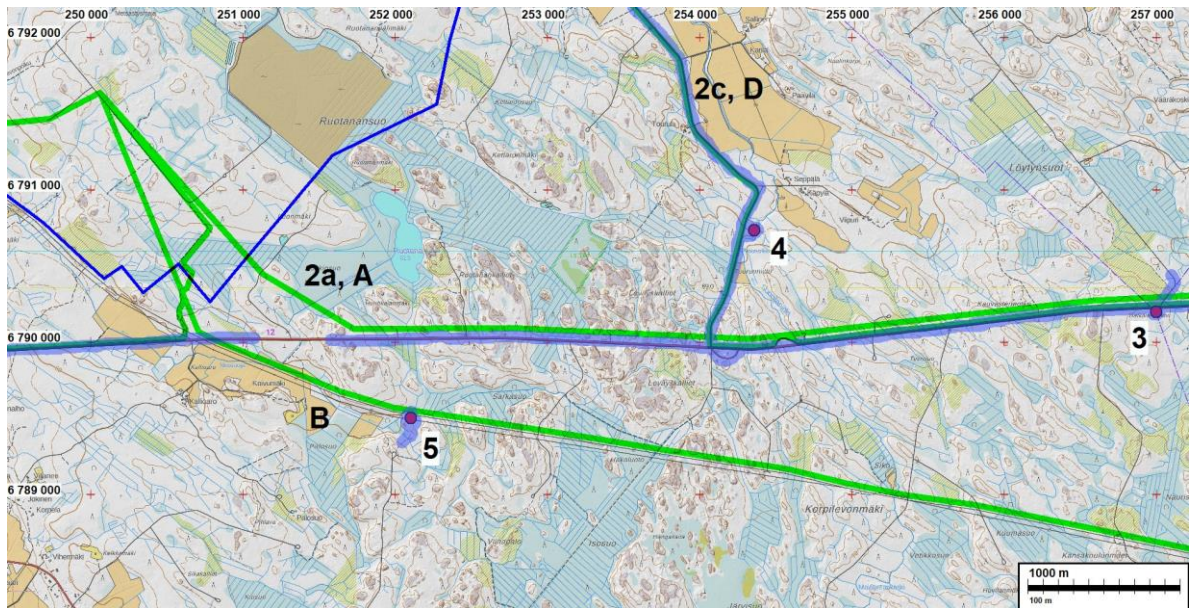
Länteen suuntautuvien sähkönsiirtolinjojen länsiosia Eurassa keskustaajaman pohjoispuolella.

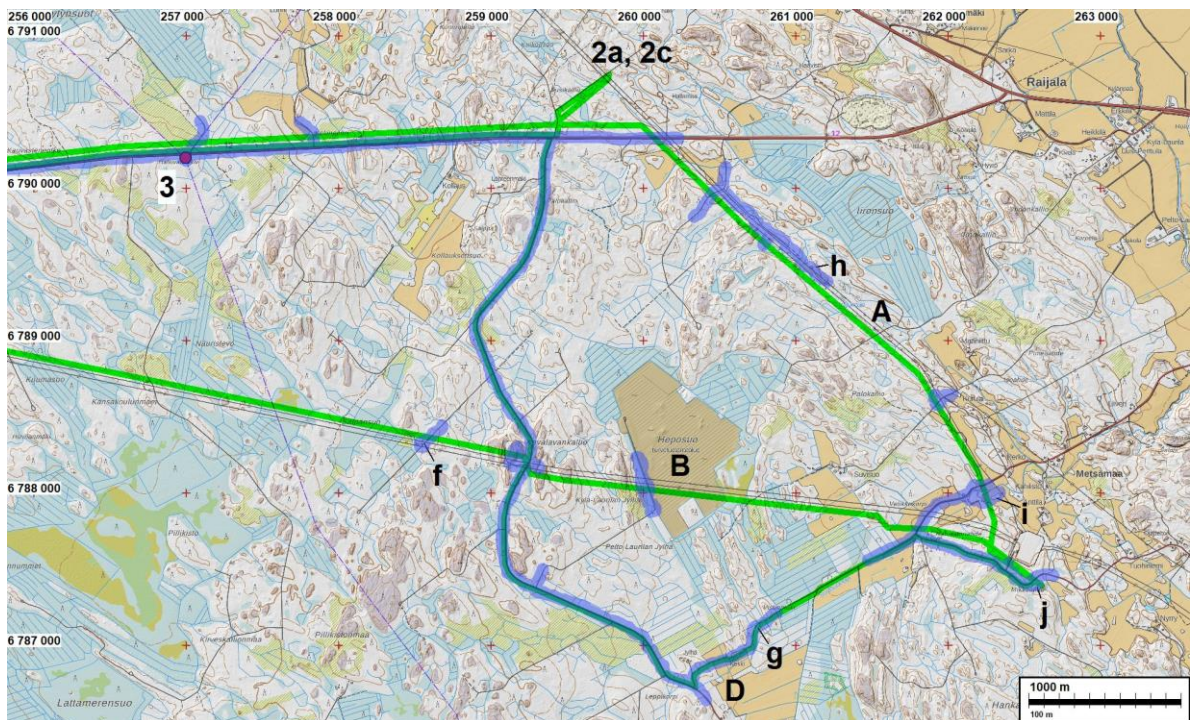
Länteen suuntautuvien sähkönsiirtolinjojen itäosa Säkylässä Köyliönjärven pohjoispuolella.

Koilliseen suuntautuva sähkönsiirtolinja ja itään suuntautuvien sähkönsiirtolinjojen alkua Säkylässä ja Kokemäellä.

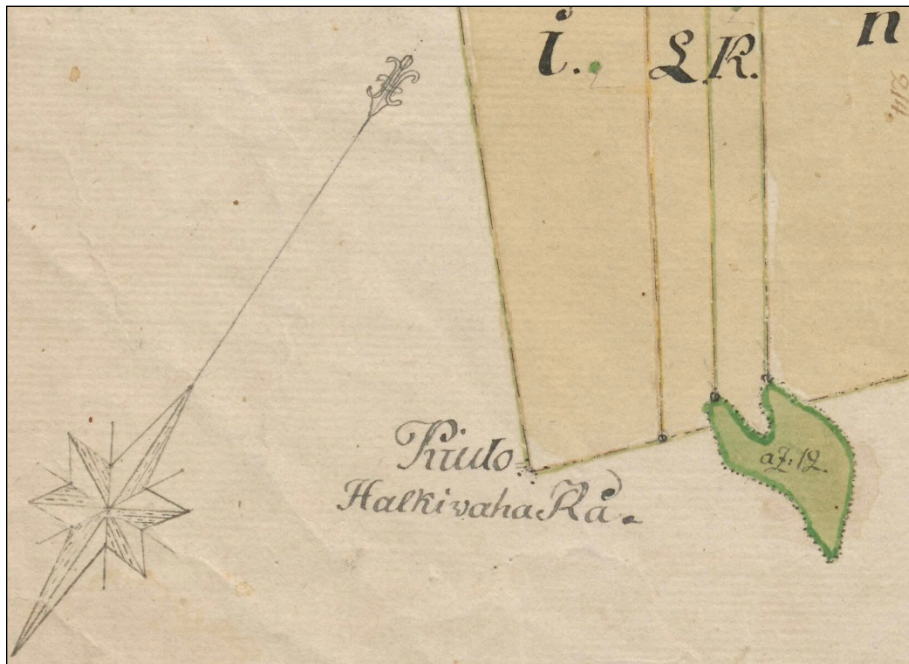
Itään suuntautuvien sähkönsiirtolinjojen länsiosa Säköylässä.

Itään suuntautuvien sähkönsiirtolinjojen itäosa Huittisissa.

SÄKYLÄ, KOKEMÄKI ja HUITTI- NEN

Ruotanansuon tuulivoimapuiston hankealueen ja sähkönsiirtolinjojen arkeologinen inventointi 2023

Antti Bilund

Tilaaaja: Ramboll

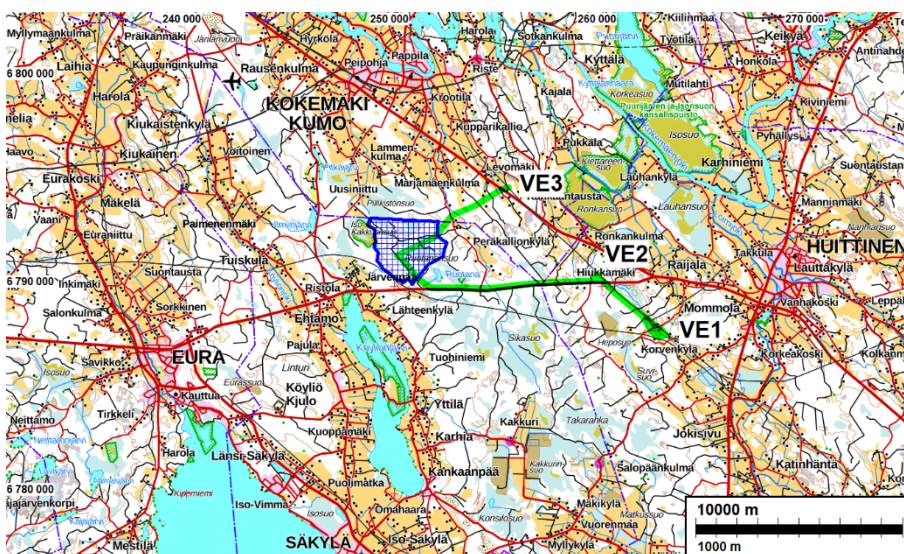
Sisältö

Perustiedot	2
Inventointi	3
Alueen kuvaus	3
Maastotyö	9
Tulos	13
Lähteet	14
Muinaisjäännökset	15
1 Kokemäki Piuhojankallio	15
2 Kokemäki Kulmalankallio	18
3 Huittinen, Kokemäki ja Säkylä Halkivahankivi	23

Kansikuva: Inventointikohde 3 Halkivahankivi Kokemäen Ylistaron jakokunnan isojakokartalla (Forselius 1783). Rajapiste on Ylistaron jakokunnan maiden eteläkulmassa. Siitä etelään lähtevää Köyliön ja Huittisten rajaa ei ole piirretty.

Perustiedot

- Alue:** Ruotanansuon tuulivoimapuiston hankealue Säkylässä (8,0 km²) sekä tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjan linjaukset, jotka ulottuvat Kokemäen ja Huittisten alueelle (yhteensä noin 24 km, josta noin 19 km hankealueen ulkopuolella).
- Tarkoitus:** Selvitetään hankealueen sekä voimajohtolinjojen muinaisjäännökset ja muut suojeltavaksi katsottavat arkeologiset kulttuuriperintökohteet. Selvitetään hankkeen vaikutus muinaisjäännöksiin ja muihin arkeologisiin kulttuuriperintökohteisiin.
- Maastotyö:** 7.–12.11.2023
- Tilaaja:** Ramboll
- Tekijä:** Antti Bilund
- Tulos:** Hankealueella ei ole aiemmin tunnettuja arkeologisia kohteita. Voimansiirtolinjoilla tai niiden läheisyydessä on kolme aiemmin tunnettua arkeologista kohdetta, jotka ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Kahden kohteen sijaintitietoihin ja rajauksiin on tehty huomattavia korjauksia. Inventoinnissa ei löytynyt aiemmin tuntemattomia arkeologisia kohteita. Suunnitelman mukaisella rakentamisella ei ole vaikutusta arkeologisiin suojelukohteisiin.

Hankealue Säkylässä on merkitty tummansinisellä rasterilla ja sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdot VE1 – VE3 Säkylästä Kokemäelle ja Huittisiin vihreällä viivalla.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 11/2023, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 2.1.2024. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat tallessa Mikrolitti Oy:n palvelimella ja sen varmuuskopioilla.

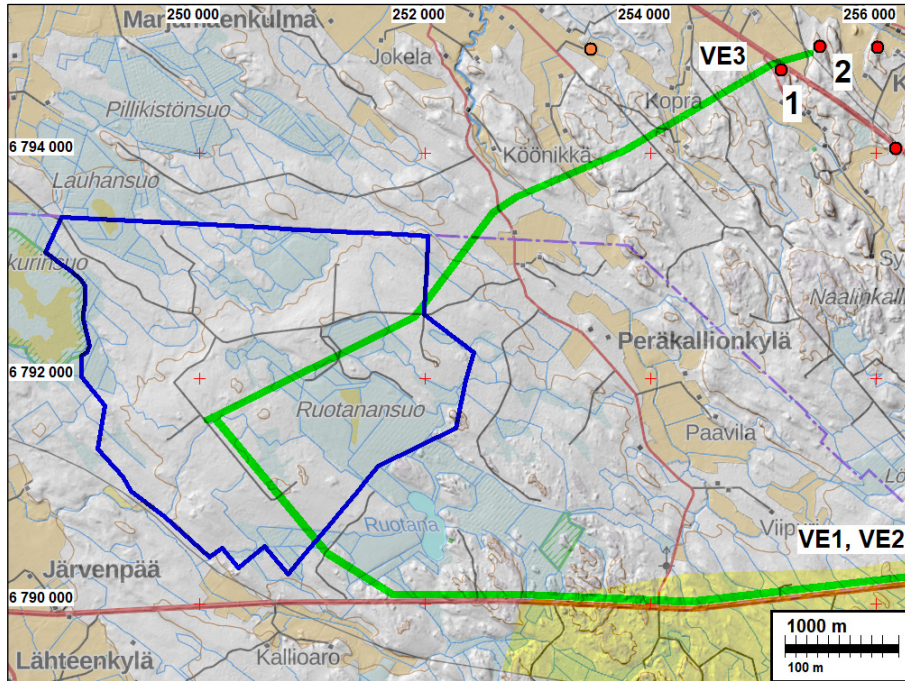
Inventointi

Säkylän koillisosaan, kunnan rajan ja valtatie 12 väliselle alueelle, suunnitellaan tuulivoimapuistoa hankealueelle, jonka kaakkoisosassa on Ruotanansuo-niminen suo. Hankealueen koko on 8,0 km² ja etäisyys Säkylän keskustasta noin 15 km. Hankealue on entistä Köyliötä. Köyliönjärven pohjoispää on noin 3 km ja Köyliön keskusta 8 km päässä lounaassa. Tuulivoimapuistoon on suunniteltu 11 tuulivoimalaa. Tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjat on suunniteltu hankealueelta itään tai koilliseen Kokemäen Kolsin voimalaitoksen ja Huittisten Korvenkylän Metsämaassa olevan sähköaseman väliselle voimalinjalle. Itään suuntautuva linjaus kulkee hankealueen kaakkoisreunalta valtatie 12 vartta kyseiselle voimalinjalle (VE2) tai jatkuu näiden risteyksestä vielä nykyisen voimalinjan vartta kaakkoon Korvenkylään, noin 12 km päähän hankealueesta (VE1). Koilliseen suuntautuva linjaus päättyy voimalinjan varrelle, valtatie 2 koillispuolelle, noin 4 km päähän hankealueesta. Ramboll tilasi Mikrolitti Oy:ltä hankealueen ja sähkönsiirtolinjojen arkeologisen inventoinnin. Inventoinnin maastotyön teki Antti Bilund marraskuun alkupuolella 2023 hyvissä olosuhteissa.

Alueen kuvaus

Kunnissa, joihin inventoitavat alueet ulottuvat, on suoritettu arkeologinen perusinventointi, Säkylässä entisen Köyliön kunnan alueella vuonna 1996 (Laukkanen 1996), Kokemäellä vuonna 1998 (Strandberg 1998) ja Huittisissa vuonna 1997 (Lehtinen 1997). Historiallisen ajan muinaisjäännösten osalta ohjeet ja muinaisjäännösten arviointikriteerit ovat muuttuneet eivätkä vanhat inventoinnit ole tältä osin ajan tasalla. Kaikissa edellä mainituissa kunnissa on jo ennen näitä perusinventoiteja suoritettu varsin runsaasti arkeologista tutkimusta, kaivauksia, inventointeja (Salo 1953, Itkonen 1960) ja yksittäisten arkeologisten kohteiden tarkastuksia, mutta ne ovat painottuneet Köyliönjärven ympäristöön Säkylässä, Kokemäenjoen varsille Kokemäellä ja jokivarsille Huittisissa. Ainoa vanhempi tutkimus, joka perusinventoiteihin verrattuna tarjoaa lisätietoa nyt inventoitavien alueiden arkeologisista kohteista, on Kokemäen röykkiökohteita käsittelevä tarkastuskertomus vuodelta 1984 (Laukkanen 1984). Tällä vuosituhanalla muiden maankäyttöhankkeiden vuoksi on inventoitu Säkylässä ja Huittisissa alueita, jotka kattavat suuren osan suunnitellun sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdoista VE1 ja VE2 (Vasko 2015, Vasko 2022, Vasko 2023). Linjausvaihtoehdon VE1 itäisen päätepisteen lähelle, Metsämaan sähköasemalle, lännestä ja kaakosta tulevat voimalinjat on inventoitu vuonna 2011, mutta tuolloin inventoidut linjaukset vain sivuavat nyt inventoitavan linjauksen VE1 päätä (Bilund & Sepänmaa & Jussila 2011).

Aiempien tutkimusten perusteella hankealueella Ruotanansuolla ei ole arkeologisia kohteita, mutta lähellä suunniteltuja voimansiirtolinjoja on kolme rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä. Sähkönsiirtolinjan itään suuntautuvan linjauksen (VE1 ja VE2) varrella on Köyliön Kokemäen ja Huittisten pitäjien keskiajalta periytyvä rajamerkki, inventointikohde [3 Halkivahankivi](#), joka on myös nykyisten Säkylän, Kokemäen ja Huittisten yhteinen rajapiste. Sähkönsiirtolinjan koilliseen suuntautuvan linjauksen (VE3) koillispuolella lähellä Kokemäellä ovat inventointikohteet [1 Piuhojankallio](#) ja [2 Kulmalankallio](#).

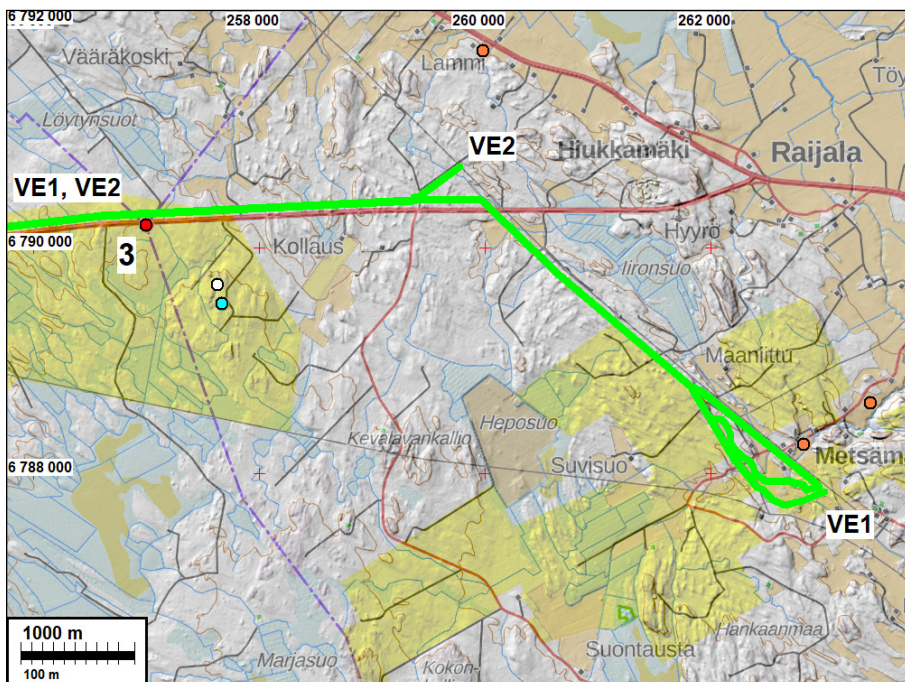
Hankealue Säkyän Ruotanansuolla on rajattu kartalle tummansinisellä viivalla. Vaihtoehtoiset sähkönsiirtolinjat Kokemäen ja Huittisten suuntiin on merkitty vihreällä viivalla. Viime vuosina muiden maankäyttöhankkeiden vuoksi inventoidut alueet on merkitty keltaisella varjostuksella (Vasko 2015, s. 6, Vasko 2022, s. 4, Vasko 2023, s. 4). Karttoihin on merkitty myös alueella olevat aiemmin tunnetut arkeologiset kohteet muinaisjäännösrekisterin mukaisesti: rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset punaisilla palloilla (kaikki röykkiökohteita, paitsi numero 3), löytöpaikat oransseilla palloilla (kaikki kivesineiden löytöpaikkoja), muu kohde (moderni rajamerkki) valkealla pallolla ja luonnonmuodostuma (kivikko) turkoosilla pallolla. Inventointikohteina käsitellyt kohteet on numeroitu kartoilla.

Ylhäällä: Alueen länsiosa Säkylässä ja Kokemäellä.

- 1: Piuhojankallio, rautakautinen röykkiö, 2 kpl (mj-tunnus 271010064), kiinteä muinaisjäännös
- 2: Kulmalankallio, rautakautinen röykkiö, 2 kpl (mj-tunnus 271010066), kiinteä muinaisjäännös.

Alhaalla: Alueen itäosa Säkylässä, Kokemäellä ja Huittisissa.

- 3: Halkivahankivi, keskiaikainen rajamerkki (mj-tunnus 1000013345), kiinteä muinaisjäännös.

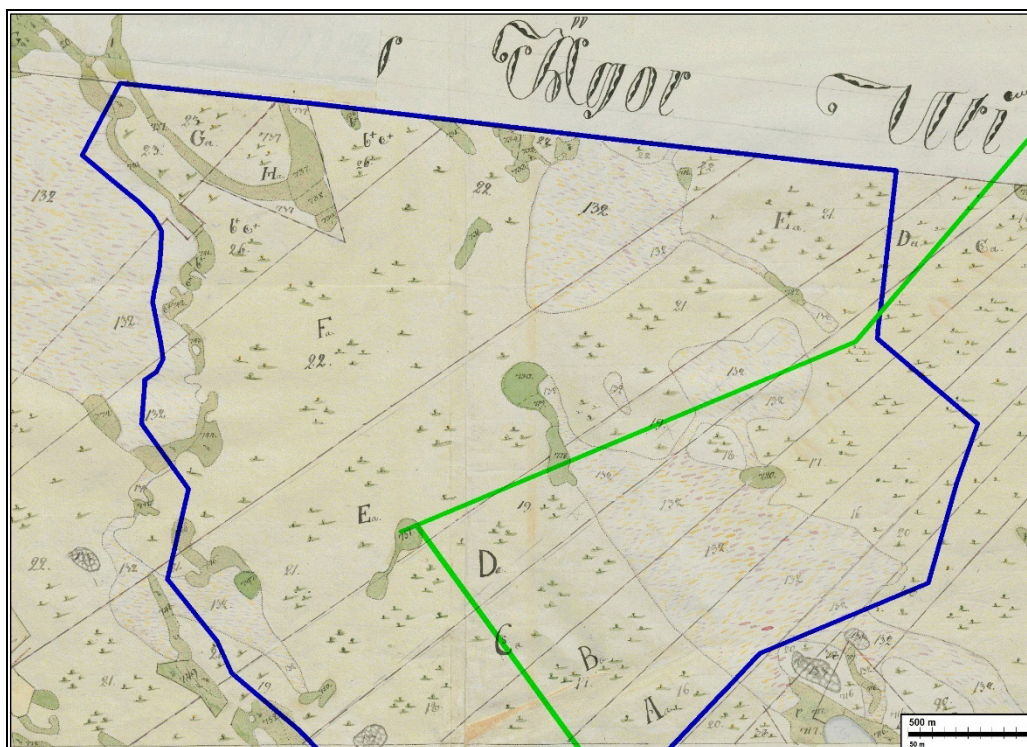

Hankealueen maasto on hyvin loivapiirteistä. Maastotyyppi vaihtelee ilman selviä rajoja laakeista, kuivista hiekkamoreenikankaista tasaisen, soistuneen kankaan kautta tasaiseen suohon. Moreenin maa-aineksen karkeus vaihtelee karkeasta hiekasta hietaan, soiden alla lienee hienojakoisempaakin mineraalimaata. Maan pintakerroksen maalajin vaihtelu johtuneen suurelta osin rantavoimien paikallisesta lajittavasta vaikutuksesta merenrantavaiheen aikana jääkauden jälkeen. Moreeni ei yleensä ole pinnaltakaan kovin kiviseksi huuhtoutunutta. Hankealueella ei ole harjumuodostumia eikä niihin liittyviä hiekkamuodostumia. Alueella on vain muutamia pienialaisia, laakeita kalliopaljastumia maaston korkeimmilla kohdilla. Hankealue on nykyisin pääosin talousmetsää, jossa on tiheä tieverkosto. Hankealueen kaakkoisosassa olevalla Ruotanansuolla on turvetuotantoalueita. Sähkönsiirtolinjan suunnitelluilla linjauksilla maasto poikkeaa jonkin verran hankealueesta. Itään suuntautuvan linjausvaihtoehdon varrella on laajoilla alueilla pieniä piirteistä kumparemaastoa, jossa korkeuserot ovat kuitenkin pieniä. Maaperä on kivisempää moreenia kuin hankealueella. Kalliota on näkyvillä monin paikoin. Koilliseen suuntautuvan linjauksen varrella maasto muodostuu Kokemäen puolella kaakosta luoteeseen suuntautuvista kallioista, vaihtelevasti moreenipeitteisistä harjanteista, joiden välissä on savipohjaisia notkoja. Paikalliset korkeuserot ovat suurempia kuin hankealueella.

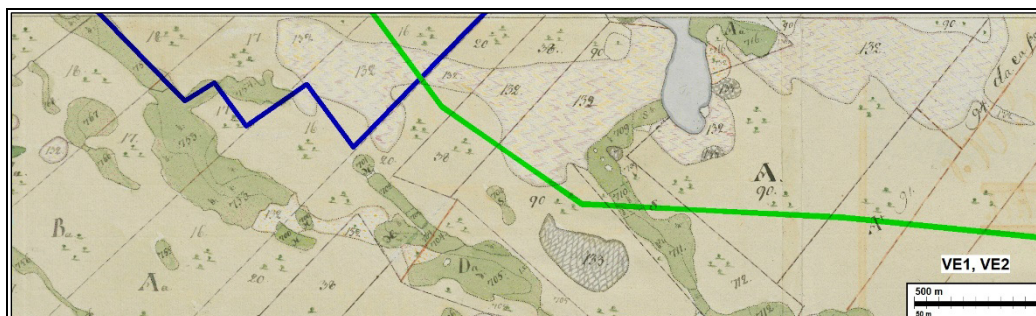
Maaston korkeustaso hankealueella on välillä 52–75 mmpy (metriä meren pinnan yläpuolella). Suunniteltujen sähkönsiirtolinjojen varsilla korkeustasot eivät tästä paljon poikkea. Itään suuntautuvalla linjalla maasto on lähes kokonaan korkeustasoilla 60–70 mmpy ja laskee Huittisten puolella linjan itäpäässä alimmillaan tasolle 55 mmpy. Koilliseen suuntautuvalla sähkönsiirtolinjalla maasto laskee alimmillaan linjan koillispäässä Kokemäen puolella tasolle 43 mmpy. Rannansiirtymisajoituksen perusteella alue on paljastunut Itämerestä kivikaudella, ylimmät kohdat jo mesoliittisen ajan lopulla ja alimmatkin tyypillisen kampakeraamikan aikaan. Tuon aikaisilla rannoilla on lähiseudulla rantasidonnaisia pyyntikulttuurin asuinpaikkoja, lähimpänä runsaslöytöinen Kraviojankankaan asuinpaikka (muinaisjäännöstunnus 271010050) noin kilometrin Kokemäelle suuntautuvan sähkönsiirtolinjan koillispäästä itään. Kraviojankankaan varhaiskampakeraamiset löydöt keskittyvät korkeustasolle 55 mmpy. Tähän vaiheeseen ajoittuvia sekä jonkin verran sitä vanhempia ja nuorempia rantasidonnaisia asuinpaikkoja voi löytyä hankealueelta ja sähkönsiirtolinjojen varsilta. Nuorakeraamisen kulttuurin asuinpaikat, toisin kuin muut kivikautiset asuinpaikat, eivät välttämättä ole rantasidonnaisia. Hyvänä esimerkkinä tästä on edellä mainittu Kraviojankangas, jossa on myös nuorakeraamisen asutuksen jäänteitä, vaikka paikka on silloin jäänyt jo kauas meren rannasta. Nuorakeraamisten asuinpaikkojen kannalta sopivaa maastoa on myös inventoitavilla alueilla.

Pronssikautiset asutusjäännökset seudulla keskittyvät sen aikaisen meren rannan tuntumaan, inventoitavilta alueilta lähimmillään noin 15 km länteen ja luoteeseen. Sisämaassakin on pronssikautisia röykkiöhautoja muistuttavia kalliomaastossa sijaitsevia kiviröykkiöitä, joista kuitenkin vain muutamia yksittäisiä (lähiseuduilla esimerkiksi kohteet 271010036 Orjapaadenkallio ja 6010009 Isovarenmäki) on voitu tutkimuksissa luotettavasti todeta pronssikautisiksi tai varhaisrautakautisiksi haudoiksi. Yleensä näitä muistuttavat röykkiökohteet, joiden ajoituksesta ja funktiosta ei kaivaustutkimusten puuttumisen vuoksi ole varmaa tietoa, on sisämaassa luokiteltu pronssikautisiksi, rautakautisiksi tai ajoittamattomiksi röykkiöiksi. Inventoitavilla alueilla tällaisia ajoitukseltaan ja funktioltaan epävarmoja röykkiökohteita ovat muinaisjäännösrekisterissä rautakautisiksi ajoitetut inventointikohteet [1 Piuhojankallio](#) ja [2 Kulmalankallio](#). Maanviljelysasutus sisämaassa on syntynyt tai ainakin huomattavasti voimistunut keskisellä ja nuoremmalla rautakaudella. Rautakautisen maanviljelysasutuksen kannalta inventoitavat alueet ovat olleet syrjäistä takamaata. Lähimmät rautakautiseen asutukseen viittaavat muinaisjäännökset ovat Kokemäenjoen varrella Kokemäellä ja Huittisissa sekä Säkylässä Köyliönjärven rannoilla.

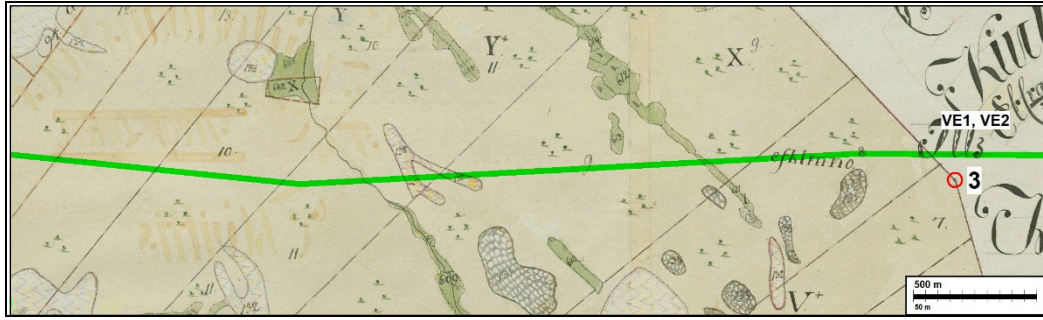
Historiallisella ajalla tunnettu asutus inventoitavien alueiden ympäristössä on 1700-luvun loppuun asti keskittynyt samoille seuduille Kokemäenjoen ja Köyliönjärven rannoille kuin rautakaudellakin. Hankealue on isojaon aikaan 1700-luvun lopulla jaettu metsämaaksi Köyliönjärven pohjoispäässä sijaitsevien Lähteen ja Varpulan kylien (myöhemmin Paavilan kylää) taloille, jotka lienevät ainakin myöhempinä aikoina kuuluneet kokonaan Köyliönkartanon hallinnassa oleviin maihin. Isojakokartalla (Ringbom 1797) hankealueella ei ole asutusta eikä pelloja. Alueella on vain metsää, suota ja joitakin pieniä niittyjä kosteissa notkoissa. Hankealueella ei ole asutusta eikä viljelyksiä myöhemmissäkään kartoissa.

Ylhäällä: Hankealueet (rajattu sinisellä) ja sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdot (vihreä viiva) piirrettynä Köyliönkartanon vuoden 1797 isojakokartalle (Ringbom 1797). Inventoitavilla alueilla on vain metsämaata, suota ja pieniä niittyjä. Vasemmassa alakulmassa näkyy Paavilan (isojaossa Varpulan kylää) pellojen reunaa. Pohjoisessa hankealue rajautuu Kokemäen pitäjään. **Alhaalla:** Hankealueen eteläosa (rajattu sinisellä) ja sähkönsiirtolinjan itään suuntautuvat linjausvaihtoehdot (VE1 ja VE2, vihreä viiva) piirrettynä Köyliönkartanon vuoden 1797 isojakokartan toiselle lehdelle (Ringbom 1797).

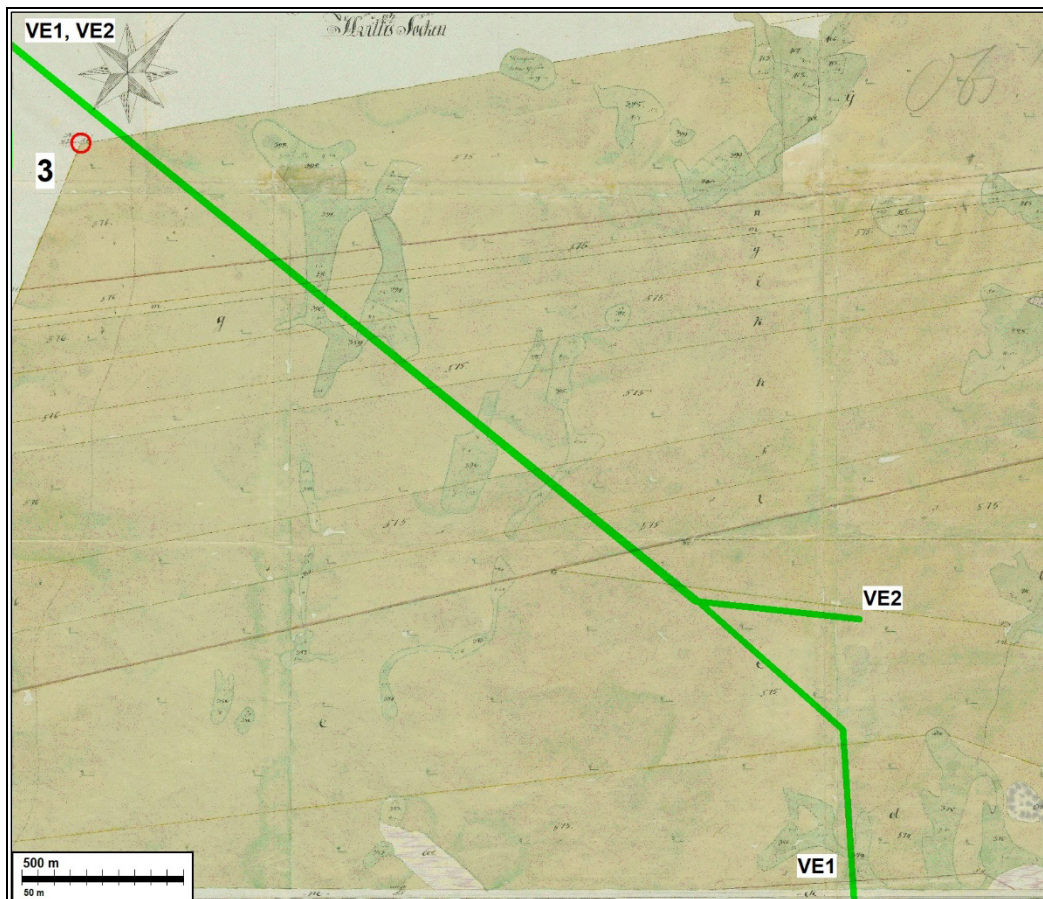

Itään suuntautuvien sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehtojen VE1 ja VE2 lähiseudut ovat myös asumaton metsämaasto 1700-luvun lopulla isojakokartoissa Köyliössä (Ringbom 1797), Kokemäellä (Forselius 1783) ja Huittisissa (Tillberg 1795) Sähkönsiirtolinja kulkee läheltä edellä mainittujen pitäjien jo keskiajan lähteissä mainittua yhteistä rajapistettä, joka on kiinteä muinaisjäännös, inventointikohde [3 Halkivahankivi](#). Rajapiste on nimetty Kokemäen ja Huittisten isojakokartoissa. (Halkivahankivi Kokemäenjoen puolen isojakokartassa on raportin kansikuvana.)

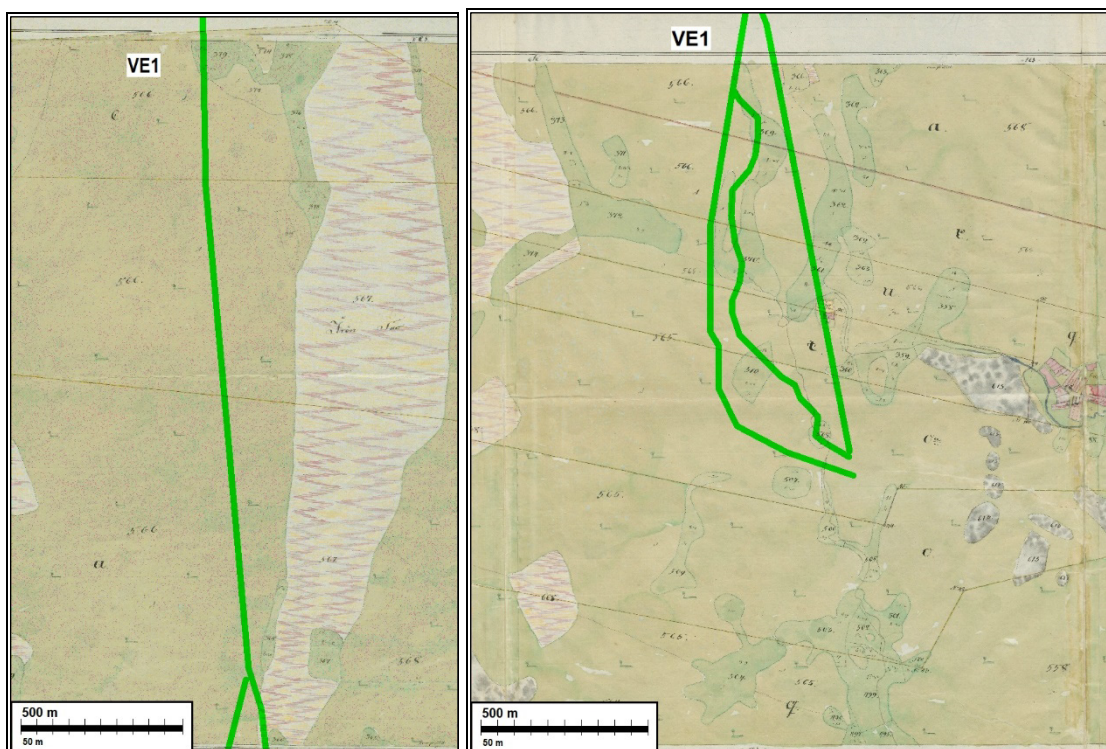

Ylhäällä: Sähkönsiirtolinjan itään suuntautuvat linjausvaihtoehdot (VE1 ja VE2, vihreä viiva) piirrettynä Köyliön vuoden 1797 isojakokartalle (Ringbom 1797). Oikealla on punaisella ympyrällä merkittynä Köyliön, Kokemäen ja Huittisten pitäjien jo keskiajan lähteistä tunnettu rajapiste, inventointikohde [3 Halkivahankivi](#).

Alhaalla: Sähkönsiirtolinjan itään suuntautuvat linjausvaihtoehdot (VE1 ja VE2, vihreä viiva) piirrettynä Huittisten Mommolan jakokunnan vuoden 1795 isojakokartalle (Tillberg 1795). Pohjoinen on kartassa oikealla ylhäällä. Vasemmalla ylhäällä on punaisella ympyrällä merkittynä Halkivahankivi. Oikealla alhaalla linjaus VE1 jatkuu seuraavalla kartalla kaakkoon kohti Metsämaata.

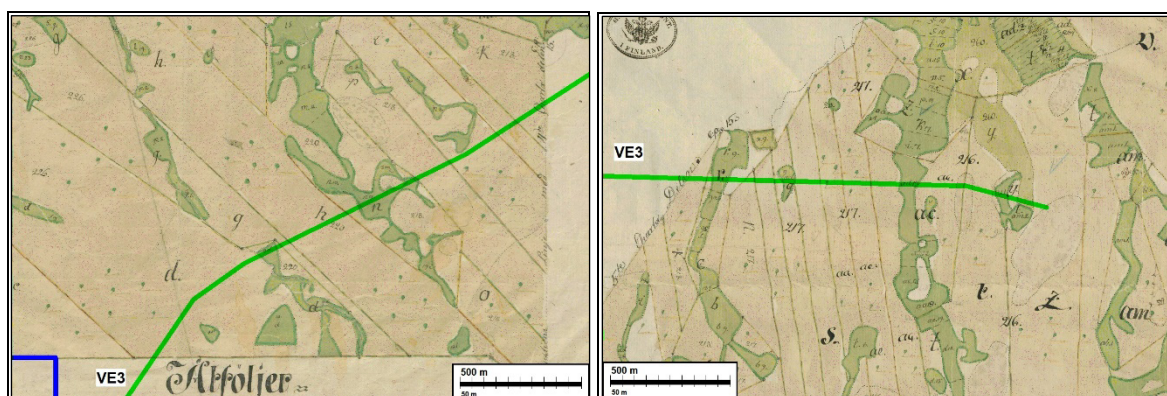

Halkivahankiveltä itään sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdot VE1 ja VE2 kulkevat Huittisten Mommolan jakokuntaan kuuluvien Pappilan, Huittisten kylän sekä Rajalan ja Mommolan kylien metsäpalstojen poikki. Isojakokartassa (Tillberg 1795) alueella ei ole asutusta eikä peltoja. Huittisten pitäjänkartassa linjan varrella ei myöskään ole asutusta, eikä yleensä oleellisia eroja verrattuna isojakokarttaan (Pitäjänkartta 1895). Pitäjänkartta ei kuitenkaan näytä olevan ajan tasalla, sillä Senaatin kartastossa muutamaa vuotta myöhemmin (Senaatin kartasto 1902) on torppia ja niiden ympärillä pieniä pelloja useissa paikoissa linjausvaihtoehdon VE2 pään lähellä ja Huittisten Metsämaalla vaihtoehdon VE1 kaakkoispään ympäristössä. Tämä torppa-asutus näyttää siis syntyneen 1800-luvulla.

Vasemmalla: Sähkönsiirtolinjan itään suuntautuva linjausvaihtoehto VE1 (vihreä viiva) Huittisten Mommolan jakokunnan vuoden 1795 isojakokartalle (Tillberg 1795). Pohjoinen on kartassa oikealla ylhäällä. Linjaus VE1 kulkee lironsuon lounaispuolella. Alhaalla se haarautuu kahtia ja jatkuu seuraavalla kartalla.

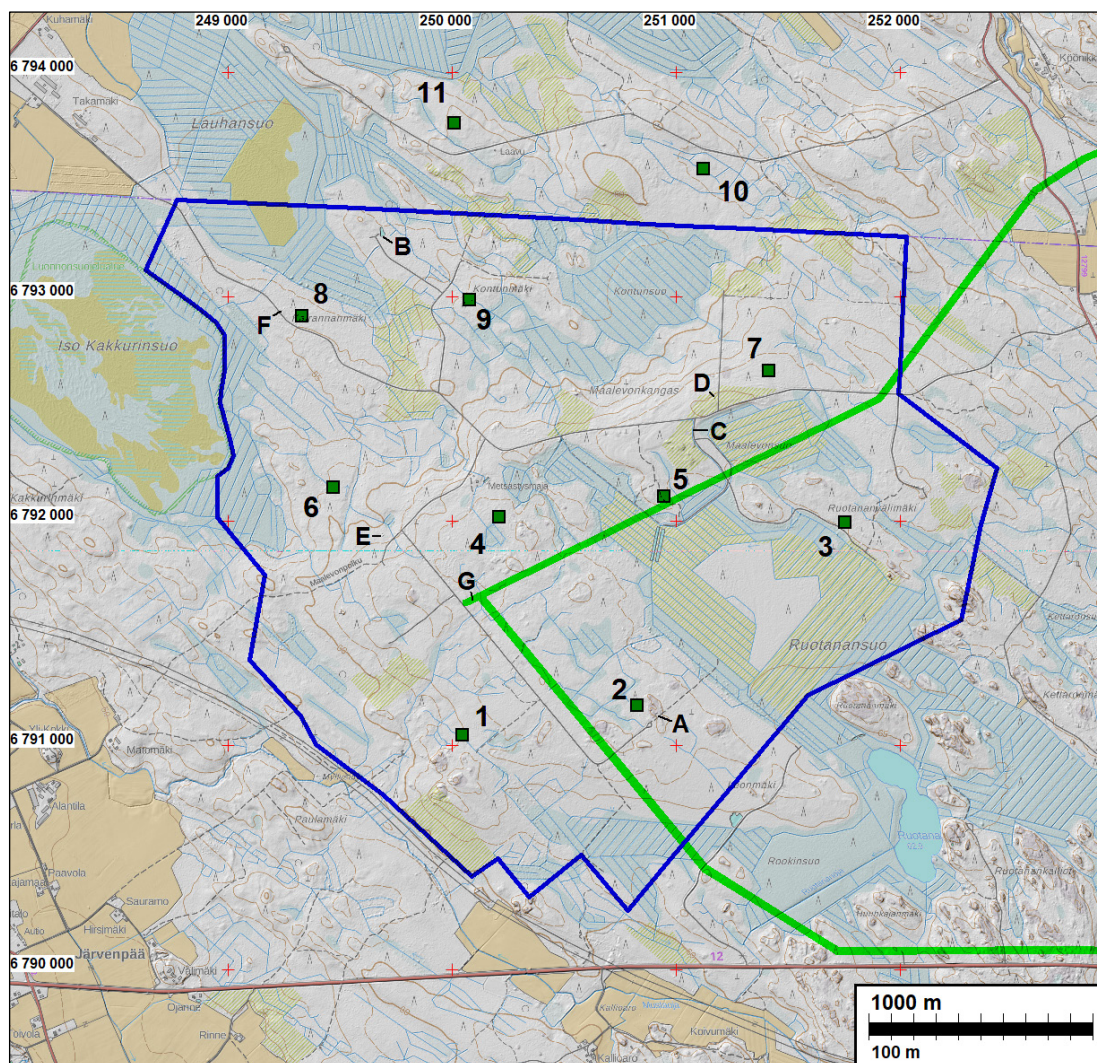
Oikealla: Sähkönsiirtolinjan itään suuntautuvan linjausvaihtoehdon VE1 (vihreä viiva) kaakkoispää Huittisten Metsämaalla Mommolan jakokunnan vuoden 1795 isojakokartalle (Tillberg 1795). Pohjoinen on kartassa oikealla ylhäällä. Kartan itälaidassa runsaan puolen kilometrin päässä koillisessa näkyvät lähimmät Mommolan kylään kuuluvat pellot Raijalanojan varrella.

Vasemmalla: Sähkönsiirtolinjan koilliseen suuntautuva linjausvaihtoehto VE3 (vihreä viiva) Kokemäen Ylistaron jakokunnan vuoden 1783 isojakokartalle (Forselius 1783). Vasemmalla alhaalla näkyy Köyliön puolella hankealueen koilliskulma sinisellä rajattuna. Linjaus kulkee metsämaastossa ja ylittää joitakin notkoissa olevia pieniä niittyjä. Linjaus jatkuu seuraavalla kartalla oikealla. **Oikealla:** Sähkönsiirtolinjan koilliseen suuntautuvan linjausvaihtoehdon VE3 (vihreä viiva) koillispää Kokemäen Ylistaron jakokunnan vuoden 1783 isojakokartalle (Forselius 1783). Pohjoinen on kartassa oikealla ylhäällä. Maasto on samanlaista kuin edellisellä kartalla.

Maastotyö

Ennen maastotöitä tarkasteltiin alueen vanhoja karttoja ja Maanmittauslaitoksen laserkeilausaineistosta tehtyä maastomallia eli rinnevarjostetta. Näistä tarkastettiin, sijoittuuko inventoitaville alueille niissä näkyviä arkeologisesti mahdollisesti mielenkiintoisia ilmiöitä tai kohteita. Karttoista tarkastettiin edellä mainitut isojakokartat ja pitäjänkartat (1847, 1895). Uudemmissa kartoista tarkastettiin inventoitaville alueille ulottuvat Senaatin kartaston lehdet (1902, 1907) ja peruskarttalehdet (1134 11, 1134 12 ja 2112 02). Inventoitavilta alueilta vanhoista kartoista ei löytynyt arkeologisesti mielenkiintoisia kohteita aiemmin tunnetun rajamerkin [Halkivahankivi](#) lisäksi. Rinnevarjosteessa on muutamia maastokohteita, joita käsitellään jäljempänä.

Hankealue Säkylän Ruotanansuolla on rajattu tummansinisellä viivalla. Suunnitellut tuulivoimaloiden paikat, joista kaksi on Säkylän hankealueen ulkopuolella Kokemäen alueella, on merkitty vihreillä neliöillä (numerointi vain tätä raporttia varten). Sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdot itään Huittisten suuntaan ja koilliseen Kokemäen suuntaan on piirretty vihreällä viivalla. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste. Kirjaimilla on merkitty maastokohteita, joita käsitellään tekstissä.

Hankealueella on laajoja kankaita, joilla maaperä on vähäkivistä hiekkamoreenia ja maasto periaatteessa sopivaa kivilautiselle rantasidonnaiselle pyyntikulttuurin asutukselle. Maasto on kuitenkin kaikkialla hyvin loivapiirteistä, ja korkeuserot paikallisesti pieniä, joten rantavaihe on ollut kaikkialla lyhyt, ja aikaa asuinpaikaksi todettavan löytökesittymän muodostumiseen niukasti. Erityisesti Maalevonkankaalla on laajalla alueella rinnevarjosteessa näkyviä rantamuodostumia, mutta maastossa näitä rantavalleja on vaikea edes havaita niiden mataluuden vuoksi. Vaikka

asuinpaikaksi sopivaa maastoa on laajoilla alueilla, maaston laajapiirteisyyden vuoksi on vaikea valita erityisen hyvin asuinpaikaksi sopivia mastonkohtia. Rantasidonnaisia pyyntikulttuurin asuinpaikkoja etsittiin paikoilta, joilla havaintomahdollisuudet olivat hyvät, kuten hiekkakuoppien reunoilta (kartalla A, B) sekä teiden varsilta (C). Maastossa ei tavattu äskettäin muokattuja hakkuualueita asuinpaikkojen kannalta sopivassa maastossa. Mitään esihistorialliseen asutukseen viittaavaa ei löytynyt. Maastossa tarkastettiin muutamia rinnevarjosteissa näkyviä kuoppia, jotka kokonsa ja muotonsa perusteella voisivat olla tervahautoja tai muita muinaisjäännöksiä. Useimmat olivat pieniä hiekkakuoppia tai hiekanoton koekuoppia (A, D). Yksi oli kuitenkin suurten kivien välissä oleva luontainen kuoppa (E). Rinnevarjosteissa havaittiin myös yksi hiilimiilua muistuttava kohta (F). Maastossa se osoittautui hakkuuaukean muokkauksessa syntyneeksi satunnaiseksi muodostumaksi, jossa ole kiviä ja äestyksessä syntyneitä maavalleja.

Vasemmalla: Rinnevarjosteissa näkyvä kuoppa (N 6792547 E 251176, kartalla D), joka osoittautui moderniksi kaivannoksi. Kyseessä on ehkä hiekanoton koekuoppa. Maaperä paikalla on varsin kivistä. Kuvattu etelälounaaseen. **Oikealla:** Hankealueelle tyypillistä maalajia, soran ja pienten kivien sekaista hiekkamoreenia Maalevonkankaalla, Ruotanansuon turvetuotantoalueelle menevän tien varrella (N 6792407 E 251079, kartalla C). Maasto ja maaperä on rantasidonnaiselle kivikautiselle asutukselle sopivaa, mutta mitään muinaisjäännöksiin viittaavaa ei löytynyt. Taustalla näkyy alueen korkeimmilla maastonkohdilla esiintyviä laakeita avokalliopaljastumia. Kuvattu etelälounaaseen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Hankealueella harvinaista hyvin lajittunutta hiekkamaata, oikeastaan karkeutensa perusteella soraa, yhdellä alueen korkeimmista maastonkohdista (N 6791136 E 250920, kartalla A). Kyseessä on ilmeisesti rantavalli, joka on syntynyt laakeiden kallioiden sivulle merenrantavaiheen aikana. Voimalapaikka 2 on vallin ja kallioiden takana sadan metrin päässä kuvaussuunnassa. Kuvattu länsiluoteeseen. **Oikealla:** Moreeni ei ole kovin hyvin vettäläpäisevää kaikkialla hankealueella korkeammillakaan maastonkohdilla. Kuvassa lievästi soistunutta kangasta paikalla, josta sähkönsiirtolinja alkaa (N 6791650 E 250090, kartalla G). Kuvattu itään. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Lähes kivetöntä hiekkakangasta tuulivoimalapaikalla 11. Kuvattu länteen. **Oikealla:** Hiekkamoreenikangasta tuulivoimalapaikalla 8. Maasto kankaalla on äestetty hakkuun jälkeen, mutta äestysjäljet ovat jo kokonaan sammaleen peitossa. Taustalla näkyy Tuomaalan metsätie. Kuvattu etelään. Kuvat: Antti Bilund.

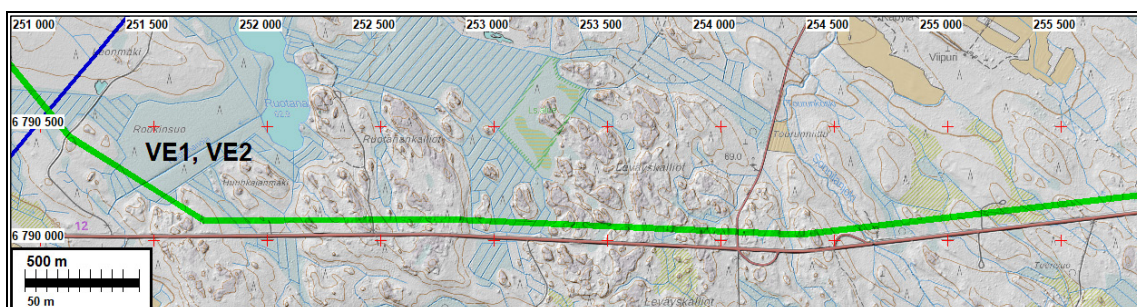
Vasemmalla: Loivasti lounaaseen laskevaa kangasmaastoa tuulivoimalapaikalla 4. Kuvattu eteläkaakkoon. **Oikealla:** Hiekkamoreenikangasta tuulivoimalapaikalla 3. Kuvattu eteläkaakkoon. Taustalla näkyy turvekasoja Ruotanansuon turvetuotantoalueen laidalla. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Kangasmaastoa tuulivoimalapaikalla 9. Vasemmalla on kosteampi notkelma, jossa kasvaa kuusia. Kuvattu itään. **Oikealla:** Melko kivistä, aiemmin voimakkaasti muokattua hakkuu-aluetta, jolla nyt kasvaa nuorta mäntymetsää tuulivoimalapaikalla 1. Kuvattu kaakkoon. Kuvat: Antti Bilund.

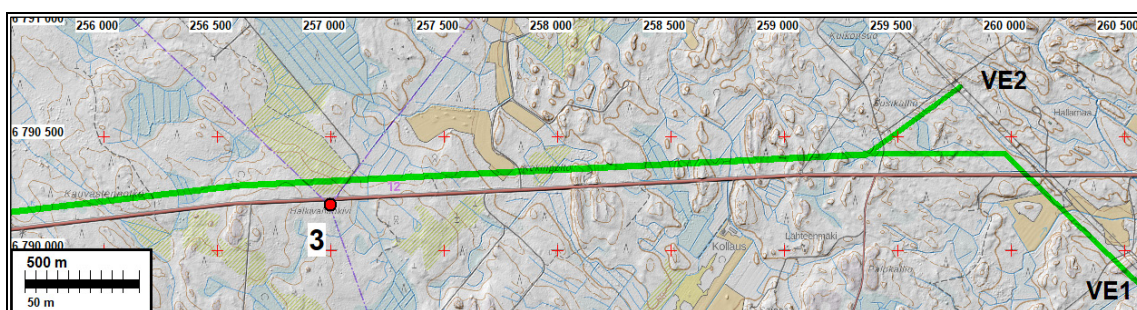
Suunniteltuja tuulivoimalanpaikkoja tarkastettaessa ei havaittu mitään muinaisjäänöksiin viittaavaa. Kaikki tuulivoimalapaikat sijaitsevat varsin tasaisessa maastossa. Vain maapohjan sois-

tuneisuuden aste, kivisyys ja mäntyvaltaisen metsän ikä vaihtelevat. Maastossa tarkastettiin myös Kokemäen puolella olevat voimalapaikat 10 ja 11, jotka ovat hankealueen rajauksen ulkopuolella.

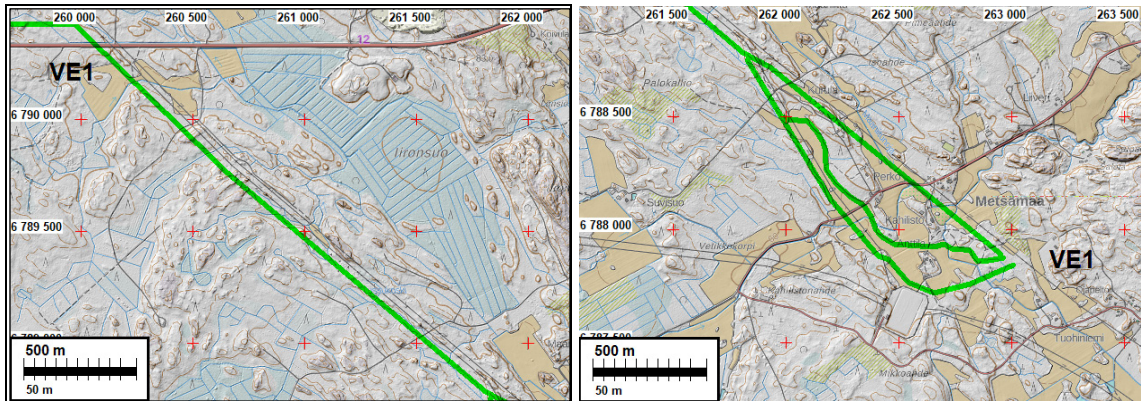
Sähkönsiirtolinjan itään suuntautuvat linjausvaihtoehdot (VE1 ja VE2, vihreä viiva) piirrettyä peruskartalle, johon on lisätty rinnevarjoste. **Ylhäällä:** Linjan alkusa hankealueelta (rajattu sinisellä viivalla) itään.

Alhaalla: Linjaosuus edelliseltä kartalta itään linjausvaihtoehdon VE2 päähän asti. Osuudella on linjan lähellä aiemmin tunnettu kiinteä muinaisjäännös inventointikohde [3 Halkivahankivi](#).

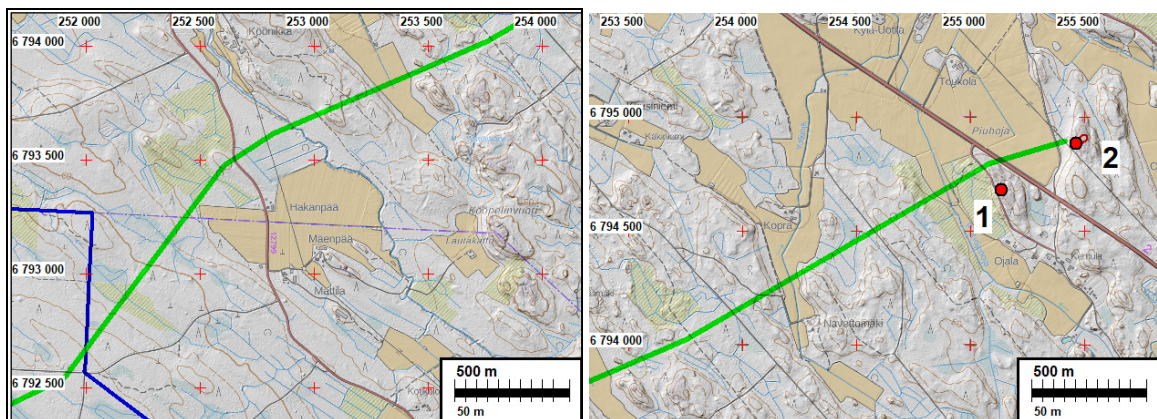

Suunnitelluilla sähkönsiirtolinjoilla maasto ei ole muinaisjäännösten löytymisen kannalta erityisen lupaavaa, vaikka se onkin samoilla korkeustasoilla kuin hankealueella. Maaperä on yleensä paljon kivisempää moreenia, tai varsinkin koillisessa mäkien välissä tasaista savikkoa. Maastoa voi monin paikoin luonnehtia "monotonisen pienipiirteiseksi", mikään yksittäinen maastonkohta tai alue ei näytä muinaisjäännösten esiintymisen kannalta toista suotuisammalta. Sähkönsiirtolinjoilta ei löytynyt uusia arkeologisia kohteita.

Sähkönsiirtolinjojen läheisyydessä on kolme aiemmin tunnettua kiinteää muinaisjäännöstä, jotka ovat suojelukohteita. Nämä kohteet tarkastettiin. Kokemäellä linjausvaihtoehdon VE3 koillispuolella lähellä sijaisevien rökkiökohteiden [1 Piuhojankallio](#) (mj-tunnus 271010064) ja [2 Kulmalankallio](#) (mj-tunnus 271010066) sijaintitiedot osoittautuivat hyvin epätarkoiksi. Ne ovat alun perin vuodelta 1984, eikä niitä ole tarkennettu vuoden 1998 inventoinnissa, vaikka kohteet on silloin selvästi käyty maastossa tarkastamassa. Kulmalankalliossa vuoden 1998 inventoinnin tiedot silloin havaituista rökkiöistä poikkeavat muutenkin selvästi vuoden 1984 tiedoista. Kohteiden sijaintitiedot ja muinaisjäännösrajaukset on korjattu nyt inventoinnissa maastosta löytyneiden muinaisjäännösten perusteella. Linjausvaihtoehtojen VE1 ja VE2 lähellä sijaitsevan keskiaikaisen rajakiven [3 Halkivahankivi](#) (mj-tunnus 1000013345) muinaisjäännösrekisterissä olevan kuvauksen todettiin olevan pääosin paikkansapitävä. Kiveen on viime vuosina maalattu laajoja graffiteja, joista ei ole mainintaa muinaisjäännösrekisterissä. Kohteelle on määritetty suojelurajaus, jota sillä ei ole aiemmin ollut muinaisjäännösrekisterin kartassa.

Sähkönsiirtolinjan itään suuntautuvan linjausvaihtoehdon VE1 loppupää (vihreä viiva) valtatieltä Huittisten Metsämaalle piirrettynä peruskartalle, johon on lisätty rinnevarjoste. **Vasemmalla:** Linjaosuus Ironsuon lounaispuolella. **Oikealla:** Linjaosuus edelliseltä kartalta kaakkoon. Metsämaalla linjaukseen sisältyy runsaan kilometrin matkalla kolme vaihtoehtoa, jotka kulkevat peltoalueen eri reunoilla.

Sähkönsiirtolinjan koilliseen suuntautuva linjausvaihtoehto (VE3, vihreä viiva) piirrettynä peruskartalle, johon on lisätty rinnevarjoste. **Vasemmalla:** Linjan alkuosa hankealueelta (rajattu sinisellä viivalla) koilliseen. **Oikealla:** Linjaosuus edelliseltä kartalta koilliseen suunnitellun linjan päähän asti. Linjan koillispään lähellä on kaksi aiemmin tunnettua kiinteää muinaisjäännöstä inventointikohteet [1 Piihojankallio](#) ja [2 Kulmalankallio](#).

Tulos

Hankealueella Säkylässä ei ole aiemmin tunnettuja arkeologisia kohteita, eikä niitä löytynyt inventoinnissaan. Sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehtojen läheisyydessä on kolme aiemmin tunnettua kiinteää muinaisjäännöstä. Kohteiden [1 Piihojankallio](#) ja [2 Kulmalankallio](#), sijaintitietoihin ja rajauksiin on maastotarkastuksen perusteella tehty huomattavia korjauksia. Kohteelle [3 Halkivahankivi](#) on määritetty siltä puuttunut suojelurajaus, joka on kohteen luonteen vuoksi hyvin pienialainen. Kohteet ulottuvat lähimmillään muutamien kymmenien metrien päähän sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdoista VE1 ja VE2 (Halkivahankivi) sekä VE3 (Piihojankallio ja Kulmalankallio). Sähkönsiirtolinjojen läheisyydestä ei löytynyt uusia arkeologisia kohteita.

9.2.2024

Antti Bilund
Mikroliitti Oy

Lähteet

- Bilund, A. & Sepänmaa, T. & Jussila, T. 2011. *Rauma–Forssa voimajohtolinjan muinaisjäännösinventointi*. Mikroliitti Oy.
- Forselius, J. 1783. *Chartan öfver Ylistaro Fjerdung af Cumo Socken Nedre Satagunda Härad och Åbo Län*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A41:62/1-20. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2520953600.
- Itkonen, K. 1960. *Huittisten kiinteät muinaisjäännökset*. Museovirasto.
- Laukkanen, E. 1984. *Kokemäki, Ylistaro ja Vallila. Röykkiöiden tarkastus 1984*. Turun yliopisto.
- Laukkanen, E. 1996. *Köyliön esihistorialliset ja keskiaikaiset muinaisjäännökset*. Satakunnan Museo.
- Lehtinen, S. 1997. *Huittisten kaupungin muinaisjäännökset*. Satakunnan Museo.
- Pitäjänpöytä 1847. *Lehden 1134 11 Köyliö, 1134 12+2112 03 Kokemäki, Harjavalta*. Kansallisarkisto. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2383495609, https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2383498126.
- Pitäjänpöytä 1895. *Lehti 2112 02+01 Huittinen*. Kansallisarkisto. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2384494351.
- Ringbom, A. 1797. *Charta öfwer Kiuloholms Gods belägit uti Åbo Och Björneborgs Län Nedre Satagunda Härad Och Kiulo Sockn*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A48:6/3-51. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2521213664.
- Salo, U. 1953. *Köyliön pitäjän kiinteät muinaisjäännökset*.
- Senaatin kartasto 1902. *Lehden XVI 16 [Köyliö], XVI 17 [Köyliö], Lehti XVI 18 [Huittinen]*. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2388531960, https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2388549922, https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2388568288.
- Senaatin kartasto 1907. *Lehti XVII-XVIII 16-17 [Kokemäki]*. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto, Kansallisarkisto. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2388940752.
- Strandberg, N. 1998. *Kokemäki perusinventointi 1998*. Satakunnan Museo.
- Tillberg, J. 1795. *Charta öfver Mommola Samfällighets Ägor uti Åbo och Björneborgs Län Öfre Satakunda Nedredels Härad och Hvittis Socken*. Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto. A16:22/1-20. Verkossa: https://astia.narc.fi/uusiastia/kortti_aineisto.html?id=2514888776.
- Vasko, T. 2005. *Köyliön Korpilevonmäen tuulivoimapuiston arkeologinen inventointi 2015*. Ahlman Group Oy.
- Vasko, T. 2022. *Huittisten Sun 2 aurinkovoimapuiston arkeologinen inventointi 2022*. Ahlman Group Oy.
- Vasko, T. 2023. *Huittisten Sun 2 aurinkovoimapuiston osan 2 arkeologinen inventointi 2023*. Ahlman Group Oy.

Muinaisjäännökset

1 Kokemäki Piuhojankallio

Mj-tunnus: 271010064

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: rautakautinen

Laji: röykkiö, 2 kpl

Koordin: N 6794677 E 255139 Z 52 keskikoordinaatit

Tutkijat: Turun yliopisto/Laukkanen, E. inventointi 1984
Strandberg inventointi 1998
Bilund inventointi 2023

Vaikutus hankkeeseen: Syksyllä 2023 muinaisjäännösrekisterin kartassa olleen suojelurajauksen mukaisesti kohde sijaitsi noin 50 m päässä sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdosta VE3. Inventoinnissa nyt korjatun kohteen sijainnin ja rajausehdotuksen perusteella kohteen etäisyys linjausvaihtoehdosta VE3 on noin sata metriä.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Röykkiöt sijaitsevat valtatie 2:n eteläpuolella avokalliolla, luoteis-kaakkoissuuntaisen kallioharjanteen luoteisrinteellä.

Röykkiöt ovat pyöreitä, liuskemaisista kivistä kasattuja latomuksia. Ne ovat metrin etäisyydellä toisistaan. Niiden koot ovat 4,6 x 3,3 m ja 3,6 x 2 m. Röykkiöitä on haotettu.

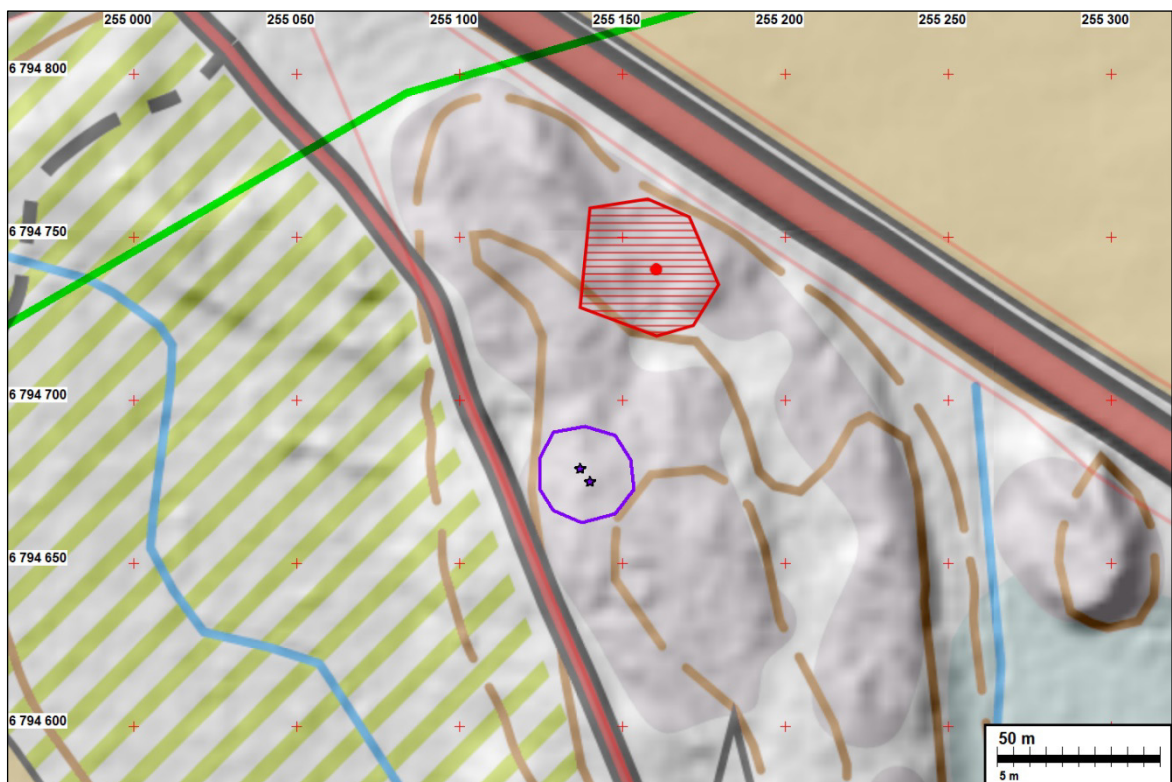
Bilund 2023: Vuonna 1984 röykkiöt on tarkastettu röykkiöistä ilmoittaneen paikkakuntalaisen opastuksella. Röykkiöiden sijainneiksi on silloin määritetty N 6794727 E 255155 (sijainti ilmoitettu peruskoordinaatteina $x = 6789\ 90$, $y = 577\ 60$) ja N 6794737 E 255156 (ilmoitettu peruskoordinaatteina $x = 6789\ 91$, $y = 577\ 60$). (Laukkanen 1984) Röykkiöiden välinen etäisyys on siis 10 m, ja ensin mainitun röykkiön sijainti on jälkimmäisestä etelään. Tarkastuskertomuksessa ei ole sijaintitietojen ja valokuvien lisäksi röykkiöistä muita tietoja. Kertomuksen mukaan muut tiedot on tallennettu Turun yliopiston arkeologian oppiaineen hautaraunioiden rekisteröintilomakkeille.

Vuoden 1998 inventoinnissa kohteen koordinaatit ovat samat kuin eteläisemmän röykkiön koordinaatit vuoden 1984 tarkastuksessa. Kuvauksen mukaan luoteinen röykkiö on halkaisijaltaan 4 m ja korkeus on 20 cm, kaakkoinen röykkiö on halkaisijaltaan 3,4 m ja korkeudeltaan 20 cm. Röykkiöt sijaitsevat peräkkäin luodekaakko suunnassa vain noin metrin etäisyydellä toisistaan. Niiden päällä oli jäkälää, kanervaa ja katajia. (Strandberg 1998, muinaisjäännösluettelo s. 13, ja kohdekuvaus s. 100)

Muinaisjäännösrekisterissä oleva kohteen sijainti (N 6794740 E 255160) osuu muutaman metrin päähän vuoden 1984 tarkastuksessa ilmoitetusta pohjoisemman röykkiön sijainnista. Muinaisjäännösrekisterin karttaan merkitty muinaisjäännösrajaus sisältää vuonna molempien röykkiöiden vuonna 1984 ilmoitetut sijainnit ja niiden lähiympäristön. Muinaisjäännösrekisteissä olevat röykkiöiden mitat eivät ole Laukkasen vuoden 1984 tarkastuskertomuksesta eivätkö vuoden 1998 inventointi-

raportista, joten ne ovat todennäköisesti peräisin Laukkasen tarkastuskertomuksessa mainituista Turun yliopiston arkeologian oppiaineen hautaraunioiden rekisteröintilomakkeista tai jostakin niiden perusteella tehdystä julkaisusta.

Syksyllä 2023 muinaisjäännösrekisterissä ilmoitetusta koordinaattipisteestä ja muinaisjäännösrekisterin karttaan merkityn suojelurajauksen sisältä ei löytynyt rökkiöitä. Myöskään maasto ei vastaa sijainnin sanallista kuvausta vuoden 1998 inventointikertomuksessa. Kalliomaastoa valtatie lounaispuolella tarkastettiin ilmoitetusta koordinaattipisteestä laajalti luoteeseen, kaakkoon ja lounaaseen. Vuoden 1998 inventointikertomuksen kuvausta vastaavat rökkiöt löytyivät ilmoitetusta paikasta yli 50 m etelälounaaseen. Kohteen keskipisteen sijainniksi kahden vierekkäisen rökkiön välissä saatiin GPS-mittauksella N 6794677 E 255139, mikä sopii rinnevarjosteessa näkyviin kalliopinnan maastonmuotoihin. Pisteen etäisyys lounaassa olevaan Ojalantiehen on askelmittauksen perusteella oikea. Ojalantie on rakennettu nykyiselle paikalleen valtatie liittymäjärjestelyjen vuoksi vuoden 1998 inventoinnin jälkeen, joten sitä ei mainita aiemmissa tiedoissa. Tässä ilmoitetun sijainnin tarkkuus on arviolta viisi metriä. Muita rökkiöitä ei löytynyt. Kohteen koordinaatit ja raja-
rajaus on korjattu uuden paikannuksen mukaisiksi.

Piihojankallion muinaisjäännökset aiempien tietojen mukaan ja inventointihavainnot syksyllä 2023. Kohteen 271010064 Piihojankallio sijainti syksyllä 2023 muinaisjäännösrekisterin mukaan on merkitty punaisella pallolla ja raja-
rajaus muinaisjäännösrekisterin kartan mukaan punaisella viivarasterilla. Sijainti on sama, joka kahdella vierekkäin, korkeintaan noin kymmenen metrin päässä toisistaan olevalle rökkiölle on ilmoitettu tarkastuksessa 1984 (Laukkanen 1984) ja inventoinnissa 1998 (Strandberg 1998). Maastossa syksyllä 2023 havaitut kaksi rökkiötä on merkitty violeteilla tähdillä ja ehdotettu muinaisjäännösrajaus violetilla viivalla. Suunniteltu sähkönsiirtolinja on merkitty vihreällä viivalla. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Maastossa syksyllä 2023 havaitut röykkiöt vastaavat mitoiltaan ja keskinäiseltä sijainniltaan muinaisjäännösrekisterissä ja vuoden 1998 inventointikertomuksessa olevia tietoja. Röykkiöiden välissä on selvästi havaittavissa kuvauksissa mainittu noin metrin levyinen kivetön kaistale jäkäläpeitteistä silokalliopintaa. Röykkiöiden ympäristö oli syksyllä 2023 tuoretta hakkuualueita, jossa oli runsaasti metsäkooneen ajouria. Yksi ajoura sivuaa kaakkaisen röykkiön itäreunaa. Röykkiön kiveys ei näytä tässä yhteydessä vaurioituneen, vaikka turpeita ja niiden mukana irronnut kanto onkin jonkin verran siirtynyt. Luoteinen röykkiö on lähes kokonaan jäkälän ja sammalturpeen peittämä. Se näyttää ehjältä. Ympäristössä silokalliolla on jonkin verran irtokiviä, jotka on ehkä joskus purettu röykkiöistä.

Vasemmalla: Piuhojankallion kaakkoinen röykkiö on kuvan keskellä olevan irrallisen kannon alla ja vasemmalla puolella. Etualalla metsätraktorin ajoura, joka sivuaa röykkiötä. Luoteinen röykkiö on kannon oikealla puolella olevan risukan takana kuvan oikeassa reunassa. Röykkiöiden välissä oleva kapea kivetön välikko on juuri risukan alla. Taustalla näkyy Ojalantie runsaan 20 m päässä röykkiöistä. Kuvattu länsilounaaseen. **Oikealla:** Kaakkoinen röykkiö on kuvassa etualalla ja toinen röykkiö kuvan keskellä olevan risukan takana, vinossa olevan näreen vasemmalla puolella. Vasemmalla näkyy Ojalantie, joka liittyy taustalla, metsikön takana, peltoaukean ylittävään valtatiehen. Kuvattu luoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

Vasemmalla: Piuhojankallion luoteinen röykkiö on kuvassa etualalla. Kaakkoinen röykkiö on taustalla risukan ja oikealla olevan vaalean jäkälä peittämän kalliopinnan takana. Kuvattu eteläkaakkoon. **Oikealla:** Kohteen vuoden 1984 tarkastuksessa määritetty sijainti, joka oli muinaisjäännösrekisterissä vielä syksyllä 2023, on kuvan keskellä, korkeita mäntyjä kasvavan kumpareen lounaisrinteen alaosassa. Paikalla ei ole röykkiöitä eikä vaalean jäkälän peittämiä kallioita, joita näkyy röykkiöistä aiemmin otetuissa valokuvasa (Laukkanen 1984, s. 10, Strandberg 1998, s. 156). Taustalla näkyy valtatie kumpareen takana. Kuvattu kallioharjanteen laelta vanhan ja uuden sijainnin puolivälistä pohjoiseen. Kuvat: Antti Bilund.

2 Kokemäki Kulmalankallio

Mj-tunnus: 271010066

Status: kiinteä muinaisjäännös (sm)

Ajoitus: rautakautinen

Laji: rökkiö, 2 kpl

Koordin: N 6794882 E 255467 Z 57 rökkiön 2 koordinaatit

Tutkijat: Turun yliopisto/Laukkanen, E. inventointi 1984

Strandberg inventointi 1998

Bilund inventointi 2023

Vaikutus hankkeeseen: Syksyllä 2023 muinaisjäännösrekisterin kartassa olleen suojelurajauksen mukaisesti kohde sijaitsi noin 70 m päässä sähkönsiirtolinjan linjausvaihtoehdon VE3 päästä. Inventoinnissa nyt korjatun kohteen sijainnin ja rajausehdotuksen perusteella kohteen etäisyys linjausvaihtoehdon VE3 päästä on noin 40 m.

Huomiot: **Muinaisjäännösrekisteri:** Rökkiöt sijaitsevat Kraviojan eteläpuolella avokalliolla. Rökkiöt ovat huonosti ympäristöstään erottuvia, matalia ja reunakivet on vieritetty ympäristöön. Rökkiöiden koot ovat vuoden 1984 tarkastuksen mukaan 3,3 x 1,7 m ja 5,5 x 5 m.

Vuoden 1998 inventoinnissa todettiin seuraavaa: Ensin mainittu rökkiö on epämääräismuotoinen, pienistä liuskeisista kivistä kasattu, noin 2 m halkaisijaltaan oleva kiveys. Mahdollisesti rökkiön keskellä on ollut pieni arkkumainen, 0,5 x 0,5 m:n kokoinen rakennelma. Toisesta rökkiöstä on parhaiten säilynyt keskusta. Sen koko on 1,2 x 1,3 m.

Rökkiöiden eteläpuolella, metsässä on kaksi muuta muodoltaan pyöreää, korkeahkoa rökkiötä. Toisen koko on 6 x 5 x 0,6 m ja toisen halkaisija on 5 m ja korkeus 0,7 m. Rökkiöt ovat sammaleen peittämiä.

Bilund 2023: Vuonna 1984 rökkiöt on tarkastettu rökkiöistä ilmoittaneen paikkakuntalaisen opastuksella. Rökkiöiden sijainneiksi on määritetty N 6794936 E 255496 (sijainti ilmoitettu peruskoordinaatteina x = 6790 14, y = 577 92) ja N 6794920 E 255454 (ilmoitettu peruskoordinaatteina x = 6790 12, y = 577 88). (Laukkanen 1984) Rökkiöiden välinen etäisyys on siis yli 40 m, ja ensin mainitun rökkiön sijainti on jälkimmäisestä itäkoilliseen. Tarkastuskertomuksessa ei ole sijaintitietojen ja valokuvien lisäksi rökkiöistä muita tietoja. Kertomuksen mukaan muut tiedot on tallennettu Turun yliopiston arkeologian oppiaineen hautaraunioiden rekisteröintilomakkeille.

Vuoden 1998 inventoinnissa Kulmalankalliolla on tarkastettu kaksi rökkiötä, joiden koordinaatit on ilmoitettu inventointiraportissa samoiksi kuin vuonna 1984. Koillisesta rökkiöstä käytetään nimitystä rökkiö 1 ja lounaisesta nimitystä rökkiö 2. "Em. rökkiöitten eteläpuolella kalliopaljastuman alapuolella voimalinjan koillispuolella metsässä" on lisäksi havaittu muinaisjäännösrekisterin kuvaustekstin viimeisessä kappaleessa mainitut kaksi rökkiötä. Niiden sijainniksi on ilmoitettu peruskoordinaatteina "x = 6790 06, y = 1577 07, z = n. 40". (Strandberg 1998, muinaisjäännösluettelo s. 13, ja kohdekuvaus s. 103–104) Koordinaattipiste osuu lähes kilometrin kohteesta länteen, joten koordinaateissa on virhe. Mahdollisesti y-

koordinaatin on ollut tarkoitus olla 1577 87. Silloin tarkoitettu sijainti olisi ollut N 6794861 E 255439. Tämän pisteen sijainti vastaa varsin hyvin edellä olevaa sanalista kuvausta, sillä se osuu kallioiden alle voimalinjalle. Pisteen kohdalla voimalinjan alla ei ole metsää, mutta kymmenisen metriä siitä koilliseen, voimalinjan ja kallioiden juuren välissä on metsäkaistale. Röykkiöiden vuonna 1998 havaitut mitat ovat poikenneet aiemmin määritetyistä, kuten muinaisjäännösrekisterin kuvaus-tekstiin on kirjattu. Röykkiöiden mittoja ”vuoden 1984 tarkastuksen mukaan” ei ole annettu Laukkasen vuoden 1984 tarkastuskertomuksessa, joten ne ovat todennäköisesti peräisin tarkastuskertomuksessa mainituista Turun yliopiston arkeologian oppiaineen hautaraunioiden rekisteröintilomakkeista tai jostakin niiden perusteella tehdystä julkaisusta.

Muinaisjäännösrekisterin kohdekuvauksen tiedot on yhdistelty vuoden 1984 tarkastuskertomuksen (Laukkanen 1984) ja vuoden 1998 inventointikertomuksen (Strandberg 1998) tiedoista. Kohteen sijainti muinaisjäännösrekisterissä (N 6794950 E 255501) ei ole peräisin kummastakaan lähteestä, vaikka sen koordinaattiselitteenä on ”toisen röykkiön koordinaatit”. Se on lähteissä ilmoitettujen röykkiöiden sijaintien pohjoispuolella. Muinaisjäännösrekisterin karttaan merkitty muinaisjäännösrajaus sisältää vuonna 1984 ilmoitetun koillisemmän röykkiön sijainnin ja sen lähiympäristön, mutta ei lounaisen röykkiön sijaintia.

Syksyllä 2023 maastossa muinaisjäännösrekisterissä ilmoitetusta koordinaattipisteestä ja muinaisjäännösrekisterin karttaan merkityn suojelurajauksen sisältä ei löytynyt röykkiöitä. Alue on kallioista metsämaastoa ja havaintomahdollisuudet hyvät, eikä maastossa näkynyt mitään mikä viittaisi siihen, että siellä olisi röykkiöitä koskaan ollutkaan. Röykkiöitä ei löytynyt myöskään suojelurajauksen ulkopuolelta vuonna 1984 ilmoitetun lounaisen röykkiön koordinaattipisteen kohdalta tai ympäristöstä.

Aiemmin dokumentoiduista kivirakenteista varmimmin paikallistettavissa ovat vuoden 1998 inventoinnissa kuvatut pienet kiveykset. Inventointiraportin valokuvissa 61 ja 62 (Strandberg 1998, s. 157) näkyvät kiveykset sijaitsevat useita kymmeniä metrejä etelään vuonna 1984 ilmoitetuista röykkiöiden koordinaattipisteistä. Myöskään kiveyksien keskinäinen sijainti ei vastaa vuonna 1984 ilmoitettujen koordinaattipisteiden keskinäistä sijaintia. Pohjoisempi kiveys eli Strandbergin röykkiö 1, jonka keskellä on ”pieni arkkumainen, 0,5 x 0,5 m:n kokoinen rakennelma” sijaitsee vain noin viisi metriä pohjoiseen eteläisemmästä kiveyksestä eli Strandbergin röykkiöstä 2, kun vuoden 1984 kuvauksen mukaan röykkiö 1 sijaitsee yli 40 m itäkoilliseen röykkiöstä 2. Strandbergin dokumentoimien röykkiöiden sijainti lähellä toisiinsa näkyy myös hänen ottamastaan valokuvasta (Strandberg 1998, s. 157, kuva 60). Strandbergin dokumentoimien röykkiöiden keskinäinen etäisyys poikkeaa niin paljon Laukkasen ilmoittamasta röykkiöiden etäisyydestä, että selvästi ainakin toinen Laukkasen röykkiöistä on jossain muualla.

Strandbergin dokumentoimat röykkiöt sijaitsevat Kulmalankallion lakialueen länsireunalla olevalla silokallioharjanteella (GPS-mittaus noin 5 m päässä toisistaan olevien kiveysten välistä N 6794882 E 255467). Harjanteen laki laskee hyvin loivasti pohjoiseen, pohjoisempaan jyrkemmin. Lännessä kallionpinta kaartuu jyrkäksi kalliorinteeksi, jonka alla noin 10 m alempana on kivistä moreenimaata. Idässä, Kulmalankallion lakialueella, maasto on kalliokumpareikkoja suunnilleen samalla tasolla kuin harjanteen laki.

Vasemmalla: Vuoden 1998 inventointiraportin kuva 62, jossa kuvatekstin mukaan näkyy pohjoisen röykkiön keskiosa pohjoisesta kuvattuna. (Strandberg 1998, s. 157) Tämä neliömäinen kiviasetelma on selvästi kohteen kuvaustekstissä mainittu "pieni arkkumainen, 0,5 x 0,5 m:n kokoinen rakennelma". **Oikealla:** Sama kiviasetelma kuvattuna syksyllä 2023. Kuvattu etelään. Kuva: Antti Bilund.

Vasemmalla: Vuoden 1998 inventointiraportin kuva 61, jossa kuvatekstin mukaan näkyy eteläinen röykkiö pohjoisesta kuvattuna. (Strandberg 1998, s. 157) **Oikealla:** Sama röykkiö kuvattuna syksyllä 2023. Kuvattu etelään. Kuva: Antti Bilund.

Vasemmalla: Strandbergin vuonna 1998 dokumentoimat pienet röykkiöt kallioharjanteella. Strandbergin röykkiö 1 on kuvan keskellä tumman korkean mättään oikealla puolella ja Strandbergin röykkiö 2 kuvan taustalla oikealla. Etualalla on muutamia irrallisia kiviä, jotka ovat ehkä peräisin röykkiöistä. Kuvattu itään. **Oikealla:** Strandbergin vuonna 1998 dokumentoimat pienet röykkiöt kallioharjanteella. Strandbergin röykkiö 2 on etualalla ja Strandbergin röykkiö 1 kuvan keskipisteen oikealla puolella, tummana näkyvän mättään edessä. Vasemmalla kallion laki taittuu jyrkäksi kalliorinteen. Kuvattu länsiluoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

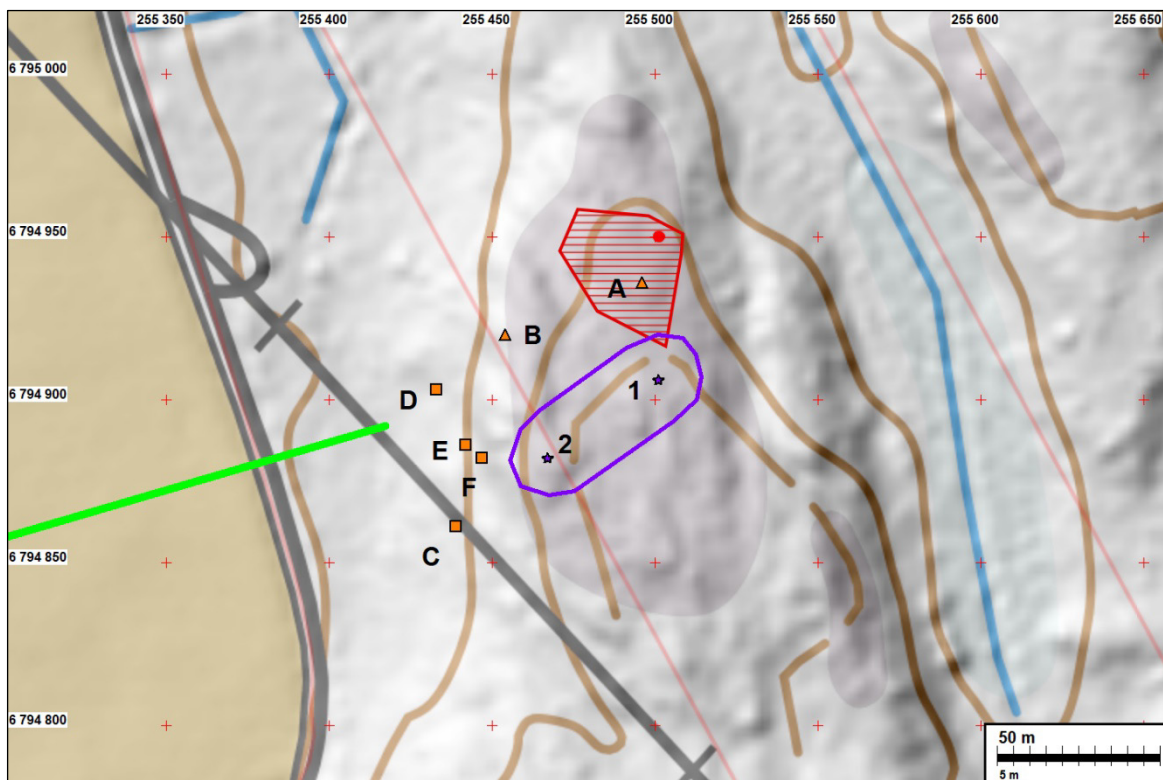
Syksyllä 2023 Kulmalankallion lakialueelta löytyi Strandbergin kuvaamien pienten kiveysten lisäksi vain yksi mahdollinen rökkiö. Se sijaitsee lakialueen keskiosasta pohjoiseen työntyvän avokallioharjanteen kärjessä, osittain harjanteen päällä, osittain siltä laskevalla viistolla pinnalla (sijainti GPS-mittauksen mukaan N 6794906 E 255501). Se vaikuttaa ihmisen kokoamalta rökkiöltä varsin tasakokoisen ja ainakin monin paikoin irtaimelta tuntuvan kiveyksensä vuoksi. Arviointia vaikuttaa se, että kiveys on hyvin matala ja kokonaan sammalturpeen peittämä. Kiveystä ei turpeen alta näy kuin niillä kohdilla, joissa kiveyksen yli äskettäin ajanut metsäkone on rikkonut pintakerrosta. Turvepeitteen ja toisaalta metsäkoneen jälkien vuoksi kiveyksen mittoja on vaikea arvioida tarkasti, mutta se on laajuudeltaan vähintään vuonna 1984 rökkiölle 1 ilmoitettujen mittojen ($3,3 \times 1,7 \times 0,2$ m", Strandberg 1998, s. 103) mukainen. Kiveys on myös mittojen mukaisesti pitkänomainen, lähinnä suunnassa pohjoisesta etelään. Rökkiöstä 1 on valokuva Laukkasen tarkastuskertomuksessa (Laukkanen 1984, s. 8). Pdf-muotoisessa tarkastuskertomuksessa kuva on laadultaan huono, eikä sen perusteella kohdetta voi varmasti tunnistaa. Kuvatekstin mukaan koillisesta otetussa kuvassa maaston muoto, erityisesti rinteiden nousu etualalta taustan suuntaan on kuitenkin samanlainen kuin tässä kohteessa samasta suunnasta katsottuna. Pidän todennäköisenä, että tämä on Laukkasen vuonna 1984 tarkastama rökkiö 1, vaikka sen nyt määritetty sijainti on noin 30 m etelään Laukkasen ilmoittamasta koordinaattipisteestä.

Vasemmalla: Syksyllä 2023 Kulmalankallioiden lakialueen pohjoispäässä havaittu mahdollinen rökkiö avokallioharjanteen kärjessä ja rinteellä. Se vastaa kooltaan varsin hyvin muinaisjäännösrekisterissä ilmoitettuja koillisen rökkiön (Laukkasen rökkiön 1) mittoja, mutta sijaitsee 30 m etelään Laukkasen sille 1984 ilmoittamasta koordinaattipisteestä. Kuvattu eteläkaakkoon. **Oikealla:** Sama mahdollinen rökkiö kuvattu na ylärinteen puolelta. Rökkiön yli on ajettu metsäkoneella, mikä on paljastanut kiveystä, mutta myös muokannut sitä niin, että rökkiön mittojen arviointi on vaikeaa. Kuvattu pohjoisluoteeseen. Kuvat: Antti Bilund.

Laukkasen ilmoittamien koordinaattien mukaan hänen 1984 tarkastamistaan rökkiöistä numero 2 oli runsaat 40 m länsilounaaseen rökkiöstä numero 1. Rökkiöiden välisen etäisyyden ja suunnan (kompassisuunnan) tarkka määrittäminen on tuohon aikaan ollut helpompaa kuin rökkiöiden tarkka paikantaminen peruskartalle pitkällä matkalla loivasti pohjoiseen laskevalla rinteellä. Syksyllä 2023 kohdassa N 6794906 E 255501 havaittu rökkiö voi hyvin olla sama Laukkasen rökkiö 1, vaikka se sijaitsee noin 30 m etelään Laukkasen ilmoittamasta koordinaattipisteestä. Jos näin on, pitäisi myös Laukkasen rökkiön 2 sijaita likimain saman verran etelään Laukkasen sille ilmoittamasta koordinaattipisteestä eli vain noin 10 m pohjoiseen Strandbergin rökkiöistä 1 ja 2. Ero on niin pieni, että on hyvin mahdollista, että Strandbergin rökkiöt 1 ja 2 tai toinen niistä ovat sama kohde kuin Laukkasen

röykkiö 2. Vuoden 1984 tarkastuskertomuksessa ei ole röykkiöstä 2 valokuvaa, jonka perusteella sitä voisi verrata Strandbergin kuvaamiin kiveyksiin. Tässä röykkiöt on nimetty samoin kuin Laukkasen tarkastuskertomuksessa eli röykkiön 1 sijainti on N 6794906 E 255501 ja röykkiön 2 (Strandbergin röykkiöt 1 ja/tai 2) sijainti N 6794882 E 255467.

Kulmalankallion muinaisjäännökset aiempien tietojen mukaan ja inventointihavainnot syksyllä 2023. Kohteen 271010066 Kulmalankallio sijainti syksyllä 2023 muinaisjäännösrekisterin mukaan on merkitty punaisella pallolla ja rajausta muinaisjäännösrekisterin kartan mukaan punaisella viivarasterilla. Maastossa syksyllä 2023 havaitut röykkiöt on merkitty violeteilla tähdillä ja ehdotettu muinaisjäännösrajaus violetilla viivalla.

1: Röykkiö 1 (todennäköisesti sama kuin Laukkasen röykkiö 1 tarkastuksessa 1984)

2: Röykkiö 2 (Strandbergin röykkiöt 1 ja 2 inventoinnissa 1998, sijaitsevat noin 5 m päässä toisistaan, mahdollisesti sama kuin Laukkasen röykkiö 2 tarkastuksessa 1984).

Laukkasen vuonna 1984 ilmoittamat röykkiöiden sijainnit on merkitty oransseilla kolmioilla.

A: Laukkasen röykkiö 1

B: Laukkasen röykkiö 2.

Strandbergin vuonna 1998 ilmoittamat uudet röykkiöt ja niihin liittyvät havainnot on merkitty oransseilla neliöillä.

C: Strandbergin mahdollisesti tarkoittama röykkiöiden (2 kpl) sijainti "kalliopaljastuman alapuolella" (koordinaatit korjattu vastaamaan sanallista sijainnin kuvausta), ei havaintoa röykkiöistä syksyllä 2023

D: 2023 havaittu kivikkoa metsässä, luontaista

E: 2023 havaittu kivikkoa rinteiden alla, röykkiömäinen kohta, luontainen

F: 2023 havaittu kivikkoa rinteiden alaosassa, kallion päällä, röykkiömäinen kohta, luontainen.

Suunniteltu sähkönsiirtolinja, jonka koillispuolella on nykyisellä voimajohtolinjalla, on merkitty vihreällä viivalla. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Strandbergin 1998 raportoimia röykkiöitä "kalliopaljastuman alapuolella voimalinjan koillispuolella metsässä" etsittiin kallioiden alta niiden juuren ja voimalinjan välissä olevasta pensaikosta ja pohjoisempaan voimalinja-aukean reunan ja kallioiden välissä olevasta kuusimetsästä. Etelämpänä kallioiden alla on luoteeseen laskevaa

kivistä moreenimaata. Aivan kallioiden juurella, osittain moreenilla, osittain kallion alareunan päällä on rantavaiheessa esiin huuhtoutunutta ja osittain varmaan myös ylempää kalliosta lohjenneista kivistä muodostunutta luontaista kivikkoa, jossa on joitakin korkeampia kivikasaumia. Pohjoisempaa kuusikossa on pinnaltaan vaihtelevasti kivistä ja epätasaista maastoa. Strandbergin kuvailemia rökkiöitä tai muitakaan ihmisen kokoamia kivirakenteita kallioiden alta ei löytynyt.

Kohteen koordinaateiksi on korjattu rökkiön 2 uusi sijainti. Kohteen rajausta on määritetty siten, että se sisältää rökkiöiden 1 ja 2 uudet sijainnit ja niiden välittömän lähiympäristön.

Vasemmalla: Kulmalankallio nähtynä rinteiden alta voimalinjalta. Strandbergin rökkiöt 1 ja 2 (mahdollisesti sama kuin Laukkasen rökkiö 2) ovat kallioharjanteen laella, kohdalla, jossa ylimpänä näkyy vaalean jäkälän peittämää kalliota. Kallioiden alla on luontaista kivikkoa. Kuvan keskeltä vasemmalle kivikossa on joitakin kumparemaisista kivikasaumia, mutta ne eivät näytä ihmisen kokoamilta rökkiöiltä. Kuvan vasemmasta laidasta vasemmalle voimalinja-aukean ja kallioiden välissä on kuusimetsää. Kuvattu itään. **Oikealla:** Kivistä moreenimaata kuusikossa kallioiden alla, niiden ja voimalinjan välissä. Maan pinta on epätasainen, mutta rökkiöitä tai muita kivirakenteita ei löytynyt. Kuvattu koilliseen. Kuvat: Antti Bilund.

3 Huittinen, Kokemäki ja Säkylä Halkivahankivi

Mj-tunnus: 1000013345
Status: kiinteä muinaisjäänös (sm)
Ajoitus: keskiaikainen
Laji: rajamerkki

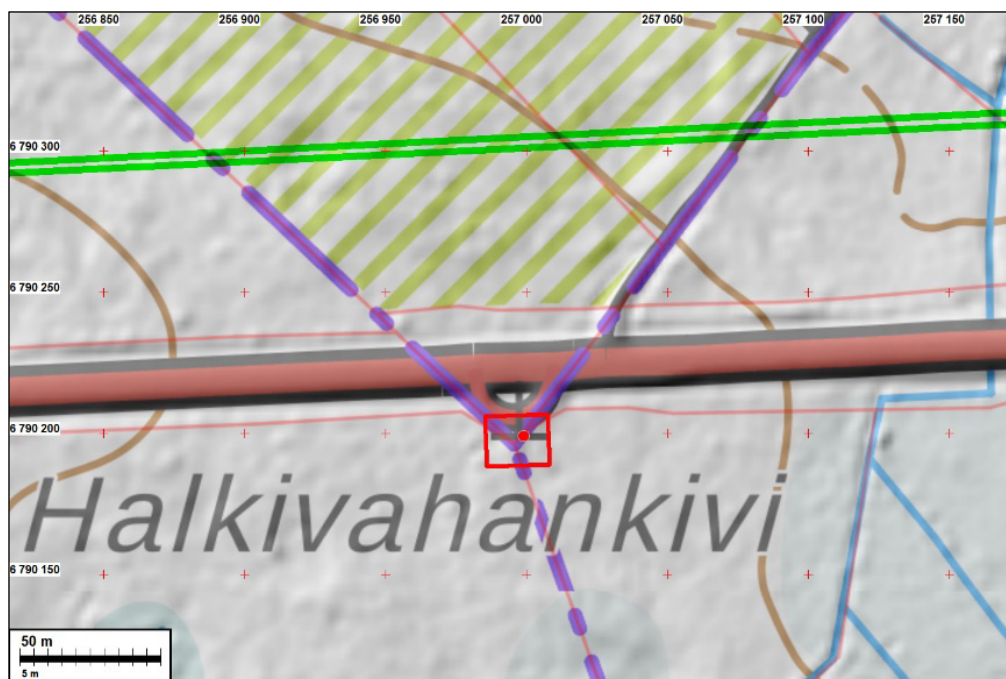
Koordin: N 6790199 E 256999 Z 67

Tutkijat: Vasko, T. inventointi 2015
 Väisänen, T. tarkastus 2019
 Bilund, A. inventointi 2023

Vaikutus hankkeeseen: Ehdotetun suojelurajauksen mukaisesti kohde sijaitsee noin 90 m päässä suunnitellusta sähkönsiirtolinjasta (VE1, VE).

Huomiot: **Muinaisjäänösrekisteri:** Huittisten, Köyliön (nyk. Säkylän) ja Kokemäen yhteinen rajakivi Valtatie 12:n varrella. Tämä Köyliön Halkivahana mainittu siirtokivilohkare on mainittu ensimmäisen kerran asiakirjoissa jo vuonna 1486.

Bilund 2023: Rajakivi on useiden metrien läpimittainen luontainen siirtolohkare. Valtatien puoleinen pohjoissivu on pystysuora. Siihen on kiinnitetty kiven historias-
ta kertova pronssilaatta. Kiven pohjoissivulla on myös suuria graffiteja. Internetistä
löytyvien valokuvien ([Wikimedia Commons](#)) perusteella ne on maalattu aikavälillä
21.4.2019 – 3.7.2022. Kiven ja valtatie reunan välissä on asfaltoitu levike, joka
ulottuu aivan kiven viereen. Levikkeen laidalla on myös Huittisten kaupungin suuri
opastaulu. Kohteelle ei ole muinaisjäännösrekisterin kartassa määritetty rajausta.
Kohteen luonteen perusteella rajauksen ei ole tarpeen ulottua muutamaa metriä
kauemmas kivistä. Rajausehdotus on muodostettu tämän mukaisesti.

Kohteen 3 Halkivahankivi sijainti muinaisjäännösrekisterin mukaisesti on merkitty punaisella pallolla ja ehdotettu muinaisjäännösrajaus punaisella viivalla. Suunniteltu sähkönsiirtolinja (VE1, VE2) on merkitty vihreällä viivalla. Linjaus on lähimmillään noin 90 m päässä muinaisjäännöksestä. Pohjakarttana on peruskartta, johon on lisätty rinnevarjoste ja nykyiset kiinteistörajat (himmeä punainen viiva).

Vasemmalla: Halkivahankivi valtatie laidalla olevan levikkeen reunassa. Kiven vasemmalla puolella on Huittisten kaupungin opastaulu. Kuvattu kaakkoon. **Oikealla:** Kiven pohjoissivulla on pronssilaatta, jossa kerrotaan kiven historiasta. Samalle pinnalle on maalattu graffiteja joskus huhtikuun 2019 ja heinäkuun 2022 välisenä aikana. Kuvattu etelään. Kuvat: Antti Bilund.

Liite raporttiin: Säkylä, Kokemäki ja Huittinen. Ruotanansuon tuulivoimapuiston ja sähkösiirtolinjojen arkeologinen inventointi 2023

Maastossa katsotut (tarkastetut) alueet

Sinisellä on merkitty ne alueet mitkä voi tulkita katsotuksi eli tarkastetuksi (riippuen termin määritelmästä – termillä ei ole yleistä eikä standardoitua määritystä, joten ”tarkastettu alue” käsite on subjektiivinen). Paikoin katse on voinut osua kauemmaksi ja haravoida maastoa tarkemmin, paikoin lähemmäksi ja epätarkemmin, pahimmissa maastoissa vain enimmän ajan jalkojen juureen. Paikoin aikaa käytettiin jollain maastonkohdalla ja taipaleella enemmän, paikoin kuljettiin ripeästi maastoa katsellen. Joissain maastonkohdissa tehtiin koekuoppia tai kairanpistoja ja intensiivistä silmänvaraista havainnointia, ja joissain paikoin, kuten tiheissä vesakoissa ja louhikoissa, keskityttiin etenemiseen, laajemman havainnoinnin ollessa mahdotonta. Karttaa on siis tulkittava suuripiirteisesti. Sitä ei voi tulkita niin, että kaikki tarkastetuksi merkittyjen alueiden jäännökset on havaittu. Kartta on tehty museoviranomaisten vaatimuksesta, heidän hallinnolliseen käyttöön eikä sitä saa julkaista ilman tekijän lupaa.

Koko alue on tarkastettu laserkeilausaineiston, maastokarttojen ja ilmakuvien avulla. Maastossa on katsottu tunnettujen kohteiden lisäksi ne kohdat ja alueet, joista on arvioitu mahdolliseksi joltain arkeologisesti mielenkiintoista löydettävän, sekä maastot matkalla sellaisille kohdille ja sellaisia maastoja etsittäessä.

